

મુંબઈ સમાચાર

સાપ્તાહિક સૌરાષ્ટ્ર આવૃત્તિ

R.N.I. No. GUJ 2013/54866

મુંબઈથી પ્રસિદ્ધ થતું ■ સ્થાપના: ૧ જુલાઈ ૧૯૨૨ ■ પુસ્તક: ૨૦૩ ■ Volume 67 ■ Issue 49

વિક્રમ સંવત ૨૦૮૦ ■ માર્ગશીર્ષ વદ-૭ ■ મુંબઈ ■ MUMBAI SAMACHAR ■ www.bombaysamachar.com ■ REGD.No. MCS/058/2018-20

રવિવાર, ૨૨ ડિસેમ્બર, (૧૬ પાનાં) ૨૦૨૪, કિંમત ₹ ૧૦.૦૦

ઉત્સવ પૂર્તિ ૭ થી ૧૪

LIKE & FOLLOW: /Mumbaisamachar4u

મહારાષ્ટ્રમાં આજરે ખાતાની ફાળવણી

મુખ્ય પ્રધાન દેવેન્દ્ર ફડણવીસ પાસે જ રહેશે ગૃહ ખાતું

ઓડિશામાં ભારે વરસાદ

ભુવનેશ્વર: બંગાળની ખાડી પરનું લો-પ્રેશર ડિપ્રેશનને કારણે શનિવારે ઓડિશાના મોટાભાગના વિસ્તારોમાં ભારે વરસાદ પડ્યો હતો. ભારતીય હવામાન વિભાગ (આઇએમડી) એ જણાવ્યું હતું કે શનિવારે સવારે ૮.૩૦ વાગ્યા સુધીના છેલ્લા ૨૪ કલાકમાં ઓડિશાના ૩૦ જિલ્લામાંથી ૨૬ જિલ્લામાં વરસાદ નોંધાયો છે. સૌથી વધુ ૧૦૮.૪ મિમી વરસાદ નયાગઢ જિલ્લાના રાણપુરમાં નોંધાયો હતો, ત્યારબાદ બેગુનિયા (૮૪), પીપીલી, જટાની, ખુરા અને નૌગોન (દરેકમાં ૭૫ મિમી) નો સમાવેશ થાય છે. ભારતીય હવામાન વિભાગે દિવસ દરમિયાન જ ગતસિંહપુર, કેન્દ્રપાડા, ગંજમ અને ગજપતિ જિલ્લામાં કેટલાંક સ્થળોએ ભારે વરસાદની આગાહી કરી છે.

'મુંબઈ સમાચાર'ના અહેવાલ સાચા પડ્યા: અજિત પવાર પાસે નાણાં અને એકનાથ શિંદેને નગર વિકાસ: બાવનકુળેને મહેસૂલ

(અમારા પ્રતિનિધિ તરફથી) મુંબઈ: મહારાષ્ટ્રની મહાયુતિ સરકારની રચના બાદ કેબિનેટનું વિસ્તરણ થયાના પૂરા એક અઠવાડિયા બાદ અને તે પણ શિયાળુ સત્ર પણ પૂરું થઈ ગયું. ત્યારબાદ આખરે શનિવારે મોડી રાતે રાજ્ય કેબિનેટની ખાતાની ફાળવણીની જાહેરાત કરવામાં આવી હતી. જેમાં અપેક્ષા મુજબ જ મુખ્ય પ્રધાન દેવેન્દ્ર ફડણવીસે ગૃહ ખાતું પોતાની પાસે રાખ્યું હતું. નાયબ મુખ્ય પ્રધાન એકનાથ શિંદેને નગર વિકાસ, ગૃહ નિર્માણ અને નાયબ મુખ્ય પ્રધાન અજિત પવારને નાણાં ખાતું સોંપવામાં આવ્યું છે. ભાજપે ઊર્જા, મહેસૂલ, શિક્ષણ જેવા મહત્વનાં ખાતાં પણ પોતાની પાસે જ રાખ્યાં હતાં. 'મુંબઈ સમાચાર'ના છેલ્લા થોડા દિવસોમાં પ્રસિદ્ધ થયેલા અહેવાલોમાં ક્યાં ખાતાં કોને મળશે, એની વાત કરાઈ હતી અને એ સાચી પડી હતી.

કોને ક્યાં ખાતું મળ્યું? દેવેન્દ્ર ફડણવીસ: ગૃહ ખાતું, ઊર્જા (રિન્યુએબલ એનર્જીને બાદ કરતી), કાયદો અને ન્યાયતંત્ર, સામાન્ય વહીવટ, માહિતી અને પ્રસિદ્ધિ એકનાથ શિંદે: નગર વિકાસ, ગૃહનિર્માણ, જાહેર બાંધકામ (જાહેર સંસ્થાન) અજિત પવાર: નાણાં અને આયોજન, આબકારી જકાત ચંદ્રશેખર બાવનકુળે: મહેસૂલ રાધાકૃષ્ણ વિખે પાટીલ: જળ સંસાધન (જુઓ પાનું ૨) ▶▶

વીમા પરનો જીએસટી ઘટાડવાનું મોફૂફ

૧૪૮ ચીજોના ટેક્સ રેટમાં હાલમાં ફેરફાર નહિ

જૈસલમેર: જીએસટી કાઉન્સિલની શનિવારની બેઠકમાં આરોગ્ય અને જીવન વીમાના પ્રીમિયમ પરનો જીએસટી ઘટાડવાનો કે નાબૂદ કરવાનો નિર્ણય મુલતવી રખાયો હતો. આ ઉપરાંત, ૧૪૮ ચીજો પરના કરવેરાના દરમાં ફેરફાર કરવાની પ્રધાનોના ચૂપની ભલામણ પણ કાઉન્સિલ સમક્ષ રજૂ નહોતી કરાઈ. કેન્દ્રનાં નાણાં પ્રધાન નિર્મલા

સીતારમણની અધ્યક્ષતા હેઠળની જીએસટી કાઉન્સિલના અમુક સભ્યો અને કેટલાક રાજ્યના નાણાપ્રધાનના મત મુજબ વીમાના પ્રીમિયમ પરના કરવેરા (ઘટાડવા કે નાબૂદ)ને મુદ્દે આખરી નિર્ણય લેતા પહેલાં તે અંગે થોડી વધુ ચર્ચાવિચારણા કરવાની જરૂર છે. પ્રધાનોના ચૂપની વીમાને લગતી (જુઓ પાનું ૨) ▶▶

પોપકોર્ન પર જીએસટીના ત્રણ દર

જૈસલમેર: જીએસટી કાઉન્સિલે શનિવારે સ્પષ્ટતા કરી હતી કે મીઠા (નમક) અને મસાલાવાળા પોપકોર્ન (મકાઈની ઘાણી) છૂટા (પેક નહિ કરેલા) વેચાતા હશે, તો તેના પર પાંચ ટકા, અગાઉથી પેક કરીને લેબલ લગાડેલા મીઠા-મસાલાવાળા પોપકોર્ન પર ૧૨ ટકા અને ખાંડ કે ચાસણીવાળા (કેરમેલવાળા) પોપકોર્ન પર ૧૮ ટકા જીએસટી લાગે. સેન્ટ્રલ બોર્ડ ઓફ ઇન્ડિસ્ટ્રી (જુઓ પાનું ૨) ▶▶

બેંકની લોન લેનારાને થતા દંડની રકમ પર જીએસટી નહિ

જૈસલમેર: કેન્દ્રનાં નાણાં પ્રધાન નિર્મલા સીતારમણે જાહેરાત કરી હતી કે બેંક કે અન્ય નાણાકીય સંસ્થા પાસેથી કરજ લેનારા લોકોને થતા દંડની રકમ (પેનલ ચાર્જ) પર જીએસટી નહિ લાગે. જીએસટી કાઉન્સિલની પંચાયતની બેઠક બાદ જાહેર કરાયું હતું કે 'જીન થેરપી'ને પણ જીએસટીમાંથી બાકાત રખાઈ છે. ફોર્ટિફાઈડ રાઇસ કર્નેલ પરનો જીએસટીનો દર ઘટાડીને પાંચ ટકા કરાયો છે. જીએસટી કાઉન્સિલે અગાઉથી પેક કરાયેલી અને લેબલ લગાડેલી ચીજોને લગતી વ્યાખ્યામાં ફેરફાર કરવાની ભલામણ કરી હતી. વિમાનોનું ઈંધણ એટલે કે એવિયેશન (જુઓ પાનું ૨) ▶▶

જર્મનીમાં ક્રિસમસ બજારમાં કાર ઘુસાડી દીધી: પાંચનાં મોત, ૨૦૦થી વધુ ઘાયલ

મેગેબર્ગ: પૂર્વ જર્મનીના મેગેબર્ગ વિસ્તારમાં શુક્રવારે ક્રિસમસ બજારમાં બહાર કરવામાં આવેલા શકાસ્પદ કાર ઘુસાડામાં ઓછામાં ઓછા પાંચ જણનાં મોત થયા હોવા ઉપરાંત ૨૦૦થી વધુ જણ ઘાયલ થયા હતા. ઘાયલોમાંથી અનકની હાલત ગંભીર હોવાને કારણે મરણાંક વધે તેવી શક્યતા છે એમ જણાવતાં ચાન્સેલર ઓલાફ શ્લોસ્ટે કહ્યું હતું કે મૃત્યુ પામનારાઓમાં એક પુખ્તવયની વ્યક્તિ અને એક બાળકનો સમાવેશ થતો હતો. ક્રિસમસ બજારના અતિ ભરચક વિસ્તારમાં આ ઘટના બની હતી. વીક એન્ડમાં લોકો શોપિંગ કરવા ઊભરી પડ્યા હતા તે સમયે એટલે કે સાંજે સાત વાગ્યે આ ઘટના બની હતી. ઘટનાને પગલે કારના ડ્રાઇવરની તાત્કાલિક (જુઓ પાનું ૨) ▶▶

રશિયા પર યુકેને ૯/૧૧ જેવો હુમલો કર્યો અનેક ડ્રોનને ઈમારત સાથે અથડાવ્યા

કિવ: ડ્રોન હુમલો કરીને યુકેન શનિવારે યુદ્ધને રશિયાના હાર્દ સમા વિસ્તાર સુધી લઈ ગયું હતું. યુકેને પોતાની સરહદથી અંદાજે ૧,૦૦૦ કિ.મીના અંતરે આવેલા રશિયાના કઝાન શહેરના ટાઈસ્ટાનના રહેવાસી વિસ્તાર પર હુમલો કરી અનેક ઈમારતોને નુકશાન પહોંચાડ્યું હતું. ડ્રોન હુમલો અમેરિકા પર કરવામાં આવેલા ૯/૧૧ હુમલા જેવો હતો. એક અહેવાલ મુજબ યુકેને આઠ ડ્રોનથી હુમલો કર્યો હતો અને તેમાંથી છ ડ્રોન રહેવાસી ઈમારત સાથે ટકરાયા હતા અને એક ઔદ્યોગિક વિસ્તાર પર પડ્યું હતું. એક ડ્રોનને નદીની ઊપર જ તોડી પાડવામાં આવ્યું હતું. સ્થાનિક વહીવટકર્તાઓના જણાવ્યા અનુસાર આ હુમલામાં કોઈ જાનહાનિ નહોતી થઈ. કઝાન એરપોર્ટ પર વિમાનસેવા રદ કરી દેવામાં આવી હતી અને શનિવાર તેમ જ રવિવારના તમામ મેળાવાઓ પણ રદ કરી દેવામાં આવ્યા હતા. રશિયાએ પણ જવાબી કાર્યવાહી કરતાં શનિવારે યુકેન પર ૧૧૭ ડ્રોન વડે હુમલો કર્યો હતો. યુકેનના હવાઈ દળના જણાવ્યા અનુસાર ૫૭ ડ્રોનને તોડી પાડવામાં આવ્યા હતા અને ટેકનિકલ ખામીને કારણે ૫૬ ડ્રોન ગુમ થયા હતા. (એજન્સી)

વડા પ્રધાન નરેન્દ્ર મોદી કુવૈતની બે દિવસની મુલાકાતે

નવી દિલ્હી: વડા પ્રધાન નરેન્દ્ર મોદી કુવૈતની બે દિવસની મુલાકાતે ગયા છે. મોદીએ કહ્યું હતું કે અખાતના દેશોએ પશ્ચિમ એશિયામાં શાંતિ, સુરક્ષા અને સ્થિરતા સ્થાપવામાં રસ દેખાડ્યો છે. સિરિયામાં બંધાર અલ અસાદના શાસનનો અંત આવ્યાના બે અઠવાડિયા બાદ તેમ જ ઈઝરાયેલ અને ગાઝાસ્થિત હમાસ આતંકવાદી સંગઠન વચ્ચે શસ્ત્રવિરામના કરાર થવાની શક્યતા વચ્ચે મોદી કુવૈતની મુલાકાતે ગયા છે. ૪૩ વર્ષના સમયગાળા બાદ કુવૈતની મુલાકાતે જનારાં મોદી પ્રથમ ભારતીય વડા પ્રધાન છે. છેલ્લે (જુઓ પાનું ૨) ▶▶

એએસઆઈએ સંભલના કલ્કી વિષ્ણુ મંદિરમાં સર્વે કર્યો

સંભલ: ભારતીય પુરાતત્ત્વ સર્વેક્ષણ (એએસઆઈ) વિભાગની ટીમે શનિવારે અહીં 'કલ્કી વિષ્ણુ' મંદિર પરિસરમાં એક જૂના કૂવાનું નિરીક્ષણ કર્યું હતું. કલ્કી વિષ્ણુ મંદિરના પૂજારી મહેન્દ્ર પ્રસાદ શર્માએ કહ્યું કે સર્વેની ટીમ મુલાકાત માટે આવી તે સારી વાત છે. "અહીં મંદિર પરિસરની જૂની સીમાની અંદર એક 'કૂખ કૂખ' (કૂવો) છે. તે બંધ નથી પણ તેમાં પાણી નથી. આ કૂવાનો ઉલ્લેખ 'સ્કંદ પુરાણ'માં સંભલના તમામ તીર્થસ્થળોની સાથે છે." એમ તેમણે કહ્યું. આ વિશે સંભલ સબ-ડિવિઝનલ મેજિસ્ટ્રેટ વંદના મિશ્રાએ જણાવ્યું હતું કે, "એએસઆઈ"ની એક ટીમે 'કલ્કી વિષ્ણુ' મંદિરની મુલાકાત લીધી હતી. અહીં એક 'કિશ કૂખ' છે જે એક પ્રાચીન કૂવો હોવાનું કહેવાય છે. તેની ઉંમર નક્કી કરવાની બાકી છે ટીમ લગભગ ૧૫ મિનિટ રોકાઈ હતી અને મંદિરની મુલાકાત પણ લીધી હતી. શુક્રવારે એએસઆઈની ચાર સભ્યની ટીમે તાજેતરમાં શોધાયેલા શ્રી કાર્તિક મહાદેવ મંદિર, પાંચ તીર્થસ્થળો અને ૧૯ કૂખ (કૂવાઓ)નું સર્વેક્ષણ કર્યું હતું. કાર્તિક મહાદેવ મંદિર (ભસ્મ શંકર મંદિર) ૧૩ ડિસેમ્બરના રોજ ફરીથી ખોલવામાં આવ્યું હતું. મંદિરમાં ભગવાન હનુમાનની મૂર્તિ અને શિવલિંગ રાખવામાં આવ્યું હતું. તે ૧૯૭૮થી બંધ હતું. મંદિરની નજીકમાં એક કૂવો પણ છે જેને સત્તાવાળાઓએ ફરીથી ખોલવાની યોજના બનાવી છે.

નેપાળમાં હળવો ભૂકંપ

કાઠમંડુ: પશ્ચિમ નેપાળના બાજુરા જિલ્લામાં શનિવારે સવારે હળવો ભૂકંપ આવ્યો હતો. ભૂકંપને કારણે ડઝનબંધ ઘરોમાં તિરાડ પડી ગઈ હતી, પરંતુ કોઈ જાનહાનિ નહોતી થઈ. સિક્ટર રેલેલ પર ધરતીકંપની તીવ્રતા ૫.૨ નોંધાઈ હતી અને તેનું કેન્દ્રબિંદુ જગન્નાથ ટુરલ મ્યુનિસિપાલિટીના ગોત્રી વિસ્તારમાં હતું. બુધિનંદા મ્યુનિસિપાલિટી-૪માં એક ઈમારત તૂટી પડી હતી. જોકે ત્રણ બાળકને સલામત રીતે અન્યત્ર ખસેડી લેવામાં આવ્યાં હતાં, એમ અધિકારીઓએ કહ્યું હતું. (એજન્સી) ▶▶

નાઈજીરિયામાં અનાજ વિતરણ સમયે ઘક્કામુક્કીમાં ચાર બાળક સહિત દસનાં મોત

અબુજા: નાઈજીરિયામાં ક્રિસમસના સહિત દસનાં મોત થયાં હોવાનું પોલીસે તહેવારને ધ્યાનમાં રાખીને સ્થાનિક ચર્ચ દ્વારા અનાજ વિતરણ કરવામાં આવી રહ્યું હતું ત્યારે થયેલી ઘક્કામુક્કીમાં ચાર બાળક (જુઓ પાનું ૨) ▶▶

શટડાઉન ટાળવા અમેરિકી કોંગ્રેસે ગવર્નમેન્ટ ફંડિંગ બિલને આપી મંજૂરી

વોશિંગ્ટન: શટડાઉનની સમયમર્યાદાનો સામનો કરી રહેલા સેનેટે શનિવારે ગવર્નમેન્ટ ફંડિંગ બિલને આપી મંજૂરી આપી હતી. આ કારણે ફેડરલ ઓપરેશન અને કુદરતી આફતો માટેની સહાયને કામચલાઉ ભંડોળ આપી શકાશે. જોકે, આ વરસે ૭૬૮ લિમિટ વધારવાની અમેરિકાના નવા જ ચૂંટાયેલા પ્રમુખ ડોનલ્ડ ટ્રમ્પની માગણી પડતી મુકવામાં આવી હતી. સ્પિકર માર્ક ઝોન્સને કહ્યું હતું કે કોંગ્રેસ અમારી માગણીઓ ધ્યાન પર લેશે અને ક્રિસમસના વેકેશન અગાઉ શટડાઉન નહીં થવા દે. ૭૬૮ની લિમિટ વધારીને બમણી કરો અથવા અત્યારથી જ શટડાઉન શરૂ થવા દો એ પ્રકારની ટ્રમ્પે ભારપૂર્વક માગણી કર્યા બાદ અચોક્કસતા વધી હતી. મતદાન બાદ ઝોન્સને કહ્યું હતું કે દેશ માટે આ સારું છે. ટ્રમ્પ સાથે પણ મેં આ અંગે વાત કરી હતી અને ચોક્કસપણે તેઓ પણ પુશ હતા. આ સંપૂર્ણ પ્રક્રિયામાં નજીવી ભૂમિકા ભજવનાર પ્રમુખ જો બાઈડન આ બરડાને કાયદામાં પરિવર્તિત કરવા તેનાં પર સહી કરશે તેવી અપેક્ષા છે. (એજન્સી) ▶▶

કેનેડાની સરકારને ઊથલાવવા સાથી પક્ષ દરખાસ્ત લાવશે

ટોરન્ટો: કેનેડાના વડા પ્રધાન જસ્ટિન ટ્રુડોની લઘુમતીમાંની લિબરલ સરકારને ઊથલાવવા તેની વિરુદ્ધ દરખાસ્ત રજૂ કરવા સાથી પક્ષ - ન્યૂ ડેમોક્રેટિક પાર્ટી મક્કમ હોવાથી ટ્રુડોનું રાજકીય ભવિષ્ય મુશ્કેલીમાં મુકાઈ ગયું છે. ન્યૂ ડેમોક્રેટિક પાર્ટીના નેતા જગમિત સિંહે સોશિયલ મીડિયા પર મૂકેલા એક પત્રમાં લખ્યું હતું કે અમે ટ્રુડોના નેતૃત્વ હેઠળની લિબરલ સરકારમાંનો વિશ્વાસ ગુમાવ્યો હોવાની સત્તાવાર જાહેરાત નવા વર્ષે (જાન્યુઆરીમાં) કરીશું. કેનેડાના અન્ય વિપક્ષો જો સરકાર સામેની અવિશ્વાસની દરખાસ્તને ટેકો આપશે, તો કેનેડામાં વહેલી ચૂંટણી યોજાશે. કેનેડાની ચૂંટણી આગામી ઓક્ટોબર કે તેની પહેલાં યોજાવાની છે. ન્યૂ ડેમોક્રેટિક પાર્ટી સહિત ત્રણ રાજકીય પક્ષે ટ્રુડોની સરકારનો સાથ છોડી દીધો હતો. પત્રમાં જણાવવાનું હતું કે લિબરલ પાર્ટીને સરકાર ચલાવવાની વધુ તક આપી ન શકાય. ન્યૂ ડેમોક્રેટિક પાર્ટી કેનેડાની સરકાર સામે અવિશ્વાસની દરખાસ્ત લાવશે અને તેને સત્તા પરથી દૂર કરશે તેમ જ કેનેડાના લોકોને પોતાના માટે કામ કરતી સરકાર ચૂંટવાની તક આપશે. (એજન્સી)

રેલરોકો: તમિળનાડુના તિરુવલ્લુર ખાતે ટ્રેનને રોકીને દેખાવ કરી રહેલા વિદ્યુતમલાઈ ચીરુતાઈલગલ કાર્ચી (વીસીકે)ના કાર્યકર્તા. (પીટીઆઈ)

મુંબઈ સમાચાર આયોજિત

મુંબઈ સમાચાર આયોજિત પ્રાયોજકો:

પ્રાયોજકો: PRAKASH KAMDAR

ખેલ મહોત્સવ

ખેલ મહોત્સવની ફાઈનલ અને ભવ્ય ઈનામ વિતરણ સમારોહ આજે ઘાટકોપર જોલી જિમખાનામાં

તમામ સ્પર્ધકોને અપારો ઈનામ

ગિફ્ટિંગ પાર્ટનર્સ: GLOBAL NETWORKING BARTER COMPANY

વિશેષ આભાર: કાંદિવાલી સિકેન્સાન ક્લબ, મહુંગા ગુજરાતી ક્લબ, ગરવારે ક્લબ, નોર્થ ઈન્ડિયા એસો. અને ઘાટકોપર જોલી જિમખાના તેમજ પ્રાયોજકો, સહ-પ્રાયોજકો અને ગિફ્ટિંગ પાર્ટનર્સનો.

પાસ નોંધ: તમામ બેઝમેન્ટ ઓટર સંસ્થાઓ દરખાસ્તો લેવાની તમામ સ્પર્ધકોએ ગમ શીલ શરૂ પહેરીને આપવાનું ફરજિયાત.

ગુજરાતમાં ભરશિયાળે અષાઢી માહોલ સર્જશે: હવામાન વિભાગની માવઠાની આગાહી

(અમારા પ્રતિનિધિ તરફથી) અમદાવાદ: આગામી સપ્તાહ દરમિયાન ગુજરાતના હવામાનમાં ફેરફાર થઈ શકે છે. અમદાવાદ હવામાન વિભાગના વૈજ્ઞાનિક અભિમન્યુ ચૌહાણે ગુજરાતના હવામાન અંગે માહિતી આપી હતી. જેમાં તેમણે આગામી સપ્તાહ દરમિયાન ગુજરાતમાં માવઠા અંગે આગાહી કરી હતી. આ સાથે જ રાજ્યના ક્યા-ક્યા વિસ્તારોમાં કઠ-કઠ તારીખો દરમિયાન વરસાદ પડી શકે છે, તે અંગે પણ તેમણે જણાવ્યું હતું. અભિમન્યુ ચૌહાણે જણાવ્યું હતું કે, આગામી સપ્તાહના પાંચ દિવસ

દરમિયાન હવામાન શુષ્ક રહેશે. જ્યારે સપ્તાહના અંતમાં ગુજરાતના કેટલાક ભાગોમાં વરસાદની સંભાવના જોવા મળશે. ઉત્તર ગુજરાત ઉપરાંત કચ્છ-સૌરાષ્ટ્રના ઉત્તરના ભાગોમાં આગામી ૨૭મીએ માવઠું થઈ શકે છે. દરિયાકાંઠાના વિસ્તારના દારકા, પોરબંદર, ભાવનગર, મોરબીમાં કમોસમી વરસાદ થઈ શકે છે. ૨૮મીએ ઉત્તર ગુજરાતના બનાસકાંઠા, સાબરકાંઠા, અરવલ્લી, મહીસાગર ઉપરાંત દક્ષિણ ગુજરાતના મધ્ય પ્રદેશ સરહદને અડીને આવેલા જિલ્લાઓ

છોટાઉદેપુર, નર્મદા, તાપી, ડાંગ, નવસારી, વલસાડ, દમણ, દાદરાનગર હવેલીમાં હળવો વરસાદ થવાની સંભાવના છે. અગામી ત્રણ દિવસ છેલ્લા ૨૪ કલાકમાં ૩ જગ્યાએ કોલકોલની સ્થિતિ જોવા મળી હતી. જેમાં નવિયામાં ૫.૮, પોરબંદરમાં ૧૦.૫ અને રાજકોટમાં ૮.૪ ડિગ્રી તાપમાન નોંધાયું હતું. આગામી ત્રણ દિવસ તાપમાનમાં કોલ ફેરફાર જોવા મળશે નહીં. તે બાદ તાપમાન વધશે. તાપમાનમાં ૨-૩ ડિગ્રીનો વધારો જોવા મળશે. વરસાદ પહેલા ભેજ આવવાને કારણે તાપમાનમાં વધારો જોવા મળશે.

આ ઉપરાંત આરોપીની ૦૯ સીઆઈટી કાર્ટે મપાસનો ધમધમટ શરૂ કરી દીધો છે. પરંતુ મુખ્ય આરોપી ભૂપેન્દ્રસિંહ ઝાલા હાલ એક મહિનાથી ફરાર છે. તપાસ એજન્સીએ ૩૬૦ ડિગ્રી તપાસ શરૂ કરતાની સાથે જ ભૂપેન્દ્રસિંહ ઝાલાની એક જ બ્રાન્ચમાંથી રૂપિયા ૫૨ કરોડના વ્યવહારો સામે આવી ચૂક્યા છે. તદુપરાંત રૂ. ૧૦૦ કરોડની વસાવેલી ૧૮ મિલકતો ભૂપેન્દ્રસિંહ ઝાલાએ શરૂ કરેલી પોન્ડી સ્કીમ હેઠળ વસાવી છે. તે તમામને હાલ સીઝ કરી દેવામાં આવી છે.

પોલીસ વિભાગની ૧૧૨ કચેરીમાં ફોરેન્સિક ક્રાઇમ સીન મેનેજરની નિમણૂક કરવા ઐતિહાસિક પહેલ

(અમારા પ્રતિનિધિ તરફથી) અમદાવાદ: સમગ્ર દેશમાં ભારતીય ન્યાય સંહિતા, ભારતીય નાગરિક સુરક્ષા સંહિતા તેમજ ભારતીય સાક્ષ્ય અધિનિયમ તા. ૧૯૭૩ લાઇ-૨૦૨૪થી અમલમાં મૂકવામાં આવ્યો છે. આ ત્રણેય નવા કાયદાઓમાં તપાસની પ્રક્રિયામાં વૈજ્ઞાનિક પુરાવા એકત્રિત કરવા ઉપર વિશેષ ભાર મૂકી ફોરેન્સિક સાયન્સનો મહત્તમ ઉપયોગ થાય તે બાબતે જોગવાઈ કરવામાં આવી છે. જેને ધ્યાને લઈ રાજ્યની તમામ ૧૧૨ પેટા વિભાગીય પોલીસ અધિકારી તથા મદદનીશ પોલીસ અધિકારી તથા મદદનીશ ક્રાઇમ સીન મેનેજરની નિમણૂક કરવા અંગે મહત્વપૂર્ણ નિર્ણય લેવામાં આવ્યો છે. રાજ્યના પોલીસ વડા વિકાસ

સહાયએ જણાવ્યું હતું કે, ગુજરાત પોલીસ અને ડિસ્ક્રેટરેટ ઓફ ફોરેન્સિક સાયન્સના સંયુક્ત ઉપક્રમે કરવામાં આવેલી આ પહેલ ખૂબ મહત્વપૂર્ણ છે, ભવિષ્યમાં તેના ઐતિહાસિક પરિણામ ચોક્કસ જોવા મળશે. છેલ્લા કેટલાક સમયથી ગુજરાત રાજ્યમાં કન્વીક્શન રેટ વધારવા માટે અલગ-અલગ પ્રકારના પગલાઓ લેવામાં આવ્યા છે અને કન્વીક્શન રેટ ઇમ્યુવેન્ટ પ્રોજેક્ટ હાલ અમલમાં છે. એ જ પ્રયાસના ભાગરૂપે તમામ પેટા વિભાગીય પોલીસ અધિકારી તથા મદદનીશ પોલીસ કમિશનરની કચેરીમાં 'ક્રાઇમ સીન મેનેજર'ની નિમણૂક કરવાનો નિર્ણય લેવામાં આવ્યો છે. રાજ્યમાં બનતા તમામ પ્રકારના ગંભીર ગુનાઓની તપાસના સુપરવિઝનની જવાબદારી જિલ્લાઓમાં

રાજ્યમાં વર્ષ ૨૦૨૨થી નવેમ્બર ૨૦૨૪ સુધીમાં રેકોર્ડ બ્રેક ૮૮ કરોડ આધાર ઓથેન્ટિકેશન નોંધાયાં

(અમારા પ્રતિનિધિ તરફથી) અમદાવાદ: પ્રવર્તમાન સમયમાં અદ્યતન ઈન્ટરનેટ અને ટેકનોલોજીના ઉપયોગના પરિણામે આજે તમામ પ્રકારની માહિતી ઈન્ટરનેટ જગતના માધ્યમથી નાગરિકોના આંગળીના ટેરેવે ઉપલબ્ધ છે. રાજ્ય સરકારના વિજ્ઞાન અને પ્રોદ્યોગિક વિભાગ દ્વારા નાણાકીય વર્ષ ૨૦૨૨થી નવેમ્બર-૨૦૨૪ સુધીમાં અંદાજે ૮૮ કરોડ આધાર ઓથેન્ટિકેશન નોંધાયા છે. જ્યારે વિવિધ વિભાગોમાંથી સરેરાશ માલિક ૦૫ કરોડ અને દરરોજ સરેરાશ ૨૨ લાખ જેટલી આધાર ઓથેન્ટિકેશનની અરજી પર સફળતાપૂર્વક પ્રક્રિયા કરવામાં આવે છે. જે અંતર્ગત વર્ષ ૨૦૨૨-૨૩માં ૧૨ કરોડ, વર્ષ ૨૦૨૩-૨૪માં ૧૨ કરોડ તેમજ નવેમ્બર ૨૦૨૪ સુધીમાં

૪૮ કરોડ, એમ કુલ ૮૮ કરોડ આધાર ઓથેન્ટિકેશન રાજ્યભરમાં નોંધાયા છે. ગુજરાતના વિવિધ વિભાગો દ્વારા લાભાર્થીઓને ડાયરેક્ટ બેનિફિટ ટ્રાન્સફર માધ્યમથી સહાય ચૂકવવાના ઉમદા આશયથી વર્ષ ૨૦૨૨થી ૨૪ સુધીમાં રાજ્યની ૦૯ વિભાગોની ૨૦૦થી વધુ યોજનાઓની નોંધણી કરવામાં આવી છે. ઓથેન્ટિકેશનના વેરિફિકેશનને વધુ સચોટ બનાવવાના ઉમદા હેતુથી ફેસ ઓથેન્ટિકેશન એપ્લિકેશન બનાવવામાં આવી હતી. જેના પરિણામે રાજ્યમાં નાણાકીય વર્ષ ૨૦૨૨થી નવેમ્બર ૨૦૨૪ સુધીમાં ફેસ ઓથેન્ટિકેશનની એપ્લિકેશનના માધ્યમથી ૬૦ લાખથી વધુ નાગરિકોની આધાર નોંધણી થઈ છે. રાજ્યના નાગરિકો હંદુવિધ અને અન્યમાં પણ નોંધપાત્ર ઘટાડો સરકારી સેવાઓ અને યોજનાઓનો લાભ ઓનલાઇન ધરે બેઠા લઈ શકે તે માટે સિંગલ સાઈન ઓન એપ્લિકેશન બનાવવામાં આવી છે. નાગરિકોની ડિજિટલ ઓળખ સ્થાપિત કરવા સિટીઝન સ્ટેટ સિંગલ સાઈન- ઓન સિસ્ટમ વિકસાવવામાં આવી છે. આ સિસ્ટમ આધાર, પાન, વિદ્યાર્થી આઈ.ડી., રેશન કાર્ડ, ગ્રાઇવિંગ લાયસન્સ જેવી મુખ્ય સેવાઓને સંકલિત કરી આગવી ઓળખ બનાવે છે. જે સરકારી સેવાનો લાભ લેવા આંતર વિભાગો સાથે સુરક્ષિત ડેટા કેમ્પર- શેયર કરશે. આ સિસ્ટમ યોજનાઓની સરકારી સેવાઓ- યોજનાઓનો લાભ નાગરિકોને આંગળીના ટેરેવે મળી રહ્યો છે. સાથે વધુ નાગરિકોની આધાર નોંધણી થઈ છે. રાજ્યના નાગરિકો હંદુવિધ અને અન્યમાં પણ નોંધપાત્ર ઘટાડો થયો છે.

નવા વર્ષે જાન્યુઆરીમાં બઢતીની મોસમ: એક ડઝન આઈએએસને પ્રમોશન મળશે

(અમારા પ્રતિનિધિ તરફથી) અમદાવાદ: ગુજરાતમાં છેલ્લા ઘણા સમયથી પ્રમોશનની રાહ જોઈ રહેલા આઈએએસ અને આઈપીએસ અધિકારીઓને નવા વર્ષના જાન્યુઆરી મહિનામાં પ્રમોશન મળશે તે નિશ્ચિત મનાય છે. આ વખતે ૨૦૨૪ ના જાન્યુઆરી માસમાં રાજ્યના ૧૨ જેટલા આઈએએસ અધિકારીઓને સેક્ટરોટી પ્રમોશન મળશે, આ માટેની ડાયરેક્ટ પ્રમોશન કમિટીની બેઠક યાદુ માસના અંતમાં મળશે અને આ લોકોના નામને લીલી ઝંડી આપવામાં આવશે ત્યારબાદ પ્રમોશનના ઓર્ડરો જાન્યુઆરી માસમાં થવાની પૂરી સંભાવના છે. જાન્યુઆરી માસમાં પ્રમોશન મેળવનાર અધિકારીઓ ૨૦૦૮ની

અમદાવાદમાં હાઈ કોર્ટના ક્લાર્કના ઘરે પાર્સલ મોકલીને બ્લાસ્ટ કરાયો: બે લોકો ઈજાગ્રસ્ત

(અમારા પ્રતિનિધિ તરફથી) અમદાવાદ: ગુજરાતમાં થોડા સમય પહેલાં સાબરકાંઠા જિલ્લાના વેડા ગામમાં એક પરિવારના ઘરે આવેલું પાર્સલ ખોલતાંની સાથે જ બ્લાસ્ટ થયો હતો, જેમાં પિતા અને પુત્રીનું મોત નિપજ્યું હતું. હવે આ પ્રકારનો બનાવ અમદાવાદના સાબરમતી વિસ્તારમાં બન્યો હતો. હાઈ કોર્ટમાં ક્લાર્ક તરીકે ફરજ બજાવતા વ્યક્તિના ઘરે પાર્સલ મોકલી તેને ઉડાવી દેવાનો પ્રયાસ કરતાં યક્ષ્મર મચી ગઈ હતી. પાર્સલ ખોલતાં જ બ્લાસ્ટ થતાં પાર્સલ લઈને આવેલા સહિત બે લોકો ઈજાગ્રસ્ત થયા હતાં. આ ઘટનાની જાણ થતાં જ પોલીસના ઈચ્છા અધિકારીઓ ઘટનાસ્થળે પહોંચી ગયા હતાં અને પાર્સલ આગળ વ્યક્તિને ઝડપી વધુ તપાસ હાથ ધરી

હર્ષ સંઘવી પર ધારાસભ્ય ચૈતર વસાવાના પ્રહાર ગુજરાતમાં આ વર્ષે દુષ્કર્મની ૬૪૮ ઘટના બની, ગૃહ રાજ્યમંત્રી રાજીનામું આપે

(અમારા પ્રતિનિધિ તરફથી) અમદાવાદ: ગાંધીના ગુજરાતમાં હત્યા, લૂંટ, દુષ્કર્મ, મારામારી સહિતની ઘટનાઓ વધી છે, ભરૂચના ઝઘડિયામાં ૧૦ વર્ષની બાળકી પર દુષ્કર્મની ૬૪૮ ઘટના બની છે. આ પ્રકારની ઘટના ફરી ન સર્જાય તે માટે નરાધમોને ફાંસીની સજા આપવી જોઈએ. ભરૂચ જિલ્લાના ઝઘડિયામાં ૧૦ વર્ષની બાળકી પર દુષ્કર્મ પીડિતાની

વડોદરાની સયાજી હોસ્પિટલમાં સારવાર ચાલી રહી છે. બાળકીની હાલત નાજુક છે, આ દરમિયાન ડેડિયાપાડાના આપના ધારાસભ્ય ચૈતર વસાવા હોસ્પિટલ પહોંચીને પીડિતાના પરિવાર અને ડોક્ટરો સાથે મુલાકાત કરી હતી. ધારાસભ્યએ વધુમાં જણાવ્યું કે, 'આ ઘટનામાં સંડોવાયેલા નરાધમોને તેમણે જણાવ્યું હતું કે, ચાલુ વર્ષમાં નાબાલિક બાળકીઓ સાથે દુષ્કર્મની ૬૪૮ ઘટના બની છે. આ પ્રકારની ઘટના ફરી ન સર્જાય તે માટે નરાધમોને ફાંસીની સજા આપવી જોઈએ. ભરૂચ જિલ્લાના ઝઘડિયામાં ૧૦ વર્ષની બાળકી પર દુષ્કર્મ પીડિતાની

મહુધાના પૂર્વ ધારાસભ્ય ઈન્દ્રજિત સિંહે ભાજપ સાથે છેડો ફાડી કોંગ્રેસમાં ધરવાપસી કરી

(અમારા પ્રતિનિધિ તરફથી) અમદાવાદ: ખેડા જિલ્લાની મહુધા વિધાનસભાની બેઠકના પૂર્વ ધારાસભ્ય ઈન્દ્રજિતસિંહ પરમારે ભાજપ સાથેનો છેડો ફાડી ફરી કોંગ્રેસમાં જોડાવા સ્થાનિક રાજકારણ ગરમાયું હતું. ઈન્દ્રજિતસિંહ પરમારનો એક વર્ષમાં જ ભાજપ પ્રત્યે મોહભંગ થયો છે. રાજ્યમાં સ્થાનિક સ્વરાજ્યની ચૂંટણીઓ નજીક આવી રહી છે, ત્યારે ઈન્દ્રજિતસિંહ પરમારે ભાજપને અલવિદ્યા કરી પુનઃ કોંગ્રેસમાં જોડાવા ભાજપને મોટો ઝટકો લાગ્યો છે. પૂર્વ ધારાસભ્યની ધરવાપસી બાદ હજુ ઘણાં ડિજ્જન નેતાઓ ભાજપને બાય બાય કહે તેવી સંભાવના વ્યક્ત કરવામાં આવી રહી છે. અગ્રે ઉલ્લેખનીય છે કે, લોકસભાની ચૂંટણી વખતે કોંગ્રેસના કેટલાંક નેતાઓની સાથે-સાથે

ગુજરાત સરકારે નવાં ૨૪ પ્રાથમિક આરોગ્ય કેન્દ્રોને સૈદ્ધાંતિક મંજૂરી આપી

અમદાવાદ : આરોગ્ય પ્રધાન ઋષિકેશ પટેલની અધ્યક્ષતામાં તાજેતરમાં મળેલી એક બેઠકમાં તેમણે રાજ્યમાં વિવિધ જિલ્લાઓમાં કુલ ૨૪ જેટલા પ્રાથમિક આરોગ્ય કેન્દ્રો ને સૈદ્ધાંતિક મંજૂરી આપી હતી. રાજ્યના આરોગ્ય માળખાને વધુ સુદૃઢ અને લોકઉપયોગી બનાવવા આ કેન્દ્રો મહત્વના બનશે. આરોગ્ય પ્રધાન ઋષિકેશ પટેલે જણાવ્યું હતું કે, હાલમાં રાજ્યમાં ભારત સરકારના ગ્રામ્ય વસ્તીના ધારાધોરણે મુજબ આરોગ્ય કેન્દ્રો મંજૂર કરવામાં આવે છે. જે મુજબ સામાન્ય વિસ્તારમાં ૩૦,૦૦૦ અને આદિજાતિ વિસ્તારમાં ૨૦,૦૦૦ની ગ્રામ્ય વસ્તીએ એક પ્રાથમિક આરોગ્ય કેન્દ્ર મંજૂર કરવામાં આવે છે. હાલ રાજ્યમાં ૨૦૧૧ની ગ્રામ્ય વસ્તીના ધારાધોરણે મુજબ કુલ ૧૪૮૯ પ્રા.આ.કેન્દ્રો પુરતા

ગુજરાતમાં રમતગમતના કાયમી કોચની ૮૦ જગ્યાઓ ખાલી સરકારે એક દાયકાથી ભરતી જ નથી કરી

અમદાવાદ: ગુજરાતમાં ખેલ મહાકુંભની શરૂઆત પણ થઈ ગઈ છે. ગુજરાત સરકાર દ્વારા છેલ્લા ૧૦ વર્ષથી વિવિધ રમતો માટેના કોચની ભરતી કરવામાં આવી નથી. વડોદરામાં ૧૪ કોચ સહિત સમગ્ર ગુજરાતમાં ૧૩૨ કાયમી કોચ અને ૧૪૦ કોચ કોન્ટ્રાક્ટ હેઠળ છે. ખેલ મહાકુંભની શરૂઆત પહેલાં જ રાજ્યના ખેલાડીઓ ઓલિમ્પિક માટે કેવી રીતે તૈયાર થશે એવી ચર્ચાઓ શરૂ થઈ ગઈ છે. પ્રાપ્ત માહિતી પ્રમાણે ગુજરાત સરકાર દ્વારા ખેલ મહાકુંભ, ખેલો ઇન્ડિયા જેવી સ્પર્ધાઓની શરૂઆત કર્યા બાદ વર્ષ-૨૦૧૬-૧૭માં એક હજાર કોચની ભરતી કરવાનો ઠરાવ કરવામાં આવ્યો હતો. પરંતુ, સરકાર દ્વારા આજદિન સુધી આ ઠરાવનો અમલ કરવામાં આવ્યો નથી. ૧૩૨ માંથી ૪૫ કોચના પ્રમોશન જિલ્લા રમત વિકાસ અધિકારી તરીકેના ડ્યૂ છે. એટલે ૧૩૨ માંથી એ ૪૫ની જગ્યા પણ આવનાર સમયમાં ખાલી પડશે.

વડોદરામાં ૧૪ કોચના ૩ હોકી, ટેબલ ટેનિસ, ૨ કોચ સ્વિમિંગ, બાસ્કેટબોલ, એથલેટિક, શૂટિંગ, કબડ્ડી, બેડમિન્ટન, ૨ કોચ જિમ્નાસ્ટિક, ટેનિસ અને આર્ચરી સહિત ૧૪ કોચ મળી સમગ્ર ગુજરાતમાં ૧૩૨ કોચ છે. ૧૩૨ કોચ પૈકી ૧૯ કોચને ભરતી થવા માટે હાઈ કોર્ટમાં લાંબી લડત આપવી પડી હતી. હાલના કોચને સરકાર દ્વારા મળવાપાત્ર લાભો જેવા કે પી.એફ., મેડિકલ, એલટીસી, ઉચ્ચતર પગાર, સાતમું પગાર પંચ તેમજ વીમા જેવા લાભોથી વંચિત છે. આ કોચ દ્વારા તૈયાર કરવામાં આવેલા ગુજરાતના ખેલાડીઓ ઉત્તરોત્તર પ્રગતિ કરી રહ્યા છે. પાછલા ૧૦ વર્ષમાં ૪૭૩ ખેલાડીઓએ નેશનલમાં ગોલ્ડ, સિલ્વર અને બ્રોન્ઝ મેડલ મેળવ્યા છે. આ અંગે સ્પોર્ટ્સ ઓથોરિટી ઓફ ગુજરાતના ડાયરેક્ટર જનરલ આર. એસ. નિનામાએ એક મીડિયાને જણાવ્યું હતું કે, હાલમાં ગુજરાતમાં ૧૩૨ કાયમી કોચ છે અને આઉટ સોર્સિંગ દ્વારા લેવામાં આવેલા ૧૪૦ કોચ છે. દરેક જિલ્લા સ્કૂલમાં ૧ કોચ અને ૧ ટ્રેનર મૂકવામાં આવેલા છે. હાલમાં ૮૦ કોચની જગ્યા ખાલી છે. જે આગામી દિવસોમાં સીધી ભરતી કરાશે અને બાકીના કોચ અને ટ્રેનરની આઉટ સોર્સિંગથી ભરતી કરાશે.

અમદાવાદ આરટીઓનો સપાટો: એક મહિનામાં ૧,૩૬૦થી વધુ લાઇસન્સ સરપેન્ડ, ૧.૨૨ કરોડનો દંડ વસૂલાયો

(અમારા પ્રતિનિધિ તરફથી) અમદાવાદ: શહેરમાં ટ્રાફિક નિયમોનું પાલન કરાવવા માટે પોલીસ કડક કાર્યવાહી કરી રહી છે, પોલીસ દ્વારા સ્પેશિયલ ડ્રાઇવ કરીને નિયમ ભંગ કરનાર સામે કાર્યવાહી કરી મેમો આપવામાં આવ્યા હતા. તે જ પ્રકારે વારંવાર ટ્રાફિકના નિયમોનો ભંગ કરનારનું લિસ્ટ બનાવીને અમદાવાદ આરટીઓને આપવામાં આવ્યું હતું. ટ્રાફિક પોલીસની દરખાસને અમદાવાદ આરટીઓ દ્વારા વારંવાર નિયમ ભંગ કરનારને નોટિસ આપી હતી અને ત્યાર બાદ લાયસન્સ સરપેન્ડ કરવાની કાર્યવાહી કરવામાં આવી હતી.

હિંમતનગરના વ્યાજખોરોએ સગીરાને ત્રણ લાખમાં વેચી: ત્રણ આરોપી સામે ગુનો દાખલ

અમદાવાદ: ગુજરાતમાં બાળકોની તસ્કરી અને તેમના વેચાણના કિસ્સા વધી રહ્યા છે. પાટણ જિલ્લા બાદ સાબરકાંઠા જિલ્લામાં પણ બાળ સરકરીનો કિસ્સો બહાર આવતા બળભગાટ મચી ગયો હતો. હિંમતનગરમાં રહેતા એક પરિવાર પાસે વ્યાજના રૂપિયાની ઉધારણી કરી મારામારી પછી બે શપ્તો સહિત એક મહિલાએ બળજબરીપૂર્વક ૭ વર્ષની સગીરાને ઉઠાવી રાજસ્થાનમાં રૂપિયા ૩ લાખમાં વેચી દીધાની ફરિયાદ નોંધાઈ હતી. સાબરકાંઠાના હિંમતનગરમાં સાબરકાંઠા વિસ્તારમાં સમર્થ કોલેજ કેમ્પસની બાજુમાંથી પસાર થતી કેપાલ નજીક છાપરામાં વસવાટ કરતા એક પરિવારે મોડાસાના હજીરા વિસ્તારમાં રહેતા અર્જુન વિજયભાઈ નટ પાસેથી રૂપિયા ૬૦,૦૦૦ વ્યાજે લીધા હતા. જેમાં નિયમ મુજબ વ્યાજ ચૂકવી દીધું હોવા છતાં અર્જુન નટ અને સરીકાબેન નટે મોનીટરી રીતે હિંમતનગર કરી રૂ. ૩ થી ૪ લાખ લેવાના નીકળતા હોવાનું જણાવી હિંમતનગર તેમના ઘરે આવ્યા હતા. ત્યારબાદ મારામારી કરી કરોડ કાગળમાં અંગૂઠા કરાવ્યા પછી તેમની દીકરીને ધેસાના બદલામાં બળજબરીપૂર્વક ઉઠાવી ગયા હતા અને તેનો રૂ. ૩ લાખમાં સોદો કરી રાજસ્થાનના જયપુરની આસપાસ વેચી દીધી હતી.

હિંમતનગરના વ્યાજખોરોએ સગીરાને ત્રણ લાખમાં વેચી: ત્રણ આરોપી સામે ગુનો દાખલ

અમદાવાદ: ગુજરાતમાં બાળકોની તસ્કરી અને તેમના વેચાણના કિસ્સા વધી રહ્યા છે. પાટણ જિલ્લા બાદ સાબરકાંઠા જિલ્લામાં પણ બાળ સરકરીનો કિસ્સો બહાર આવતા બળભગાટ મચી ગયો હતો. હિંમતનગરમાં રહેતા એક પરિવાર પાસે વ્યાજના રૂપિયાની ઉધારણી કરી મારામારી પછી બે શપ્તો સહિત એક મહિલાએ બળજબરીપૂર્વક ૭ વર્ષની સગીરાને ઉઠાવી રાજસ્થાનમાં રૂપિયા ૩ લાખમાં વેચી દીધાની ફરિયાદ નોંધાઈ હતી. સાબરકાંઠાના હિંમતનગરમાં સાબરકાંઠા વિસ્તારમાં સમર્થ કોલેજ કેમ્પસની બાજુમાંથી પસાર થતી કેપાલ નજીક છાપરામાં વસવાટ કરતા એક પરિવારે મોડાસાના હજીરા વિસ્તારમાં રહેતા અર્જુન વિજયભાઈ નટ પાસેથી રૂપિયા ૬૦,૦૦૦ વ્યાજે લીધા હતા. જેમાં નિયમ મુજબ વ્યાજ ચૂકવી દીધું હોવા છતાં અર્જુન નટ અને સરીકાબેન નટે મોનીટરી રીતે હિંમતનગર કરી રૂ. ૩ થી ૪ લાખ લેવાના નીકળતા હોવાનું જણાવી હિંમતનગર તેમના ઘરે આવ્યા હતા. ત્યારબાદ મારામારી કરી કરોડ કાગળમાં અંગૂઠા કરાવ્યા પછી તેમની દીકરીને ધેસાના બદલામાં બળજબરીપૂર્વક ઉઠાવી ગયા હતા અને તેનો રૂ. ૩ લાખમાં સોદો કરી રાજસ્થાનના જયપુરની આસપાસ વેચી દીધી હતી.

મારકડવાડીની મુલાકાત લેશે ઉદ્ધવ ઠાકરે અને રાહુલ ગાંધી

વડાલામાં કારે અડફેટમાં લેતાં સાડાત્રણ વર્ષના બાળકનું મૃત્યુ

પારસી મરણ	જૈન મરણ
ગઈ કાલે ડુંગરવાડી પર કોઇ પણ પારસી મરણ નોંધાયું નથીજી.	
હિંદુ મરણ	
નાથેર દશા શ્રીમાળી વણિક વાવરડા નિવાસી હાલ કાંઠિવલી સ્વ. શશીકાન્ત મનોરદાસ સગળીયા તથા ગં. સ્વ. ભારતી શશીકાન્ત સગળીયાના પુત્ર મેહુલ (ઉ. વ. ૪૦) તા. ૨૦-૧૨-૨૪ના શ્રીજીયરણ પામેલ છે. તે શૈલેશ મનોરદાસ સગળીયાના ભત્રીજા. ગં. સ્વ. રમાબેન મનોરદાસ સગળીયાના પૌત્ર. હરિનાના બાહ. નેહા દીનેશ સગળીયાના જેઠ. જય. જીતના મોટા પપા. તે કલ્પનાબેન, રશ્માબેન, ચેતનાબેન, ગીતાબેનના ભત્રીજા. સ્વ. રોહીતાબાઇ, સુધર્માબાઇ, સંધ્યાબેન, નયનાબેનના ભાણેજ. પ્રાર્થનાસભા તા. ૨૨-૧૨-૨૪ના સાંજે ૪થી ૬. ઠે. લોહાણા મહાજનવાડી, શંકર મંદિરની પાસે, એસ.વી. રોડ, કાંઠિવલી (વેસ્ટ).	

નાગપુરઃ ઈવીએમના વિરોધમાં બેલટ પેપર પર ચૂંટણી લેવાના આંદોલનને કારણે આખા દેશમાં ચર્ચાનો વિષય બનેલા માળશિરસ તાલુકાના મારકડવાડી ગામની મુલાકાત શિવસેના (યુબીટી)ના નેતા ઉદ્ધવ ઠાકરે પાંચમી જાન્યુઆરીએ લેશે, જ્યારે લોકસભામાં વિપક્ષી નેતા રાહુલ ગાંધી આ ગામની મુલાકાતે દસમી જાન્યુઆરીએ આવશે એવી માહિતી એનસીપી (એસપી)ના વિધાનસભ્ય ઉત્તમ જાનકરે શનિવારે આપી હતી.

મારકડવાડીમાં અપેક્ષિત મતદાન થયું ન હોવાથી તેમણે ઈવીએમ સામે વિરોધ દર્શાવતાં બેલટ પેપર પર મતદાન કરાવવાની માગણી કરી હતી. ગામવાસીઓએ બેલટ પેપર પર ચૂંટણી લડવાની તૈયારી પણ કરી હતી, પરંતુ વહીવટીતંત્રે આમ કરવા દીધું નહોતું. આ બધાને કારણે આ ગામ આખા દેશમાં ચર્ચામાં આવ્યું હતું. અહીં ઉલ્લેખનીય છે કે એનસીપી (એસપી)ના સર્વેક્ષણ શરદ પવારે પણ ગામની મુલાકાત લીધી હતી.

મુંબઈઃ વડાલા વિસ્તારમાં રસ્તા પર રમી રહેલા સાડાત્રણ વર્ષના બાળકને કારે અડફેટમાં લેતાં તેનું ગંભીર ઈજાને કારણે મૃત્યુ થયું હતું. પોલીસના જણાવ્યા મુજબ વડાલામાં આંબેડકર કોલેજ નજીક શનિવારે સાંજે આ અકસ્માત થયો હતો, જેમાં મૃત્યુ પામેલા બાળકની ઓળખ આરુષ તરીકે થઈ હતી. બાળકના મૃતદેહને હોસ્પિટલમાં મોકલવામાં આવ્યા બાદ આરએકે માર્ગ પોલીસે આ પ્રકરણે ગુનો દાખલ કરી કારચાલક ભૂષણ સંદીપ ગોલે

(૧૯)ની ધરપકડ કરી હતી. ભૂષણ ગોલે દારૂના નશામાં નહોતો, એવું પ્રાથમિક તપાસમાં જણાવ્યું હતું. વડાલામાં આંબેડકર કોલેજ નજીક પરિવાર સાથે રહેતો આરુષ શનિવારે સાંજે રસ્તા પર રમી રહ્યો હતો. દરમિયાન ભૂષણ ગોલે કાર રિવર્સ લઇ રહ્યો હતો ત્યારે બાળક તેની અડફેટમાં આવી ગયો હતો. અકસ્માત બાદ કારચાલક ઘટનાસ્થળેથી ફરાર થયો નહોતો. કારચાલક વિરુદ્ધ ગુનો દાખલ કરવામાં આવ્યો હતો.

કલ્યાણ કેસ: અખિલેશ શુક્લાની ખાનગી કાર જપ્ત

થાણેઃ થાણેના કલ્યાણ વિસ્તારમાં કથિત રીતે તેના મરાઠી ભાષી પડોશીઓ પર હુમલો કરવા અને સમુદાય આધારિત ધુલ્યેવહાર કરવા બદલ પકડાયેલ સરકારી કર્મચારીની ખાનગી કારને મહારાષ્ટ્ર પરિવહન સત્તાવાળાઓએ પીળા રંગની લાઇટ લગાવવા બદલ જપ્ત કરી હતી, એમ એક અધિકારીએ જણાવ્યું હતું. ૧૮ ડિસેમ્બરના રોજ, મહારાષ્ટ્ર ટ્રિબિયન ડેવલપમેન્ટ કોર્પોરેશનના કર્મચારી અખિલેશ શુક્લા અને અન્ય કેટલાક લોકોએ તેમના રહેણાંક સંકુલમાં નજીવી દલીલ પર એક પરિવાર પર હુમલો કર્યો હતો. આ ઘટનાના વાયરલ વીડિયોને કારણે રાજ્યમાં મરાઠી ભાષી લોકોના અપમાનને લઈને મહારાષ્ટ્ર વિધાનસભામાં હોબાળો થયો હતો.

‘શુક્લાને સત્તા વિના પીળા રંગની લાઇટનો ઉપયોગ કરવા બદલ રૂ. ૯,૫૦૦ નો દંડ ફટકારવામાં આવ્યો હતો. તેમના વાહનમાં નાન્ય વીમો અથવા પોલ્યુશન અંડર કંટ્રોલ (પીયુસી) પ્રમાણપત્ર પણ નહોતું. તેના વાહન પર મહારાષ્ટ્ર સરકાર લખેલી પ્લેટ પણ હતી. મોટર વાહન નિરીક્ષકો રોડિત પવાર અને પ્રિયંકા ટેપલની બનેલી આરટીઓ ટીમ દ્વારા શુક્લાને વાહન જપ્ત કરવામાં આવ્યું હતું, એમ નાયબ પ્રાદેશિક પરિવહન અધિકારી આશુતોષ બરકુલ જણાવ્યું હતું. શુક્લા, તેના સહયોગીઓ સુમિત જાધવ અને રંગા ઉર્ફે દર્શન બોરોડોની શુક્લાને ધરપકડ કરવામાં આવી હતી, જ્યારે અન્ય આઠને પોલીસ શોધી રહી છે.

ડ્રગ્સ પ્લાન્ટ કરવાનો કેસ

વાકોલાના ચાર પોલીસ સામે ગુનો

મુંબઈઃ સાંતાક્રુઝ પૂર્વના કાલિના ખાતે એક નિર્દોષના ઘરમાં ડ્રગ્સ મૂકીને તેને ફસાવવાનો પ્રયાસ કરવાના ૩૦ ઓગસ્ટમાં બનેલા મામલામાં વાકોલા પોલીસ ચાર પોલીસ કર્મચારીઓ વિરુદ્ધ ગુરુવારે ગુનો દાખલ કર્યો હતો. આરોપીઓમાં પોલીસ સબ-ઇન્સ્પેક્ટર વિશ્વનાથ ઓંબળે અને કોન્સ્ટેબલ ઇમરાન શેખ, સાગર કાંબળે તથા શિંદે નો સમાવેશ છે. એફઆઇઆર અનુસાર કાલિનાના રહેવાસી અને ફરિયાદી ડાયલેન હસ્તબેરો (૩૧)ના ઘરમાં તેના બાળપણનો મિત્ર શાહુબાજ પાન ૩૦ ઓગસ્ટે સાંજે સૂતો હતો, જ્યારે શાહુબાજના ઘરની પાછળ ડાયલેન સોફા પર બેઠો હતો.

કર્ચો હતો અને તે ડ્રગ્સ કચાથી લાવ્યો એવું પૂછ્યું હતું. ચારમાંથી એક જણે હાથકડી બતાવી ત્યારે ડાયલેનને સમજાઇ ગયું હતું કે એ ચારેય જણ પોલીસ કર્મચારી છે. ડાયલેનને બાદમાં ખાનગી વાહનમાં લઇ જવાયો હતો અને પ્રવાસ દરમિયાન બે જણે તેની મારપીટ કરી હતી. તેઓ ડાયલેનને ખારદાંડા ખાતેની પોલીસ ચોકીમાં લાવ્યા હતા, જ્યાં પણ પટ્ટા અને લાઠીથી તેની મારપીટ કરાઇ હતી અને શાહુબાજે તેને ડ્રગ્સ આપ્યું હતું એવું કબૂલ કરવા માટે દબાણ કર્યું હતું. જોકે ડાયલેને તેમની વાત માનવાનો ઇનકાર કર્યો હતો.

એ સમયે ચાર જણ ત્યાં આવ્યા હતા અને ડાયલેનને કહ્યું હતું કે તેની પાસે ડ્રગ્સ છે. ચારેય જણે શાહુબાજ વિશે પણ પૂછપરછ કરી હતી. ત્યાર બાદ એક શખસે નાની થેલીમાં સફેદ પદાર્થ ચૂપચાપ ડાયલેનના પાછળના ખીસામાં મૂકી દીધું હતું. ડાયલેને જ્યારે પૂછ્યું કે તેના ખીસામાં શું મૂકવામાં આવ્યું છે, ત્યારે શખસ તેના પર એમડી ડ્રગ્સ રાખવાનો આરોપ

કરીને પુત્રને લઇ જવા માટે કહ્યું હતું. ડાયલેન રિક્ષામાં રાતે આવ્યા બાદ શાહુબાજે તેને વાયરલ સીસીટીવી ફૂટેજ બતાવ્યું હતું, જેમાં પોલીસ કર્મચારી ડાયલેનના ખીસામાં ડ્રગ્સ મૂકતો નજરે પડે છે. દરમિયાન આ અંગે તપાસ કરતાં ચારેય પોલીસ ખાર પોલીસ સ્ટેશનમાં કાર્યરત હોવાનું જણાયું હતું. આથી ડાયલેને વાકોલા પોલીસ સ્ટેશનમાં આ અંગે ફરિયાદ નોંધાવી હતી.

મહારાષ્ટ્ર સરકાર કામદારોની સલામતી માટે ઔદ્યોગિક રિએક્ટરનાં ધોરણો તૈયાર કરશે

નાગપુરઃ મહારાષ્ટ્ર ઔદ્યોગિક વિભાગ ઔદ્યોગિક રિએક્ટરની તપાસણી માટે ધોરણો અને સિસ્ટમ તૈયાર કરશે, એમ મુખ્ય પ્રધાન દેવેન્દ્ર ફડણવીસે શનિવારે વિધાન પરિષદમાં જણાવ્યું હતું. ફડણવીસે વિપક્ષી નેતા અંબાદાસ દાનેવેની ઔદ્યોગિક કામદારોને લાગતા વિસ્ફોટો અને અન્ય અકસ્માતોને રોકવા માટે બોઈલરની લાઇન પર રિએક્ટર માટે નીતિ બનાવવાની

માગણીનો તેઓ જવાબ આપી રહ્યા હતા. દાનેવેએ છત્રપતિ સંભાળનગર, મુંબઈ, નાસિક અને અન્ય ઔદ્યોગિક વિસ્તારોમાં આવા અકસ્માતોનો ઉલ્લેખ કર્યો હતો, રિએક્ટરનો ઉપયોગ કરતાં નાનાં એકમોમાં કાર્યરત કામદારોની સલામતી અંગે તેમણે વિંતા વ્યક્ત કરી હતી. તેમણે બોઈલરના ધોરણો રિએક્ટરના નિયમના માટે નિયમો અને નીતિઓ ઘડી

કાઢવાની માગણી કરી હતી. ફડણવીસે કહ્યું કે રાજ્ય ઔદ્યોગિક વિભાગને તાત્કાલિક ધોરણો ઘડવા અને રિએક્ટરની તપાસણી માટે યંત્રણા સ્થાપિત કરવા માટેના નિર્દેશ કરશે. ઔદ્યોગિક રિએક્ટર એ એક એવું સાધન છે જેનો ઉપયોગ રસાયણ, ફાર્માસ્યુટિકલ, ખોરક અને સૌંદર્ય પ્રસાધનો સહિત વિવિધ ઉદ્યોગોમાં રાસાયણિક પ્રતિક્રિયાઓ માટે થાય છે.

પાયમાં પાનાનું ચાલુ

વેસ્ટર્ન એરપોર્ટ

લાંબી લાઇનો જોવા મળી હતી અને કલાકો સુધી વાહનો એક જ જગ્યાએથી આગળ ખસ્યા પણ નહોતા. ટ્રાફિકમાં અટવાયેલા અનેક વાહનચાલકોએ પોતાની વ્યથા સોશિયલ મીડિયા પર વ્યક્ત કરી હતી. નેટિઝનોએ આ ટ્રાફિક જેમનો મુકો 'એક્સ' પર બહુ ગજાવ્યો હતો અને તેના ફેટા પણ શેર કર્યા હતા.

એમવીએમાં તિરાડ?

અંગે) વાતચીત ચાલી રહી છે. કાર્યકરો ઇચ્છે છે કે પાર્ટીએ સ્વબળે ચૂંટણી લડવી જોઈએ, એમ તેમણે કહ્યું હતું. અવિભાજિત શિવસેનાએ ૧૯૯૭થી ૨૦૨૨ સુધી સતત પંચોસ વર્ષ સુધી સોથી શ્રીમંતે પાલિકા પર નિયંત્રણ રાખ્યું હતું. સુધારાઈના અગાઉના ચૂંટાયેલા પ્રતિનિધિઓનો કાર્યકાળ નવ વર્ષ ૨૦૨૨ની શરૂઆતમાં સમાપ્ત થયો હતો, અને હવે લગભગ ત્રણ વર્ષ બાકી છે. મુંબઈમાં પાર્ટીની સત્તા નિર્વિવાદ છે. 'જો અમને મુંબઈમાં (વિધાનસભા ચૂંટણી દરમિયાન) લડવા માટે વધુ બેઠકો મળી હોત, તો અમે જીતી શક્યા હોત,' એમ તેમણે કહ્યું હતું અને ઠાવ્યું હતું કે મુંબઈ જીતવું જરૂરી છે, નહીંતર શહેર મહારાષ્ટ્રથી અલગ થઈ ગયું હોત.

ટ્રાફિક પોલીસ કન્ટ્રોલ રૂમ તરફથી જણાવાયું હતું કે ભ્રાજપના નેતા આશિષ શેલાર, જેઓ હાલમાં પ્રધાન બન્યા છે, તેઓ એરપોર્ટ પર આવ્યા હતા અને મોટી સંખ્યામાં તેમના સમર્થકો હોવાથી ભીડ જામી હતી, પરંતુ આ ટ્રાફિક જેમ આ ભીડને કારણે થયો હોવાનું હજી સ્પષ્ટ થયું નથી. બીજી તરફ ટ્રાફિક સહાય ડિવિઝનના પોલીસ ઇન્સ્પેક્ટર તાંદળેએ જણાવ્યું હતું કે વેસ્ટ એક્સપ્રેસ હાઇવે પર ટ્રાફિક જેમની સમસ્યા સર્જાઈ છે એ અંગે અમને જાણ છે, પરંતુ આ ટ્રાફિક શા માટે સર્જાયો તેનું કારણ હજી જાણવા મળ્યું નથી. અમે આ વિશે તપાસ કરી રહ્યા છે અને ટ્રાફિક જેમ દૂર કરવાના પણ પ્રયાસ કરાઇ રહ્યા છે.

શિવસેનાએ મુંબઈમાં ૨૪ બેઠકો પર ચૂંટણી લડી હતી અને ૧૦ બેઠકો જીતી હતી, જ્યારે કોંગ્રેસે ૧૦ બેઠકો પર ઉમેદવારો ઉભા રાખ્યા હતા અને ચાર બેઠકો જીતી હતી, અને એનસીપી (એસપી) એ બે બેઠકો પર ચૂંટણી લડી બેઠકો જીતવામાં અસફળ રહી હતી. 'જ્યારે (અવિભાજિત) શિવસેના ભાજપ સાથે (યુતિમાં) હતી, ત્યારે પણ અમે મુંબઈ સુધારાઈ અને અન્ય પાલિકાની ચૂંટણીઓ સ્વતંત્ર રીતે લડી હતી. અમે આનું જ કરવાના રસ્તાઓ શોધવાનો પ્રયાસ કરી રહ્યા છીએ. એમવીએ પુણે, પિંપરી-ચિંચવડ અને નાસિક મનપામાં અસ્તિત્વમાં રહેશે, એમ તેમણે કહ્યું હતું. અહીં ઉલ્લેખનીય છે કે શિવસેનાના મહાયુતિમાં સામેલ જૂથના નેતા અને નાયબ મુખ્ય પ્રધાન એકનાથ શિંદેએ હાથ અહવાડિયે કહ્યું હતું કે શિવસેના શાસક મહાયુતિના ભાગ રૂપે, આવતા વર્ષે ચોંચાનારી બીએમસીની ચૂંટણીઓ લડશે. 'બીએમસી ચૂંટણીઓ તમામ ૨૨૭ વોર્ડમાં મહાયુતિ (ગઠબંધન) તરીકે લડવામાં આવશે,' એમ શિવસેનાના વડા શિંદેએ કહ્યું હતું. ભાજપ, શિવસેના અને એનસીપી મહાયુતિ ગઠબંધનનો ભાગ છે.

ટ્રેનો બંધ

કરવાનું કામ બે તબક્કામાં હાથ ધરવાનો નિર્ણય લેવામાં આવ્યો છે, એમ રેલવે અધિકારીએ જણાવ્યું હતું. પ્રથમ તબક્કામાં સ્લો-ફાસ્ટ અપ અને ડાઉન લાઇનના જૂના ૯.૫ મીટર લંબાઇના ગર્ડર દૂર કરવામાં આવશે. તેની જગ્યાએ ૨૪.૫ મીટરના તમામ ગર્ડર બેસાડવામાં આવનાર છે. ત્યાર બાદ ગર્ડર નીચે સ્ક્રૂ પાયાલિંગ તોડવામાં આવશે અને તેની જગ્યાએ આરસીસીનું બાંધકામ કરવામાં આવશે. ચોમાસા પહેલા અપ્રિલ-મે દરમિયાન બીજા તબક્કાનું કામ શરૂ કરવામાં આવશે.

૪૬ ક્લાસ

ગૃહમંત્રી અમિત શાહ દ્વારા આંબેડકર પર કરાયેલી ટિપ્પણીનો પણ સમાવેશ થાય છે. બંધારણની પ્રતિકૃતિના અપવિત્ર થવાથી પરભણી શહેરમાં તણાવ ઉભો થયો અને હિંસામાં પરિણમ્યો હતો. એક અલગ ઘટનામાં, ભીડમાં એક સરપંચની હત્યા કરવામાં આવી, જેનાથી અશાંતિમાં વધારો થયો હતો. રાજ્યનું શિયાળુ સત્ર હવે પૂર્ણ થઈ ગયું છે જ્યારે બજેટસત્ર ત્રીજી માર્ચથી મુંબઈમાં થશે. વિધાનસભાના અધિકારીઓ દ્વારા આપવામાં આવેલી માહિતી અનુસાર હાલ કેલ્ક કામ થયું તેમાં કુલ ૪૬ ક્લાસ ૨૬ મિલિન્ટનુ કામ થયું હતું. રોજ સરેરાશ ૭.૪૪ કલાક વિધાનસભ્યોએ કામ કર્યું હતું. સરકારે આ અધિવેસનમાં કુલ ૧૫ ખરડ માંડ્યા હતા, જેમાંથી ૧૩ને મંજૂરી આપવામાં આવી હતી, જ્યારે એક સંયુક્ત સમિતિ પાસે મોકલવામાં આવ્યો હતો અને એક પેનિંગ છે. વિધાન પરિષદમાં ચાર ખરડ મંજૂર કરવામાં આવ્યા હતા. વિધાનસભામાં સરેરાશ હાજરી ૭૨.૯૦ ટકા હતી.

મરણ ખબર માટેની સૂચના	મૃત્યુનોંધ સાંજે ૭-૩૦ સુધી જ સ્વીકારવામાં આવશે	(૧) મરનારનું નામ (૨) તારીખ (૩) ઉંમર (૪) કયાં ગુજરી ગયા છે એ જગ્યા (૫) માતાનું નામ (૬) પિતાનું નામ (૭) ગમે તે ત્રણ સગાઈ (૮) પ્રાર્થનાસભા સ્થળ, તારીખ, સમય. મૃત્યુનોંધ આપનારે ઉપર જણાવ્યા મુજબની વિગતો જ પોતાના લેટરહેડ પર લખીને આપવાની રહેશે. સગાઈરૂપે લખાયેલાં વધારાના નામોની કાપકૃપ થાય તો એ માટે કોઈ સંવાદને સ્થાન રહેશે નહીં. (૫૦ શબ્દથી વધારે નહીં). - વ્યવસ્થાપક
----------------------	--	---

આ છે મુંબઈ પોલીસ: ટૂ-વ્હીલર પર ટ્રિપલ સવારી એ પણ હેલ્મેટ વિના

મુંબઈના રસ્તાઓ પર એક યુનિકોર્મધારી પોલીસ કર્મચારી ટૂ-વ્હીલર પર ટ્રિપલ સીટ પર સવારી કરતો જોવા મળ્યો હતો. 'પોલીસ' ના સ્ટીકરવાળી ટૂ-વ્હીલર ચલાવી રહેલા વ્યક્તિએ હેલ્મેટ પણ પહેરી ન હતી. હેલ્મેટ વિનાના બાઇકર સાથે ટ્રિપલ સીટમાં જઈ રહેલા પોલીસકર્મીનો ફોટો રેડિટ પર પોસ્ટ કરવામાં આવ્યો હતો. પ્રસાદ નામના યુઝરે આ તસવીર સાથે વાહનની નંબર પ્લેટનો ફોટો કેપ્શન કરી ઓનલાઇન અપલોડ કર્યો હતો, જેમાં પોલીસને ટ્રાફિક નિયમોનું ઉલ્લંઘન કરતી દર્શાવાઈ હતી.

ટ્રાફિક નિયમોનું ઉલ્લંઘન કરનારા વાહનચાલકો માટેના ગુનાઓ અને દંડની યાદી આપતી મહારાષ્ટ્ર સરકારની અધિકૃત વેબસાઇટ અનુસાર, "ટ્રિપલ રાઇડિંગમાં સામેલ ટૂ-વ્હીલરના ડ્રાઇવરને પ્રથમ ગુના માટે ૧૦૦ રૂપિયા અને બીજા ગુના માટે ૩૦૦ રૂપિયા ચૂકવવાના રહેશે. ઉપરાંત હેલ્મેટ ન પહેરવા બદલ દંડરૂપે પ્રથમ વાર ૧૦૦ રૂપિયા બીજા કે પછીના ગુના માટે ૩૦૦ રૂપિયા ભરવાના રહેશે."

૪૬ કલાક ૨૬ મિનિટના કામકાજ સાથે વિધાનસભાના શિયાળુ સત્રનો અંત

હવે બજેટસત્ર મુંબઈમાં ત્રીજી માર્ચથી

હમ સાથ સાથ હૈ: મુખ્ય પ્રધાન દેવેન્દ્ર ફડણવીસ, નાયબ મુખ્ય પ્રધાનો એકનાથ શિંદે અને અજિત પવાર તથા વિધાન પરિષદના અધ્યક્ષ રામ શિંદે પૂર્ણાહુતિ સમયે.

નાગપુર: મહારાષ્ટ્ર વિધાનસભાનું શિયાળુ સત્ર પૂર્ણ થયું, જેમાં અમિત શાહ દ્વારા બાબાસાહેબ આંબેડકર ઍંગે કરાયેલી ટિપ્પણી પર થયેલો ડોબાળો, બંધારણની પ્રતિકૃતિને અપવિત્ર કરવાને મુદ્દે થયેલી હિંસા અને સરપંચની હત્યા સહિતની મહત્વપૂર્ણ ઘટનાઓનો સમાવેશ થાય છે. વિધાનસભાનું આગામી અધિવેશન ત્રીજી માર્ચથી મુંબઈમાં બજેટ સત્ર તરીકે આયોજિત કરવામાં આવશે.

અધિકારીઓના જણાવ્યાનુસાર વિધાનસભામાં છ દિવસ કામ થયું તેમાં કુલ ૪૬ કલાક ૨૬ મિનિટનું કામ થયું હતું. મહારાષ્ટ્ર વિધાનસભાએ તેનું શિયાળુ સત્ર શનિવારે ઔપચારિક રીતે સ્થગિત કર્યું હતું. સત્ર દરમિયાન થયેલી નોંધપાત્ર ઘટનાઓમાં કેટલાક વિવાદ ઉભો કરનારી ઘટના હતી, જેમાં કેન્દ્રીય (જુઓ પાનું ૪) >>

જાન્યુઆરીની ૨૪-૨૫ અને ૨૫-૨૬ની મધરાતે સાડાનવ કલાક દાદરથી અંધેરી વચ્ચે ટ્રેનો બંધ

મુંબઈ: ભારતીય રેલવેના 'સ્કૂ પાયલિંગ' પર બનાવવામાં આવેલા અંતિમ એટલે કે બાન્દ્રાથી માહિમ દરમિયાન મીઠી નદી પર આવેલા પુલને મજબૂત બનાવવાનું કામ પશ્ચિમ રેલવે દ્વારા હાથમાં લેવામાં આવ્યું છે. આ કામને કારણે ૨૪-૨૫ અને ૨૫-૨૬ જાન્યુઆરીએ સાડાનવ કલાકનો મધરાતનો બ્લોક રેલવે પ્રશાસન દ્વારા હાથ ધરવામાં આવશે. બ્લોક દરમિયાન દાદરથી અંધેરી દરમિયાન સ્વો અને ફાસ્ટ લાઇન પર લોકલ સેવા બંધ રહેશે.

બ્રિટિશકાળમાં નદી પર પુલ બનાવતી વખતે થાંભલાઓમાં કાર્બર-લોખંડનું મિશ્રણ મોટા પ્રમાણમાં વાપરવામાં આવતું હતું. આ પદ્ધતિને 'સ્કૂ પાયલિંગ' કહેવામાં આવે છે. ૧૮૮૮માં મીઠી નદી પર પુલ બનાવવામાં આવ્યો હતો. તેના પુલ પર કુલ આઠ સ્કૂ પાયલિંગ ઊભા છે. પાયલિંગમાં એક સ્કૂની પહોળાઈ ૫૦ મિ.મી. અને વ્યાસ અંદાજે બે ફૂટ છે. પાંટાની નીચેના ગર્ડરને આધાર આપનારા સ્કૂ નદીની અંદર ૧૮થી વીસ મીટર ઊંડાણમાં લગાવવામાં આવ્યા છે. એક સ્કૂનું વજન આઠથી ૧૦ ટન જેટલું છે. કોરોનાકાળમાં કેટલાક પાયાને મજબૂત કરવામાં આવ્યા હતા. ફક્ત એક સ્કૂ પાયલિંગ નદીમાં ઘસી રહ્યો હોવાનું જણાયા બાદ તે દૂર (જુઓ પાનું ૪) >>

દોજખ: વેસ્ટર્ન એક્સપ્રેસ હાઇવેના ટ્રાફિકની સોશિયલ મીડિયા પર મુકાયેલી તસવીર.

એમવીએમાં તિરાડ?

ઉદ્ભવ-સેના મુંબઈ પાલિકા ચૂંટણી એકલી લડવા માગે છે

મુંબઈ: શિવસેના (યુબીટી)ના નેતા સંજય રાઉતે શનિવારે એવો સંકેત આપ્યો હતો કે તેમનો પક્ષ મહા વિકાસ આઘાડીમાંથી બહાર નીકળ્યા વિના બૃહમુંબઈ મ્યુનિસિપલ કોર્પોરેશન (બીએમસી)ની ચૂંટણીમાં એકલા લડી શકે છે.

સ્થાનિક સંસ્થાઓની ચૂંટણીમાં એકલા ઉતરવાનો આગ્રહ રાખી રહ્યા છે, કારણ કે લોકસભા કે રાજ્ય વિધાનસભાની ચૂંટણી કરતાં વધુ ઈચ્છુક ઉમેદવારો છે. બીએમસીની ચૂંટણી માટે ઉદ્ભવ ઠાકરે અને અન્ય પાર્ટીના નેતાઓ વચ્ચે (એકલા ઉતરવું કે નહીં તે (જુઓ પાનું ૪) >>

વેસ્ટર્ન એરપોર્ટ હાઇવે બન્યો નરક

કલાકો સુધી જોગેશ્વરીથી સાંતાક્રુઝ વચ્ચે ભયંકર ટ્રાફિક જેમ સર્જાયો: કલાકો વાહનો તસુભર આગળ ન ખસ્યા: ફ્લાઈટ ચૂકી ન જવાય એ માટે માથે સામાન મૂકીને પ્રવાસીઓને એરપોર્ટ તરફ જવાની ફરજ પડી

મુંબઈ: વેસ્ટર્ન એક્સપ્રેસ હાઇવે પર શનિવારે મોડી સાંજે ભયંકર ટ્રાફિક જેમ સર્જાયો હતો. ટ્રાફિક જેમને કારણે વાહનચાલકો અને ખાસ કરીને એરપોર્ટ ફ્લાઈટ પકડવા માટે શેલાર આવા હોવાની વાતને સમર્થન આપ્યું હતું પણ તેમના ટેકેદારોને લીધે ટ્રાફિક જેમ થયો હોવાની વાતનો ફોડ નહોતો પાડ્યો. મુંબઈગરાને ઘણી હાલાકી ભોગવવી પડી હતી. જોગેશ્વરીથી સાંતાક્રુઝ દરમિયાન વાહનોની (જુઓ પાનું ૪) >>

નાગપુરથી મોડી સાંજે મુંબઈ એરપોર્ટ આવ્યા હતા અને તેમનું સ્વાગત કરવા માટે મોટી સંખ્યામાં તેમના ટેકેદારો એરપોર્ટ પરના રસ્તા પર જોઈ શકાતા હતા. મુંબઈ પોલીસના ટ્રાફિક કન્ટ્રોલરમે શેલાર આવા હોવાની વાતને સમર્થન આપ્યું હતું પણ તેમના ટેકેદારોને લીધે ટ્રાફિક જેમ થયો હોવાની વાતનો ફોડ નહોતો પાડ્યો. મુંબઈગરાને ઘણી હાલાકી ભોગવવી પડી હતી. જોગેશ્વરીથી સાંતાક્રુઝ દરમિયાન વાહનોની (જુઓ પાનું ૪) >>

ઘાટકોપરમાં પાણીની ટાંકીમાં પડી જતાં બાળકનું મૃત્યુ

મુંબઈ: ઘાટકોપર પૂર્વના પંતનગર વિસ્તારમાં ૨મતી વખતે પાણીની ટાંકીમાં પડી જવાથી આઠ વર્ષના બાળકનું મૃત્યુ થયું હતું. પોલીસના જણાવ્યા અનુસાર શુક્રવારે સાંજના છ વાગ્યાની આસપાસ આ ઘટના બની હતી, જેમાં મૃત્યુ પામેલા બાળકની ઓળખ સચિન જનબહાદુર વર્મા તરીકે થઈ હતી. પંતનગરમાં આવેલી શાંતિનગર સોસાયટીમાં સચિન સાંજે ૨મી રહ્યો હતો ત્યારે અચાનક પાણીની ટાંકીમાં તે પડી ગયો હતો. સચિનને ટાંકીમાંથી બહાર કાઢવામાં આવ્યો હતો.

મેટ્રો-શ્રીના રોજના પ્રવાસીઓની સંખ્યા છ લાખથી વધારીને ૧૧ લાખ કરવાનો હવે છે ટાર્ગેટ

મુંબઈ: દેશની ૧૦૦ ટકા તથા રાજ્યની સૌથી લાંબી મેટ્રો-શ્રી ૨૭ સ્ટેશનોની અંડરગ્રાઉન્ડ લાઇન મે, ૨૦૨૫ સુધી સંપૂર્ણ રીતે કાર્યાન્વિત થઈ જશે, એવો વિશ્વાસ મુખ્ય પ્રધાન દેવેન્દ્ર ફડણવીસે વ્યક્ત કર્યો હતો. હાલમાં ૧૦ સ્ટેશનો દ્વારા છ લાખ પ્રવાસીઓ આ માર્ગનો ઉપયોગ કરી રહ્યા છે અને બાકીના ૧૭ સ્ટેશન પરની સેવા શરૂ થયા બાદ ૧૧ લાખ પ્રવાસીઓ વધારો કરવાનું લક્ષ્ય પ્રશાસને રાખ્યું છે. મેટ્રો-શ્રી સંપૂર્ણ રીતે કાર્યરત થયા બાદ પ્રવાસીઓની સંખ્યા ૧૧ લાખ સુધી પહોંચવા માટે હાલ પ્રશાસન ભગીરથ પ્રયાસ કરી રહ્યા છે.

આરે કારશેડ આંદોલન, કોર્ટના કેસ વગેરે કારણોસર ચર્ચામાં રહેલી કોલાબા-બાન્દ્રા-સીપ્ઝ મેટ્રો-શ્રીના ખર્ચમાં પહેલાથી વધારો થયો છે. ત્યાર બાદ સાતમી ઓક્ટોબરે આરેથી બીકેસી વચ્ચેનો પ્રથમ તબક્કો શરૂ કરવામાં આવ્યો હતો. આ અંતર ૧૨.૬૯ કિલોમીટર છે જેમાં ૧૦ સ્ટેશન આવેલા છે. કુલ ૩૭,૨૭૫.૫૦ કરોડ રૂપિયાના ખર્ચમાંથી ૧૪,૨૦૦ કરોડ રૂપિયાનો ખર્ચ પ્રથમ તબક્કા માટે કરવામાં આવ્યો હતો. પ્રથમ તબક્કાના માર્ગ પર રોજના ચાર લાખ પ્રવાસીઓ પ્રવાસ કરશે એવો દાવો કરવામાં આવ્યો હતો, પરંતુ હાલમાં દરરોજ

અંદાજે ૧૮,૬૩૧ લોકો પ્રવાસ કરી રહ્યા છે. સાતમી ઓક્ટોબરથી છઠ્ઠી ડિસેમ્બર સુધી બે મહિનામાં અંદાજે ૧૧.૮૮ લાખ લોકોએ પ્રવાસ કર્યો છે. પ્રથમ મહિનામાં ૬.૩૩ લાખ પ્રવાસીની સંખ્યા ઘટીને બીજા મહિનામાં ૫.૬૪ લાખ થઈ હતી. મુખ્ય પ્રધાને જે છ લાખનો આંકડો જાહેર કર્યો હતો તે એક મહિનાનો હાઇ એ પણ ૬ ડિસેમ્બર સુધી છ લાખથી પણ ઓછો છે. એવામાં સંપૂર્ણ મેટ્રો-શ્રીની લાઇન શરૂ થયા બાદ પ્રવાસીની સંખ્યા ૧૧ લાખ પર પહોંચશે એવું મુખ્ય પ્રધાનનું કહેવું છે, પણ એ આવનારો સમય જ જણાવશે.

'તુમ લડો મૈ બુકે દેકર ઘર જાતા હૂં..', એકનાથ શિંદેએ ઉદ્ભવ ઠાકરેની ઉડાવી મજાક

નાગપુર: વિધાનસભાના શિયાળુ સત્રમાં નાયબ મુખ્ય પ્રધાન એકનાથ શિંદેએ અંતિમ સપ્તાહના પ્રસ્તાવ પર વિધાન પરિષદમાં જવાબ આપતાં શિવસેના યુબીટીના નેતા ઉદ્ભવ ઠાકરેની નામ લીધા વગર મજાક ઉડાવી હતી અને વિપક્ષી નેતા અંબાદાસ દાનવેને સંબોધીને કહ્યું હતું કે તેમને સાતઘાંટીઓ સાથે લડી રહ્યા છો અને તમારા નેતા બુકે આપીને જતા રહે છે. મહાયુતિ દ્વારા લાવવામાં આવેલી કોઈપણ યોજના બંધ કરવામાં આવશે નહીં, એમ

જણાવતાં તેમણે કહ્યું હતું કે લોકોના કલ્યાણ માટે તેઓ નવી યોજનાઓ પણ લાવશે. અંબાદાસ દાનવેને જોઈને એકનાથ શિંદેએ કહ્યું, 'અંબાદાસ, પહેલાં તમે લડ્યા અને તમારાં કપડાં સાચવ્યાં'. હવે 'તુમ લડો મૈ બુકે દેકર ઘર જાતા હૂં...' આવી સ્થિતિ છે, એમ તેમણે કહ્યું હતું. નાયબ મુખ્ય પ્રધાન એકનાથ શિંદેએ ચર્ચાનો જવાબ આપતાં જોરદાર પ્રહારો કર્યા હતા. તેમણે કહ્યું કે, મહાયુતિની સરકારે અઢી વર્ષમાં રેકોર્ડિંગ કામો કર્યાં છે. બંધ કરાયેલી

ફેરી દુર્ઘટનામાં સાત વર્ષના બાળકનો મૃતદેહ ત્રણ દિવસ બાદ મળ્યો

મુંબઈ: ગેટવે ઓફ ઇન્ડિયાથી પ્રવાસીઓને એલિફન્ટા લઇ જનારી ફેરી સાથે નેવીની સ્પીડ બોટ અથડાતાં થયેલી દુર્ઘટના બાદ ગુમ સાત વર્ષના બાળકનો મૃતદેહ ત્રણ દિવસ બાદ મળી આવ્યો હતો, જેને પગલે હવે દુર્ઘટનાનો મરણાંક પંદર થયો છે. બાળકની ઓળખ જોહાન મોહમદ નિસાર અહમદ પઠાણ (૭) તરીકે થઈ હતી. જોહાન પઠાણના મૃતદેહને બાદમાં મુંબઈની જે. જે. હોસ્પિટલમાં મોકલવામાં આવ્યો હતો. જોહાન ગોવાના મહાસ્થાનો રહેવાસી હતો અને તે પરિવાર સાથે મુંબઈ ફરવા માટે આવ્યો હતો. ફેરી દુર્ઘટનામાં જોહાનની માતા શક્તીના પઠાણનું મૃત્યુ થયું હતું. ૧૮ ડિસેમ્બરે એલિફન્ટા જવા નીકળેલી ફેરી ઉરણ નજીક કારંજા ખાતે પહોંચી ત્યારે નેવીની સ્પીડ બોટ તેની સાથે ટકરાઈ હતી. આ દુર્ઘટના બાદ જોહાન અને હંસરાજ ભાટી ગુમ હતા અને નેવી તથા કોસ્ટ ગાર્ડની મદદથી તેમની શોધ ચલાવવામાં આવી હતી. ગુરુવારે રાતે અકસ્માત્સરે ફેરી નીચેથી હંસરાજ ભાટીનો મૃતદેહ મળી આવ્યો હતો. જોહાનની છેલ્લા ત્રણ દિવસથી શોધ ચલાવાઈ હતી અને આખરે શનિવારે સવારે તેનો મૃતદેહ ગેટવે નજીકથી મળી આવ્યો હતો. દરમિયાન મહારાષ્ટ્ર મેરિટાઇમ બોર્ડ (એમએમબી)ના રેકોર્ડ દર્શાવે છે કે ફેરીને ૮૪ પ્રવાસી અને છ કૂ સભ્ય લઇ જવાની પરવાનગી હતી, પણ તે ઓવરલોડ હતી.

તમામ યોજનાઓ શરૂ કરવામાં આવી છે. વિધાનસભાની ચૂંટણીમાં લોકોએ કામ કરનારાઓને ચૂંટ્યા છે. અમે પહેલા પણ કહેતા હતા કે અમે આરોપીનો જવાબ આરોપથી નહીં આપીએ. અમે અમારા કાર્ય દ્વારા જવાબ આપીશું. હવે પણ એ જ કરીશું. એકનાથ શિંદેએ જણાવ્યું અને બીજી ઘટનાનો ઉલ્લેખ કર્યો. તેમણે કહ્યું કે, મુખ્ય પ્રધાને શુક્રવારે પરભણી અને બીડને લઈને ગુહમાં જવાબ આપ્યો છે. તે સ્થળે દોષિતો સામે કાર્યવાહી કરવામાં આવી છે.

રફૂલ બસનો ડ્રાઇવર નશામાં

પોલીસની સમયસૂચકતાને લીધે અકસ્માત ટળ્યો

થાણે: શાળાના વિદ્યાર્થીઓને ફૂટબોલ ટૂર્નામેન્ટ માટે બસમાં લઇ જઈ રહેલો ડ્રાઇવર ડાડના નશામાં હોવાની ઘટના પ્રકાશમાં આવી હતી. કલ્યાણ ટ્રાફિક પોલીસની સત્ક્રમણને કારણે ડ્રાઇવર પકડાઈ જતાં વિદ્યાર્થીઓના જીવ જોખમમાં મુકાતાં રહી ગયા હતા. શુક્રવારે શાળાના ૨૬ વિદ્યાર્થીઓને લઇ બસ ઉલ્હાસનગરથી પાલઘર જિલ્લાના ચિરાર ખાતે જઈ રહી હતી ત્યારે સુભાષ ચોક ખાતે આ ઘટના બની હતી. કોન્સ્ટેબલ સુરેશ પાટીલે જોયું કે રસ્તો ખાલી હોવા છતાં બસ સીધી સીધી નથી જઈ રહી. બીજી તરફ ડ્રાઇવર સંપૂર્ણ નિયંત્રણમાં

ન હોવાનું પાટીલને લાગ્યું હતું. આથી તેણે બસને થાંભલાવી હતી અને ડ્રાઇવર સુરેન્દ્ર ગોતમનો બ્રેથએનલાઇઝર ટેસ્ટ કરાવ્યો હતો, જે પોઝિટિવ આવ્યો હતો, એમ કલ્યાણ ટ્રાફિક પોલીસના સિનિયર ઇન્સ્પેક્ટર રાજેશ શિરસાંદે જણાવ્યું હતું. જો પાટીલે ઝડપથી કાર્યવાહી ન કરી હોત તો બસને અકસ્માત નડ્યો હોત. ડ્રાઇવરને આ માટે દંડ ફટકારવામાં આવ્યો છે અને તેને આગળની કાર્યવાહીનો સામનો કરવો પડશે. બસને હાલ જપ્ત કરાઇ છે અને તેના માલિકની આની જાણ કરવામાં આવી છે.

વિદ્યાર્થીઓની જાતીય સતામણી કલવાની મેડિકલ કોલેજના પ્રોફેસરને ત્રણ વર્ષની કેદ

મુંબઈ: થાણેના કલવામાં આવેલી રાજીવ ગાંધી મેડિકલ કોલેજમાં ભણતા એમબીબીએસ ટ્રેઇનીની જાતીય સતામણી કરવા બદલ એક પ્રોફેસરને ત્રણ વર્ષની ગંભીર જેલની સજા ફટકારવામાં આવી હતી.

૨૦૧૪માં આ ઘટના બની હતી ત્યારે ડૉ. શૈલેશ નટરાજન (૬૩) કોલેજના સર્જરી ડિપાર્ટમેન્ટના વડા હતા. કલવા પોલીસ સ્ટેશનમાં નટરાજન સામે કેસ નોંધવામાં આવ્યો હતો. ઘણી વિદ્યાર્થીનીઓએ પોલીસ

કમિશનરને પત્ર લખીને ડાયનોસ્ટિક પ્રોસિજર દરમિયાન પ્રોફેસર દ્વારા અર્ચિલ લ રીતે અડકવામાં આવતા હોવાની ફરિયાદ કરી હતી. નટરાજનને ત્રણ વર્ષની કેદ અને ૫૦,૦૦૦ રૂપિયાનો દંડ ફટકારાયો હતા. (પીટીઆઇ) ■

સંજય રાઉતના બંગલોની રેકી ટેલિકોમ કંપનીના ચાર કર્મચારીને પૂછપરછ કરી જવા દેવાયા

મુંબઈ: શિવસેના (યુબીટી)ના સાંસદ સંજય રાઉતના ભાંડુપ વિસ્તારમાં આવેલા બંગલોની કથિત રેકી કરવા પ્રકરણે પોલીસે ટેલિકોમ નેટવર્ક સર્વિસીસ કંપનીના ચાર કર્મચારીની પૂછપરછ કરી હતી અને ચકાસણી કર્યા બાદ તેને છોડી દીધા હતા. ચારેય જણ ટેલિકોમ નેટવર્ક સર્વિસીસ કંપની ઇન્સ્ટા આઇસીટી સોલ્યુશનના કર્મચારી હતા અને તેઓ શુક્રવારે એ વિસ્તારમાં નેટવર્ક બરાબર છે કે નહીં તે તપાસી રહ્યા હતા. પોલીસ અધિકારીના કહેવા મુજબ ચારેય કર્મચારીની પૂછપરછ કરવામાં આવી હતી અને કંપનીમાં તેમની ભૂમિકા અને હાંકી ચકાસ્યા બાદ તેમને છોડી દેવાયા હતા. સંજય રાઉતના ભાંડુપમાં આવેલા બંગલો 'મૈત્રી'ની બહાર શુક્રવારે બે મોટરસાઇકલસવાર ઊભેલા નજરે પડ્યા હતા. બે શખ્સ શુક્રવારે સવારે મોટરસાઇકલ પર આવ્યા હતા અને રાઉતના બંગલોની બહાર તેમણે મોટરસાઇકલ ધોબાવી. થોડો સમય બાદ તેઓ ત્યાંથી જતા રહ્યા હતા. આસપાસ રહેનારા લોકોને શંકા જતાં તેમણે રાઉતના નાના ભાઇ અને સ્થાનિક વિધાનસભ્ય સુનીલ રાઉતને આની જાણ કરી હતી. ત્યાર બાદ પોલીસને તેની માહિતી આપવામાં આવી. આથી કાંજીરમાર્ગ પોલીસ સ્ટેશનનો સ્ટાફ ઘટનાસ્થળે આવી પહોંચ્યો હતો. પોલીસે ઘટનાસ્થળ તેમ જ આસપાસના સીસીટીવી કેમેરાના ફૂટેજ તપાસતાં તેમાં શકમંદ નજરે પડ્યા હતા. ■

મહારાષ્ટ્ર વિધાનસભાનું સત્ર વેડફાયું, કારણ કે ખાતા વગરના પ્રધાનો ચૂપ રહ્યા: વિપક્ષ

નાગપુર: વિરોધ પક્ષોએ શનિવારે એવો આરોપ લગાવ્યો હતો કે મહારાષ્ટ્ર વિધાનસભાનું શિયાળુ સત્ર ફક્ત ઔપચારિકતા ખાતર યોજવામાં આવ્યું હતું કારણ કે ખાતા વગરના પ્રધાનો ખેડૂતો અને અન્ય લોકોના પ્રશ્નોનું નિરાકરણ લાવી શક્યા ન હતા. નાગપુરમાં સત્રના છઠ્ઠા અને અંતિમ દિવસે એક પત્રકાર પરિષદને સંબોધતા, વિધાન પરિષદના વિપક્ષી નેતા અંબાદાસ દાનવેએ કહ્યું હતું કે સરકારે વિધાનસભામાં ફક્ત જૂની યોજનાઓ અને વચનોનું જ પુનરાવર્તન કર્યું હતું. 'મહાયુતિ સરકાર ૧૫ દિવસ પહેલા રચાઈ હતી અને પ્રધાનમંડળનો વિસ્તાર પણ કરવામાં આવ્યો હતો, છતાં છેક શનિવારે ખાતાઓની ફાળવણી કરવામાં આવી નથી. આ સત્રમાં પ્રધાનો મંત્રાલયો વિના વિધાનસભામાં બેઠા હતા. આ સત્ર માત્ર એક ઔપચારિકતા હતી, એમ પણ દાનવેએ ઉમેર્યું હતું. પરભણી શહેરમાં બંધારણની પ્રતિકૃતિનું અપમાન, ન્યાયિક કસ્ટડીમાં આરોપીનું શંકાસ્પદ મૃત્યુ, બીડમાં સરપંચની હત્યા અને કલ્યાણમાં મરાઠી પરિવાર પર હુમલાના સંદર્ભમાં દાનવેએ કહ્યું હતું કે સરકાર કાયદો અને વ્યવસ્થા જાળવવામાં નિષ્ફળ ગઈ છે. બીડની ઘટનાનો મુખ્ય આરોપી ફરાર છે, જ્યારે મહારાષ્ટ્રના લોકો જાણે છે કે તેને કોણ બચાવી રહ્યું છે, એમ દાનવેએ એનસીપીના એક પ્રધાન પ્રત્યે અંગુલિનિર્દેશ કરતાં કહ્યું હતું. તેમણે એવો આરોપ લગાવ્યો હતો કે સરકારે કપાસ, સોયાબીન અને ડાંગરના ખેડૂતોની દુર્દશા દૂર કરવા માટે કોઈ પગલાં જાહેર કર્યા નથી. ■

મહારાષ્ટ્રમાં ભાજપની સરકાર છે કે સિરિયલ ?!

કવર સ્ટોરી વિજય વ્યાસ feedback@bombaysamachar.com

મહારાષ્ટ્રમાં વિધાનસભાની ચૂંટણીનું પરિણામ ૨૦ નવેમ્બર, ૨૦૨૪ના દિવસે આવ્યું હતું ને ગઈ કાલે શનિવારે લગભગ એક મહિનો પૂરો થઈ ગયો, ત્યારે છેક પ્રધાનોને ખાતાની ફાળવણી થઈ. ભાજપે જે રીતે મુખ્ય પ્રધાનની પસંદગીથી માંડીને પ્રધાનોને ખાતાની ફાળવણી સુધીનાં કામ કટકે કટકે કર્યાં એ જોતાં સત્તા પર આવેલો પક્ષસમૂહ સરકાર ચલાવી રહ્યો છે કે ધારાવાહિક સિરિયલ ચલાવી રહ્યો છે એ જ ખબર પડતી નથી! પહેલાં ભાજપ, એકનાથ શિંદેની શિવસેના અને અજિત પવારની એનસીપી વચ્ચે મુખ્ય પ્રધાનપદને મામલે બરાબરની ખેંચતાણ દિવસો સુધી ચાલી ને માંડ માંડ એ કોકું ઉડેલાયું. ભારે રિસામણાં-મનામણાં પછી બરાબર ૧૨ દિવસના અંતે દેવેન્દ્ર ફડણવીસની મુખ્ય પ્રધાન તરીકે શપથવિધિ થઈ ને તેમાં પણ છેક છેલ્લી ઘડી સુધી એકનાથ શિંદે નાયબ મુખ્ય પ્રધાનપદના શપથ લેશે કે નહીં તેનું જબરું સરખેન્સ ચાલ્યું. શિંદેને માંડ માંડ સમજાવ્યા - મનાવ્યા - પટાવ્યા પછી મંત્રીમંડળમાં કોને લેવા તેની માથાકૂટ શરૂ થઈ. આ માથાકૂટમાં બીજા ૧૧ દિવસ નીકળી ગયા ને ૧૬ ડિસેમ્બરે ભાજપના ૧૯, શિવસેનાના ૧૧ ને એનસીપીના ૯ ધારાસભ્યે શપથ લીધા. એ વખતે લાગતું હતું કે, હવે ભાજપની આ 'ભવાઈ' પૂરી થશે, પણ એ ભવાઈ હજુ પતી નથી. ફડણવીસ સરકારના પ્રધાનોએ શપથ લીધાને સાત દિવસ થઈ ગયા પછી પ્રધાનોને ખાતાની ફાળવણી થઈ. ભાજપ-શિવસેના ને એનસીપીના અમુક વિધાનસભ્યો પ્રધાન તો બની ગયા, પણ કોઈને પોતે શું કામ કરવાનું છે તેની છેક ગઈ કાલ રાત સુધી ખબર નહોતી. ખાતાં વિનાના પ્રધાન તરીકે બધા મંત્રાલયના આંટાફેરા કરી રહ્યા હતા.

આ બધાની વચ્ચે, આઘાતની વાત એ છે કે દેવેન્દ્ર ફડણવીસની સરકારે વિધાનસભાનું એક આખું સત્ર પ્રધાનોને ખાતાની ફાળવણી વિના કાઢી નાખ્યું. વિધાનસભાનું શિયાળુ સત્ર પણ સમાપ્ત થઈ ગયું છે, પછી ખાતાની ફાળવણી થઈ. આ પણ ભારતના રાજકારણમાં એક જાતનો વિક્રમ જ ગણાય! પ્રધાનોએ વિધાનસભામાં પોતપોતાનાં ખાતાંને લગતા સવાલોના જવાબ આપવાના હોય છે, પણ ખાતાની ફાળવણી જ નહોતી થઈ તો કોઈ જ પ્રકારના સવાલ-જવાબ વિના જ શિયાળુ સત્ર પતી ગયું. આ ભાંજગડમાં વધારે આઘાતની વાત પાછી એ છે કે, ખાતાની ફાળવણી મુદ્દે દેવેન્દ્ર ફડણવીસ કે બે નાયબ મુખ્ય પ્રધાન તેનો જવાબ પણ આપતા નથી. પ્રજાએ ધારાસભ્યોને ચૂંટણી વહીવટ કરવા મોકલ્યા છે તેથી મતદારો - પ્રજાને સરકારમાં કોણ શું ભૂમિકા ભજવશે, કોની પાસે કયું મંત્રાલય હશે એ જાણવાનો પૂરો અધિકાર છે, પણ સામે ભાજુએ ભાજપ-શિવસેના-એનસીપીના નેતા લોકોને જવાબ આપવાની એમની ફરજ જ ના હોય એ રીતે વર્તી રહ્યા છે. મહારાષ્ટ્રની પ્રજા સાવ નગણ્ય હોય ને દિલ્હીમાં બેઠેલા તેમના માઈ-બાપ જ સર્વસ્વ હોય એમ આ ત્રિપુટી વર્તી રહી છે. આ લોકોએ લોકશાહીને સાવ ફારસરૂપ

રાજ્ય વિધાનસભાની ચૂંટણીનાં પરિણામને આજે એક મહિનો થયો. મુખ્ય પ્રધાન માંડ માંડ નક્કી થયા. પ્રધાનોની વરણીમાંય ડખા થયા ને એ કામ માંડ પૂરું થયું તો હવે એમને ક્યાં ખાતાં આપવાં એનું કમઠાણ એવું શરૂ થયું કે વિધાનસભાનું એક આખું સત્ર પ્રધાનોને ખાતાની ફાળવણી વિના પૂરું થઈ ગયા પછી પ્રધાનોને મંત્રાલયો અપાયાં ...આ કદાચ ભારતીય રાજકારણનો એક આગવો વિક્રમ છે! બનાવી દીધી છે. ફડણવીસ સરકારમાં ખાતાની ફાળવણીમાં વિલંબ માટે મીડિયામાં જુદાં જુદાં કારણો અપાયાં. એકનાથ શિંદે ફરી આડા ફાટ્યા હોવાની પણ એક વાત હતી. પહેલાં પણ એકનાથ શિંદે પોતાને જ મુખ્ય પ્રધાન બનાવવાની વાત પર અડી જતાં ભાજપ ભીંસમાં આવી ગયેલો ને નાયબ મુખ્ય પ્રધાનપદને મુદ્દે પણ શિંદેભાઉએ ત્રાગડો કરેલો. એવું કહેવાય છે કે અત્યારે પણ એમને ગુહ મંત્રાલય જોઈતું હતું તેમાં બધું લટક્યું હતું. કોઈ વળી એમ કહેતું હતું કે, ભાજપમાં જ મંત્રી બનાવવામાં ન આવ્યા હોય એવા અનેક 'અતૂમ આત્મા'ઓ (ધારાસભ્યો) ધૂંધવાયેલા છે. એમનો ધૂંધવાટ બહાર ના આવી જાય એટલે બધાને શાંત પાડવાની ક્વાચત ચાલી રહી હતી તેમાં પ્રધાનોનાં ખાતાંનાં વિતરણમાં મોડું થયું. સો વાતનીએ એક વાત, મહારાષ્ટ્રમાં સરકાર ભલે રચાઈ ગઈ, પણ અંદરબાને બધું હજુ સખળડખળ જ છે. એકનાથ શિંદે ભલે ભાજપના મનાવવાથી નાયબ મુખ્ય પ્રધાનપદ સ્વીકારીને બેસી ગયા હોય, પણ મનમાં હજુચ કચવાટ છે. મુખ્ય પ્રધાનપદે રહ્યા પછી નાયબ મુખ્ય પ્રધાનપદે બેસવું પડે એ સ્થિતિ બહુ સારી ના કહેવાય ને શિંદે માટે એ રાજકીય પછડાટ જ છે. શિંદે આ પછડાટનું સાટું વાળવા માટે ગુહ મંત્રાલય જેવું મહત્વનું ખાતું લેવા માગતા હતા. ભાજપ એકનાથ શિંદેને સાવ કોરાણો મૂકી શકે તેમ નથી, કેમ કે કેન્દ્રમાં ભાજપ સરકાર પાસે સ્પષ્ટ બહુમતી નથી તેથી સાથી પક્ષોને સાચવવા જરૂરી છે. શિંદે આડા ફાટે ને સાવ અલગ થાય તો ભાજપને નુકસાન કરી શકે એ ડર પણ છે. આ ઘટનાક્રમે ભાજપમાં રાજ્ય કક્ષાના નેતાઓની

સ્મૃતિ વિશેષ રિત્કુ દીના શાહ feedback@bombaysamachar.com

ઝાકિર હુસૈન: એક ઉસ્તાદની કેટલીક અજાણી વાત...

એક વિદેશી ટીવી ચેનલને કહી છે: 'મારી માતા કહેતી કે તું આઠ-નવ માસનો હતો ત્યાંથી ઘોડિયામાં તારી ટ્યુકડી આંગળીઓ ધીરક્યા કરતી, જાણે તું મારી કુખમાં રહીને તારા અબ્બાની કલા સાંભળીને આત્મસાત ન કરી આવ્યો હોય. અમ્મીના આવા શબ્દો સાંભળીને અબ્બાજી મીઠું મલકાવા. છ-સાત વર્ષની વયે અન્ય બાળકો રમતાં હોય ત્યારે ઝાકિર કિલ્મ સંગીતકારોનાં ગીતોમાં તબલાં વગાડતો થઈ ગયેલો. ઉપરાંત પિતાની સાથે પંડિત રવિશંકર અને ઉસ્તાદ અલી અકબર ખાન સાથે સંગત કરવા જતો થઈ ગયેલો. આમ સાવ કુમળી વયથી આમ ઝાકિર પરફોર્મિંગ આરંભિત થઈ ગયેલો. ઝાકિર વિશે સંતુર સમ્રાટ પંડિત શિવકુમાર શર્માના શબ્દો વિચારવા જેવા છે. એક મુલાકાતમાં શિવજીએ કહેલું: 'વો અંતર્યામી જેસા હૈ, યા કિર ટેલિયથી ઉસ કી રંગો મેં હૈ. કોન સા કલાકાર કબ ક્યા બજાયેગા વો ઝાકિર પડયાન જતા હૈ ઔર સામનેવાલે કો બી સરપ્રાણ ટેતા હૈ...' એ વિશે ખુદ ઝાકિરને પૂછવામાં આવ્યું ત્યારે ઓણે રહસ્યફોટ કરી દીધો: 'એમાં વાત એવી છે કે મારે જે કલાકાર સાથે વગાડવાનું હોય એની સીડી કે કેસેટ જે મળે તે હું આગલી સંજે હેડફોન લગાડીને એકાગ્રતાથી સાંભળી લઉં છું એટલે મને એ કલાકારનાં રસરુચિ, એની શૈલી અને તબલાંવાદકને હંફાવવા એ કેવી ટીક વાપરે છે એનો અણસાર આવી જાય છે. આ રીતે હું માનસિક રીતે તૈયાર હોઉં છું. સોલો હોય કે સંગત, સહકલાકારને આનંદ આપે અને આંદોલનને પણ રીઝવે એ રીતે હું સાથ આપું છું!'

યસ, આ વાત પણ મહત્વની છે. દેશમાં હજારો તબલાંવાદકો છે, પણ ઝાકિરની લોકપ્રિયતા અજોડ હતી. એનું કારણ એ કે ઝાકિર શાસ્ત્રીય સંગીતના રસિકો ઉપરાંત સંગીત ન જાણવા હોય એવા આમ આદમીને પણ તબલાંવાદન સાંભળવાનો આનંદ આપે એ રીતે તબલાં વગાડતો. ઓણે ધુરંધર કલાકાર ઉપરાંત કોમનમેનને મજા પડે એ રીતે પોતાનાં તબલાંનો ઉપયોગ કરેલો. દૂરથી આવી રહેલી ટ્રેનનો ધ્વનિ, નજીક આવી ગયેલી ટ્રેનનો ધડધાટ, પસાર થઈ જતી ટ્રેનનો ખડખડાટ ઉપરાંત ભગવાન શંકરનું ડમરુ કે ચોમાસામાં થતો વીજળીનો ગડગડાટ, વગેરે ધ્વનિ એ હસતા મોઢે રજૂ કરીને શ્રોતાઓને ચક્રિત કે પુશ કરી દેતો. ઘણા યુવાન તબલાંવાદકો ઝાકિર જેવી હેરસ્ટાઇલ રાખીને ઝાકિરની અદાથી ગરદનને ઝટકો આપતા થઈ ગયેલા. એક વ્યક્તિ તરીકે એ અત્યંત નમ્ર હતો. પંડિત હરિપ્રસાદ ચૌરસિયાએ એક ઘટના કહેલી: 'અમે એક વિદેશના એરપોર્ટ પરથી બહાર નીકળી રહ્યા હતા ત્યારે એક યાહુકે ઝાકિરના નામની ભૂમ પાડી અને રિક્વેસ્ટ કરી કે મારે તમારી સાથે ફોટો પડવાય છે. ઝાકિરે જરાય અહં વચ્ચે લાવ્યા વિના મારી સામે જોયું, જાણે મારી પરવાનગી લેતો હોય. પછી પેલાને એના મોબાઈલ પર જેવો ફોટો લેવો હોય તેવો લેવા દીધો. આ એની નમ્રતાનો જીવંત પુરાવો હતો. છેલ્લાં યાગીસ પિસ્તાયીસ વરસથી વિદેશમાં રહ્યો હોવા છતાં એનામાં ગર્વનો છાંટોય નહોતો. દુનિયાખરના બધા વાદ્યવાદકોના વહાલા ઝાકિર હુસૈનની વિદાયથી બેશક, એક અદ્ભુત યુગનો અંત આવ્યો છે. એ જરૂર જન્મ અને દેવલોકમાં પણ પોતાની કલા દ્વારા દેવલોકને રીઝવતો હશે.'

ઉસ્તાદની મોજ-મસ્તી ઝાકિર હુસૈનનો એક દુર્લભ ફોટો... આમાં એ રિશ્મા ચલાવી રહ્યાં છે અને એમની પાછળ બેઠેલાં બિરજુ મહારાજ ઉસ્તાદની પીઠ પર તબલાં વગાડી રહ્યાં છે. રિશ્માએ એક પેસેન્જર સંજુક્તા પાણીપ્રાદી પણ છે તો સંતુરવાદક શિવકુમાર શર્મા અને વાંસળીવાદક હરિપ્રસાદ ચૌરસિયા રિશ્માને ઘક્કો મારી રહ્યાં છે.

સૌલ ઓફ ટૂર ચાલો મારીએ કોએશિયા અને સ્લોવેનિયાના વૈવિધ્યસભર પ્રવાસ

કરવા જવાનું તાત્પર્ય માત્ર એકસ્પોરેશન જ નહીં, પણ એક સારા વાતાવરણમાં ઉત્તમ શાંતતાભર્યો અનુભવ મળે અને તન-મન બન્ને દિલ્કેસ થાય એ હોય છે. આજે વાતે કરીએ એવાં જ સ્થળોની જયાંનું આર્કિટેક્ચર, લોકલ ફૂડ અને નયનરમ્ય ફુદરતી સુંદરતા તમને જીવનભરની યાદો બનાવવામાં મદદરૂપ થશે. ચાલો, ઝૌરોરા ટૂરના મેનેજિંગ ડિરેક્ટર ધવલ જાંગલા પાસેથી જાણીએ આ સ્થળો વિશે. ધવલભાઈ, આજે ક્યાં નવાં સ્થળોની સફર પર હઈ જવાના છો? ધવલભાઈ કહે છે, 'આજે જઈએ કોએશિયા અને સ્લોવેનિયા. જ્યાંની ૧૧ દિવસની યાત્રા પ્રત્યેક પ્રકારના પ્રવાસીઓને આકર્ષે છે. પછી તમે ફુદરતોમી હો, ઈતિહાસોમી કે પછી ખાવાના શોખીન, આ સ્થળ દરેકને અનોખો અને યાદગાર અનુભવ આપે છે. તો કરી લો બેંગ પેક અને એક લાઈફ ટાઈમ એક્સ્પીરિયન્સ લેવા માટે તૈયાર થઈ જાઓ. કોએશિયા અને સ્લોવેનિયાની સફરની શરૂઆત થાય છે અદ્ભુત લેન્ડસ્કેપ, ત્યાંનો સમૃદ્ધ સાંસ્કૃતિક વારસો અને આકર્ષક આર્કિટેક્ચર સાથે. અહીંનાં બધાં જ આકર્ષણો એકબીજા સાથે જોડાયેલાં છે અને તમને પ્રકૃતિની સુંદરતા અને ભૂતકાળની કલાત્મકતાને એક્સ્પ્લોર કરવાનું આમંત્રણ આપે છે. ★ બ્લેડ - સ્લોવેનિયાનું અલ્પાઈન પેરેડ્રાઈઝ યાત્રાની શરૂઆત કરીશું સ્લોવેનિયાના મનોહર શહેર બ્લેડથી. અહીંનું સ્થળ આકર્ષક ફુદરતી સૌંદર્ય અને સુખદ આબોધવા માટે જાણીતું છે, જે આ પ્રદેશના ટોચના અલ્પાઈન રિસોર્ટમાંનું એક બનાવે છે. આ વિસ્તાર અહીંના સૌંદર્યમાં વધારો કરે છે. તાત્પર્ય પર બ્લેડ કિલ્લો છે જે દેશની સૌથી જૂની કિલ્લેબંધીમાંનો એક છે અને એ એક હજાર વધુનો ઈતિહાસ ધરાવે છે. ★ લ્યુબ્લજાના : સ્લોવેનિયાનું સાંસ્કૃતિક હૃદય લ્યુબ્લજાના એ સ્લોવેનિયાની એક વાઈબ્રન્ટ રાજધાની છે તેમ જ સંસ્કૃતિ અને ઈતિહાસનું આ શહેર કેન્દ્ર છે. લ્યુબ્લજાનિકા નદીના જમણા કિનારે આવેલું મોહક ઓલ્ડ ટાઉન મસ્ક વિઝિટ છે; અહીંથી મેસ્ટની ટ્રગ, સ્ટારી ટ્રગ અને ગોર્નજી ટ્રગ જેવી આ સુંદર ગલીઓમાં દર્શન થાય છે. ટ્રિપલ બ્રિજ, પ્રેશરન સ્કવેર અને લ્યુબ્લજાના કેથીડ્રલ જેવા આર્કીટેક્ચરલ લેન્ડમાર્ક્સ અહીંના આકર્ષણોમાં વધારો કરે છે. ★ ઝાગ્રેબ - ઈતિહાસમાં ગરકાવ કરતું શહેર કોએશિયાની વાઈબ્રન્ટ રાજધાની ઝાગ્રેબ બે નાની ટેકરીઓ વચ્ચે આવેલું છે અને પુરાતન-યુગની દીવાલોથી ઘેરાયેલું છે, જે અદ્ભુત દૃશ્યો અને સમૃદ્ધ ઐતિહાસિક વાતાવરણ પ્રદાન કરે છે. અહીં પ્રવેશાંતી સાથે જ, મુલાકાતીઓ મોહક ઓલ્ડ ટાઉનની સફર કરી શકે છે, જે શહેરનાં મુખ્ય આકર્ષણોનું ઘર છે. મુખ્ય આકર્ષણોમાં ઝાગ્રેબ કેથીડ્રલ છે જે એના ૧૦૮ મીટરની ઊંચાઈ ધરાવતા પ્રખ્યાતશાળી ટ્રિબલ બેલ ટાવરમાં માટે જાણીતું છે. આ ટાવરની ઊંચાઈ એને કોએશિયાની સૌથી ઊંચી ઈમારત બનાવે છે. નિયો-ગોથિક શૈલીમાં બનેલા આ સ્મારક સંરચનાને ઘણી વાર 'મધર ઓફ ઓલ કોએશિયાન યર્ચ' તરીકે ઓળખવામાં આવે છે, જે ઝાગ્રેબ અને કોએશિયાના સાંસ્કૃતિક વારસાનું પ્રતીક છે. ★ પ્લિટવોર્થ લેક્સ નેશનલ પાર્ક પ્લિટવોર્થ લેક્સ નેશનલ પાર્ક એ કોએશિયાનું પહેલું, સૌથી જૂનું અને એવી રંગાળી રજૂ કરે છે જે અહીં આવનાર દરેક પ્રવાસીઓને ખરેખર તેઓ સાંસ્કૃતિક સમૃદ્ધિ, પ્રાકૃતિક વૈભવ અને પ્રેમાળ સ્થાનિક લોકોની એક એવી રંગાળી રજૂ કરે છે જે અહીં આવનાર દરેક પ્રવાસીઓને ખરેખર અવિસ્મરણીય પજી આપે છે. તો બેંગ પેક કરો અને નીકળી પડો ૧૧ સૌથી મોટું નેશનલ પાર્ક છે જે એના અદ્ભુત ફુદરતી સૌંદર્ય માટે પ્રખ્યાત છે. દિવસના લાઈફ ટાઈમ એક્સ્પીરિયન્સ માટે.

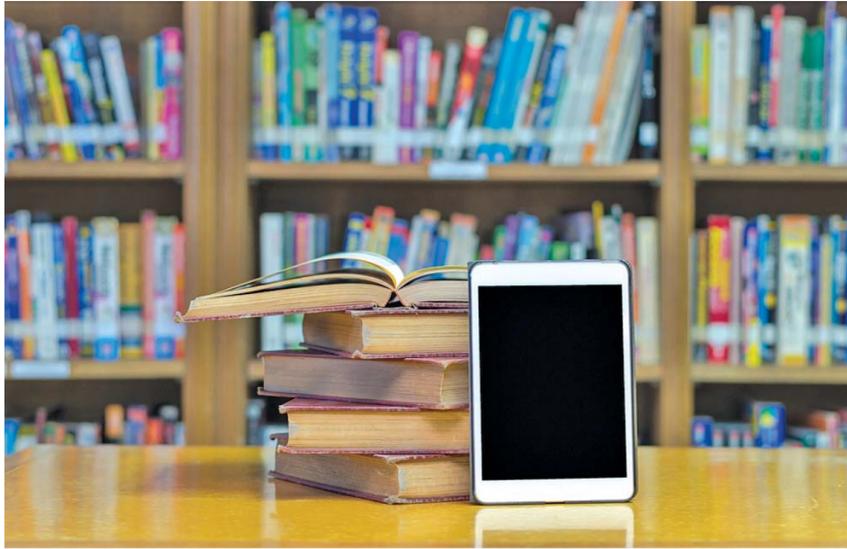

આ નેશનલ પાર્ક યુનેસ્કો વર્લ્ડ હેરિટેજ સાઈટ છે જેમાં છલકાતાં તળાવો અને લીલાંછમ જંગલો છે, જે એને પ્રકૃતિપ્રેમીઓ અને આઉટડોર એક્સપ્લોરેશનના ઉત્સાહીઓ માટે સ્વર્ગ બનાવે છે. અહીંનાં આકર્ષક લેન્ડસ્કેપ્સ વિશ્વભરના મુલાકાતીઓને મોહિત કરતાં આવ્યાં છે. ★ રોમાંચક બ્લુ કેવની સફર બિશેવો ટાપુ ઉપરની વાદળી રંગની ગુફા એ એક આકર્ષક ફુદરતી અજાયબી છે, જ્યાં સૂર્યકાશ ગુફાના પાણીની અંદર પ્રવેશીને ગુફાને મંત્રમુગ્ધ વાદળી રંગમાં પ્રકાશિત કરે છે. આ અદ્ભુત ઘટના, વાદળી પાણી અને પાણીમાં પડતા પ્રતિબિંબનો ચળકતો પ્રકાશ આ સ્થળને આકર્ષક બનાવે છે. અંતુવેચર ઈચ્છતા સાહસિક મુલાકાતીઓ લક્ઝરી સ્પીડબોટ પર રોમાંચક સવારીનો આનંદ માણી શકે છે. બ્લુ કેવની ટૂર એક અવિસ્મરણીય અનુભવ આપે છે. ★ ડુબ્રોવનિક - પર્વ આંક ઓફ ઓરિયાલિક 'પર્વ ઓફ ઓરિયાલિક' તરીકે ઓળખાતું આ સ્થળ ડુબ્રોવનિક તરીકે ઓળખાય છે. આ સ્થળ એના સમૃદ્ધ ઈતિહાસ, અદ્ભુત આર્કિટેક્ચર અને આકર્ષક લેન્ડસ્કેપ સાથે અહીં આવનાર મુલાકાતીઓને મનમોહિત કરે છે. શહેરનું ઓલ્ડ ટાઉન યુનેસ્કોની વર્લ્ડ હેરિટેજ સાઈટ છે જે ઐતિહાસિક સીમાચિહ્નોથી ભરપૂર છે, જેમાં ડુબ્રોવનિકની આર્કીટેક્ચર દીવાલો અને રેક્ટર મહેલનો સમાવેશ થાય છે. મોહક વાતાવરણ અને સંસ્કૃતિમાં ડુબેલું ડુબ્રોવનિક, ઓરિયાલિક બીચ એક્સ્પ્લોર કરવા આવતા પ્રવાસીઓ માટે મુલાકાત લેવાનું આવશ્યક સ્થળ છે. ★ સંસ્કૃતિ અને સ્થાનિક સ્વાદ કોએશિયાનું ઓલિવ ઓઈલ જે ત્યાંના કિચઝીનમાં મુખ્ય છે એ ખાસ ટ્રાય કરવા જેવું છે. ખાસ કરીને ઈસ્ટ્રિયા પ્રદેશમાં જ્યાં ઓલિવ ઊગે છે. કોએશિયાના વાઈન પ્રદેશો, જેમ કે ડાલમેટિયા અને ઈસ્ટ્રિયા, ઉત્તમ વાઈન અને રેડ વાઈન, કોઈ પણ પ્રકારના ભોજન સાથે ભળી જઈને બેસ્ટ સ્વાદ આપે છે. સ્લોવેનિયાના ફૂડમાં મધ્ય યુરોપિયન અને મીડિયાટ્રિયન રાંધણકાળાનું મિશ્રિત છે. અહીંના લોકલ ચૂસમાં ગામડાનો ટચ છે. સ્લોવેનિયાનો તેમની વાઈનનો આનંદ માણો છે, ખાસ કરીને પ્રિમોસ્કા પ્રદેશના વાઈન વાઈનનો. કોએશિયા અને સ્લોવેનિયા પાડોશી દેશો હોવા છતાં જુદા-જુદા અને પૂરક અનુભવ આપે છે. કોએશિયાને એની પ્રાચીન બીચ સિટીને ને મીડિયાટ્રિયન આકર્ષણ દ્વારા વ્યાખ્યાયિત કરવામાં આવે છે. જ્યારે સ્લોવેનિયાની અલ્પાઈન સુંદરતા અને પર્યાવરણ-પૂરક આબોધવા એક શાંત વિપરીતતા પ્રદાન કરે છે. એકસાથે છે, જે ઝાગ્રેબ અને કોએશિયાના સાંસ્કૃતિક વારસાનું પ્રતીક છે. ★ પ્લિટવોર્થ લેક્સ નેશનલ પાર્ક પ્લિટવોર્થ લેક્સ નેશનલ પાર્ક એ કોએશિયાનું પહેલું, સૌથી જૂનું અને એવી રંગાળી રજૂ કરે છે જે અહીં આવનાર દરેક પ્રવાસીઓને ખરેખર તેઓ સાંસ્કૃતિક સમૃદ્ધિ, પ્રાકૃતિક વૈભવ અને પ્રેમાળ સ્થાનિક લોકોની એક એવી રંગાળી રજૂ કરે છે જે અહીં આવનાર દરેક પ્રવાસીઓને ખરેખર અવિસ્મરણીય પજી આપે છે. તો બેંગ પેક કરો અને નીકળી પડો ૧૧ સૌથી મોટું નેશનલ પાર્ક છે જે એના અદ્ભુત ફુદરતી સૌંદર્ય માટે પ્રખ્યાત છે. દિવસના લાઈફ ટાઈમ એક્સ્પીરિયન્સ માટે.

મોર્નિંગ મ્યૂઝિંગ રાજ ગોસ્વામી
feedback@bombaysamachar.com

સ્ક્રીન વિરુદ્ધ પેપર: ઓનલાઈન વાંચન કેમ છીછરું લાગે છે?

ધારો કે તમારે ભારતની હાલની વસતિ કેટલી છે તે જાણવું છે તો તમે શું કરશો?

તમે ઇન્ટરનેટ પર જશો ને ગૂગલમાં સર્ચ કરશો. તમને સડીક સંખ્યા મળી જશે, પરંતુ તમારે ભારતને સમજવું હોય તો તમને ગૂગલ કામ નહીં લાગે. તમારે ભારત વિશે લખાયેલાં પુસ્તકો વાંચવા પડશે. એવું નથી કે ગૂગલમાં ભારતને સમજવા માટેની માહિતી નથી. કદાચ, ગૂગલમાં ભારતને લાગતાં, એક લાઈબ્રેરીમાં હોય તેના કરતાં પણ વધુ પુસ્તકો ઉપલબ્ધ છે.

તેમ છતાં, તમે ફિઝિકલ પુસ્તક વાંચીને ભારતને જેટલું સમજી શકશો તેટલું સ્ક્રીન પર એ વાંચીને નહીં સમજી શકો. આમાં 'જાણવા' અને 'સમજવા'નો જેટલો ફરક છે તેટલો જ ફરક કાગળ પર લખાયેલા અને સ્ક્રીન પર લખાયેલા શબ્દોનો છે.

એક નવું સંશોધન કહે છે આપણે જ્યારે સ્ક્રીન પર કશું વાંચીએ છીએ અને એ જ વસ્તુ કાગળ પર વાંચીએ છીએ ત્યારે આપણું મન જુદી રીતે તેને આત્મસાત કરે છે અર્થાત્ સ્ક્રીન પર ભારત અંગેની માહિતી (જેમ કે વસતિની સંખ્યા) તો આપણને બરાબર યાદ રહી જાય છે, પરંતુ સ્ક્રીન પર ભારત અંગેની સમજણ કેળવાતી નથી. તેના માટે ખોળામાં પુસ્તક રાખીને વાંચવું પડે. આ માહિતી અને સમજણનો ફરક છે અને તેના માટે માધ્યમ જવાબદાર છે.

સ્પેનના સંશોધકોએ ડિજિટલ અને પ્રિન્ટના કુલ ૧૭૧,૦૦૦ વાચકોને સમાવતા જુદા જુદા અભ્યાસ પરથી તારણ કાઢ્યું છે કે લોકો કાગળ પર કશું વાંચે ત્યારે (સ્ક્રીનની તુલનામાં) વધુ સારી રીતે સમજી શકે છે.

કામના કલાકો હોય કે ફરસદના, આપણા જીવનમાં જ્યાં સ્ક્રીન સર્વવ્યાપી થઈ ગયો છે ત્યારે વાંચનની આપણી પેટર્ન પણ બદલાય તે અનિવાર્ય છે. આજે આપણે સોશિયલ મીડિયાની ટૂંકી પોસ્ટ્સ અને સબ-ટાઈટલ્સવાળા વીડિયોથી લઈને ઇ-બુક્સ, રિપોર્ટ્સ અને શૈક્ષણિક દસ્તાવેજો જેવા લાંબા કન્ટેન્ટ-માહિતીને ડિજિટલ સ્વરૂપમાં વાંચતા થયા છીએ, જેના માટે સતત ફોક્સ અને તીવ્ર સમજણની જરૂર પડે છે.

લેખિત શબ્દને જોવાની અને તેનું અર્થઘટન કરવાની મૂળભૂત પ્રક્રિયા સમાન રહે છે, પરંતુ સ્ક્રીન પર શબ્દને વાંચવો તે કાગળ પરના 'સ્થિર' વાંચનથી અલગ છે. વિદ્યાર્થીઓને ઘણી વાર એવું લાગતું હોય છે કે ઓનલાઈન વાંચીને એ વધુ શીખે છે, પરંતુ ટેસ્ટમાં એવું તારણ નીકળે છે કે પ્રિન્ટમાં વાંચવાની તુલનામાં એ ખરેખર ઓછું શીખ્યા હોય છે.

પ્રશ્ન એ છે કે આવું શા માટે? આની પાછળનું વિજ્ઞાન સમજવા જેવું છે.

માનવ ઉત્ક્રાંતિમાં, વાંચનની ક્રિયા બહુ પાછળથી આવી છે. આપણે બોલતાં અને સાંભળતાં તો હજારો વર્ષ પહેલાં શીખ્યા હતા, પરંતુ વાંચવાનું વધુમાં વધુ, ૫,૦૦૦ વર્ષ પહેલાં આવ્યું હતું. આપણે આજુબાજુના લોકોને સાંભળીને બોલવાનું શીખ્યા

હતા. એ ઓટોમેટિક હતું, પરંતુ વાંચવાનું શીખવા માટે આપણને બહુ મહેનત કરવી પડી હતી, કારણ કે વાંચવું પ્રાકૃતિક નથી. પ્રાણીઓ આજે પણ એકબીજાને સાંભળે છે અને બોલે છે, પણ તે વાંચી શકતાં નથી.

વાંચવા માટે મગજમાં અલગ નેટવર્ક નથી. તેણે બીજા નેટવર્કનો સહારો લેવો પડે છે. દાખલા તરીકે, માણસો એકબીજાને ચહેરાથી ઓળખે છે અને યાદ રાખે છે. હજારો વર્ષ પહેલાં મગજનો વિકાસ થયો ત્યારે આ ક્ષમતા આવી હતી, કારણ કે સંગઠિત રહેવા માટે એકબીજાને ઓળખવા અને યાદ રાખવા અનિવાર્ય હતા. પાછળથી જ્યારે વાંચવાનું આવ્યું ત્યારે આ 'જોઈને સમજવા'નું આ નેટવર્ક તેમાં પણ કામ આવ્યું. શબ્દોને ઓળખવા તે માણસોના ચહેરા ઓળખવા જેવું જ કામ હતું, પરંતુ એ તેનું પ્રાથમિક કામ નહોતું. આ એક કામ માટે બનેલી ટેકનોલોજીનો બીજા કામ માટે ઉપયોગ કરવા જેવું હતું. વાંચતી વખતે એવું જ થાય છે.

એ હકીકત પણ સુંદર છે કે આપણું મગજ સ્થિતિસ્થાપક છે. તેના કારણે જ આપણે ઘણી બધી નવી વસ્તુઓ શીખી શકીએ છીએ. પૃથ્વી પર મનુષ્ય પ્રજાતિ તરીકે આપણે જે તોર્નિક વિકાસ કર્યો છે તેનું પૂરું શ્રેય આપણા મગજની આ વિશેષતાને જાય છે, પરંતુ વિવિધ પ્રકારનાં લખાણ વાંચવાની વાત આવે છે ત્યારે તે

સ્થિતિસ્થાપકતા એક સમસ્યા બની જાય છે.

આપણે સ્ક્રીન પર કશું વાંચીએ છીએ ત્યારે મગજ કાગળ પર વાંચવા માટે ઉપયોગમાં લેવાતા કોષો વચ્ચે નવેસરથી કનેક્શન બનાવે છે. એનો અર્થ એ થયો કે મગજ તેના નેટવર્કને એક નવા કામ માટે વાપરી રહ્યું છે. અહીં એ યાદ રાખવા જેવું છે કે આસપાસના અન્ય મનુષ્યો માટે 'જોઈને સમજવા'નું નેટવર્ક મગજે વિકસાવ્યું હતું. એ જ નેટવર્ક પર પાછળથી એક વધારાની જવાબદારી આવી પડી; કાગળ પરના શબ્દોને ઓળખવાની. હવે એમાં ત્રીજું કામ ઉમેરાયું: સ્ક્રીન પર દેખાતા શબ્દો વાંચવાનું.

પરિણામે, જ્યારે આપણે સ્ક્રીન પર વાંચીએ છીએ ત્યારે મગજ 'સ્ક્રિમ મોડ' (સત્તી અવસ્થા)માં સરકી શકે છે અને તે જ્યારે કાગળ પર વાંચે છે ત્યારે તે 'ડીપ મોડ' (ઊંડી અવસ્થા)માં જતું રહે છે. આનું કારણ છે. સ્ક્રીન પર વાંચતી વખતે મગજની ગતિ તેજ હોય છે (એટલા માટે ટૂંકા મેસેજ અને ટૂંકી પોસ્ટ વધુ લોકપ્રિય છે), પણ મગજ જ્યારે કાગળ પર વાંચે છે ત્યારે ધીમેથી શબ્દોને સ્કેન કરે છે.

આ કારણથી કાગળ પર વાંચેલું વધુ યાદ રહે છે. આજે પણ એવા કરોડો લોકો છે જે કહે છે કે એમને ઓનલાઈન કરતાં હાથમાં પુસ્તક વાંચવાનું વધુ ગમે છે. તેમાં કાગળના સ્પર્શની અને આંગળીઓ વડે પાનાં ફેરવવાની અલગ જ મજા છે.

ઈકો-સ્પેશિયલ જયેશ ચિતલિયા
feedback@bombaysamachar.com

સેબીએ SME કંપનીઓ સામેનાં ધોરણ કેમ વધુ સઘન બનાવવાં પડ્યાં?

છેલ્લા કેટલાક સમયથી રોકાણકારોનો રસ એસએમઈ કંપનીઓના આઈપીઓમાં વધી રહ્યો છે, જેણે આ સેગમેન્ટ માટે કેટલીક ગરબડની શંકા-ચર્ચા પણ જગાવી હતી, જેથી 'સેબી'એ તાજેતરમાં એને લગતાં નવાં નિયમ-ધોરણો જાહેર કર્યાં છે, જેથી આ સેગમેન્ટ વધુ શિસ્તબદ્ધ બનશે સાથે રોકાણકારોની રક્ષા વધે એવી આશા રાખવી અસ્થાને નથી

SME એટલે 'સ્મોલ એન્ડ મિડિયમ એન્ટરપ્રાઇસિસ' અર્થાત્ નાની-મધ્યમ કદની કંપનીઓનો મોટો જમાનો શરૂ થઈ ગયો છે. જ્યારથી સ્ટોક એક્સચેન્જ પર એસએમઈ મંચ વધુ કાર્યરત બન્યું છે ત્યારથી એસએમઈ કંપનીઓ માટે આઈપીઓ માર્ગે મૂકી ઊભી કરવાનો સરળ-સસ્તો માર્ગ બની ગયો છે. આનો સદુપયોગની સાથે દુરુપયોગ પણ વધી રહ્યો છે.

આમ પણ આ કંપનીઓ નાની અને જાણીતી નહીં હોવાથી તેમના વિશે લોકોમાં બહુ જાણકારી કે માહિતી હોતી નથી, જેને કારણે રોકાણકારો તેમાં ઓછી માહિતી સાથે રોકાણ કરે તો એ જોખમમાં ન અટવાઈ જાય એના માટે નિયમન તંત્ર 'સેબી'એ પહેલેથી તેમાં લઘુત્તમ રોકાણની મર્યાદા વધુ રાખી હતી, તેમ છતાં આવી કંપનીઓના આઈપીઓએ કતાર લગાડી દીધી છે અને જબરી સફળતા પણ મેળવી છે. નાના રોકાણકારો તેમાં સક્રિય રસ લેતા થયા છે.

'સેબી'ના પગલાનું મહત્વ સમજો

એસએમઈ કંપનીના આઈપીઓને છલકાવવા માટે અને તેમાં પ્રાર્થિત રિજિંગ કે પ્રાર્થિત મેનિજ્યુલેશન (ભાવ ઉછાળવાની કે ગોલમાલ કરવા)ની પ્રવૃત્તિ કરવાની શક્યતાને ડામવા 'સેબી'એ આઈપીઓના મર્યાદિત બેન્કર્સ અને કસ્ટોડિયન પર પણ ચોક્કસ અંકુશ મૂક્યા છે. આ બંને વર્ગની નેટવર્થ જરૂરિયાત વધારી દેવામાં આવી છે, જેથી લેભાગુ કે નબળા વર્ગ તેમાં પ્રવેશે નહીં. એસએમઈ કંપનીના પ્રમોટર્સ પણ આઈપીઓ માર્ગે ગેરલાભ ન લઈ શકે તે માટે 'સેબી'એ તાજેતરમાં બહાર પાડેલા નવા નિયમોમાં કેટલીક મહત્વની કડી શકાય એવી જોગવાઈ કરી છે, જે અનુસાર કોઈ પણ એસએમઈ કંપનીને તેના પ્રમોટર્સ કે પ્રમોટર્સ ગ્રુપની લીન પરત ચૂકવવા માટે ભંડોળ ઊભું કરવા દેવાશે નહીં એટલે આવા ઉદ્દેશવાળી કોઈ એસએમઈ કંપની આઈપીઓ લાવી શકશે નહીં. વધુમાં ઓફર ફોર સેલ (ઓએફએસ) માટેની મર્યાદામાં પણ ફેરફાર કરીને 'સેબી'એ એવું કરાવ્યું છે કે આવી કંપનીઓના આઈપીઓમાં ઓએફએસનો હિસ્સો ૨૦ ટકાથી વધુ રહી શકશે નહીં. આ જ રીતે 'સેબી'એ કંપનીઓ પર એવી પણ શરત મૂકી છે કે એસએમઈ કંપની જ્યારે પણ આઈપીઓ માટે દસ્તાવેજો ફાઈલ કરે તેના આગલા ત્રણ વરસમાંથી કોઈ પણ બે વરસમાં તેનો ઓપરેટિંગ નફો કમસે કમ રૂ. એક કરોડનો હોવો જોઈએ. આ હશે તો જ તે આઈપીઓ લાવી શકશે.

એસએમઈ વિશે બે ભિન્ન મત

'સેબી'એ આ સેગમેન્ટ માટેનાં ધોરણ વધુ કડક કરવાનો ઉદ્દેશ એ છે કે નાના-રિટેલ રોકાણકારો તેનાથી વિશેષ સજાગ રહે. આમાંની મોટા ભાગની કંપનીઓ બેન્ક વિરાણ મેળવવામાં મુશ્કેલીનો સામનો કરતી હોય છે, તેમને વિરાણ આપતાં બેન્કો ખચકાય છે. ઉપરાંત આવી કંપનીઓને બેન્ક વ્યાજ પણ ભારે પડતાં હોય છે, જ્યારે કે આઈપીઓના માર્ગે ભંડોળ ઊભું કરવાનું તેમની માટે સરળ બન્યું છે, જે હાલના સમયમાં સતત વધતી રહી છે. આમાં ખાસ ધ્યાનકર્ષક વાત એ છે કે આ કંપનીના આઈપીઓમાં હવે લાખોની સંખ્યામાં અરજીઓ થવા લાગી છે એટલું જ નહીં, તે અનેકગણા છલકાવા પણ લાગ્યા, તેને લીધે આ સ્ટોકસમાં ભાવોની ગોલમાલ કે ગેરરીતિની રમતના આશ્રેણો પણ થવા લાગ્યા છે.

જોકે એસએમઈ કંપનીઓ વિશે એવો મત પણ વ્યક્ત થાય છે કે લોકો સમજ્યા વિના એસએમઈ સમાન સારા સેગમેન્ટને બદલના કરી રહ્યા છે. ખરેખર તો એસએમઈ સેગમેન્ટનો ઉદ્દેશ છે કે આ કંપનીઓને મૂડીબજારમાંથી નાણાં ભંડોળ મેળવવાનું સરળ બને અને તે કંપનીઓ વિકાસ કરી શકે - વિસ્તરણ કરી શકે જેમ દરેક મોટી કંપનીને પણ આ માર્ગ ઉપલબ્ધ છે. આ કંપનીઓના શેર્સ હાઈ નેટવર્થ ઈન્વેસ્ટર્સ માટે કહેવાય, કારણ કે એ રિસ્ક ટેકર્સ અને ઈન્ફોર્મ્ડ ઈન્વેસ્ટર્સ ગણાય છે. એસએમઈ સામે આશ્રેણો એસએમઈ આઈપીઓના કેટલાક કિસ્સામાં પ્રમોટર્સ પોતે જ ભાવ વધારવાની રમત ગોઠવે છે અને માર્કેટમાં ભાવ પંચાવી પોતે ઊંચા ભાવે નીકળી જાય છે અને સામાન્ય રોકાણકારો તેમાં ભેરવાઈ જાય છે. આ કંપનીઓની કામગીરીનું કૃત્રિમ ગુલાબી ચિત્ર બતાવવામાં આવતું હોવાનો પણ આરોપ છે. આ વરસે લિસ્ટેડ થયેલા સંખ્યાબંધ આઈપીઓમાં ઈસ્યુ પ્રાર્થિત કરતાં ૯૦ ટકાથી ૪૦૦ ટકા વધુ ભાવ લિસ્ટિંગમાં ખૂલ્યા હોવાનું નોંધાયું છે. માર્કેટ એક્સપર્ટ્સ વર્ગ પણ રોકાણકારોને આઈપીઓ વિશે સતત ચેતવણી આપતા કહે છે કે કેટલાક સ્ટોકસમાં ઓવરવેલ્યુએશન થવા લાગ્યાં છે તેમ જ ઈંડના દુરુપયોગની શંકા પણ વ્યક્ત થાય છે. આવી નાની-મધ્યમ કદની કંપનીઓના ભાવિ વિશે સંદેહ રહ્યા કરે છે. તેમની નેટવર્થ ઓછી હોવાથી પણ નાણાકીય જોખમ જણાય છે. છેલ્લાં પાંચેક વરસમાં લિસ્ટેડ થયેલી એસએમઈ કંપનીઓના સ્ટોકસના ભાવ હાલ નીચા રહ્યા છે અથવા તેમાં નફો ભૂંસાઈ ગયો છે. ભલે બધી કંપનીઓ નબળી ન હોય, પણ આ સેગમેન્ટમાં લેભાગુ કંપનીઓ પ્રવેશતી જઈને રોકાણકારોને લૂંટતી કે છીનવતી ન રહે એ માટે નિયમન તંત્રએ તેનાં નીતિ-નિયમો-ધોરણોમાં ચોક્કસ સુધારા કર્યા છે, જે એસએમઈ સેગમેન્ટની તંદુરસ્તી અને વિકાસ માટે આવશ્યક છે.

બીજી તરફ, એસએમઈ કંપનીઓની ઘણી સકસેસ સ્ટોરી પણ છે, જેમાં એ કંપનીઓનાં ટર્નઓવર, પ્રોફિટ, કામકાજ વધુ બહુતર થયાં છે. તેમનાં ઈંડામેન્ટલ્સ વધુ મજબૂત બન્યાં છે. અમુક કંપની એસએમઈ સેગમેન્ટ પરથી વિકાસ કરીને એક્સચેન્જના મેન બોર્ડ પર પણ શિક્ષક થઈ છે. આમ છતાં, દરેક કંપનીનો વ્યવસ્થિત અભ્યાસ કર્યા બાદ રોકાણનો નિર્ણય લેવો જોઈએ.

હૈ... પ્રકુલ શાહ ખરેખર?!

વિરાટ હિમાલયના ખોળામાં આવેલો ગઢવાલ વિસ્તાર એટલે આશ્ચર્ય જ આશ્ચર્ય. અહીં વાત કરવી છે કે ઉત્તરાખંડ જિલ્લાના ગઢવાલમાં આવેલા રુદ્રપ્રયાગ જિલ્લામાં આવેલા ચોપતા ગામની. આ ગામ તુંગનાથના ભવ્ય પહાડોમાં વસેલું છે. અહીં ૩૬૮૦ મીટરની પર બનેલું શિવ મંદિર દુનિયામાં સૌથી વધુ ઊંચાઈ પરનું શિવ મંદિર છે.

ભારતમાં ભગવાન ભોળાનાથને સમર્પિત અગણિત મંદિર છે પણ તુંગનાથ મંદિર અનેક કારણોસર અપ્રતિમ છે. સૌથી વધુ ઊંચાઈ પર આવેલું હોવા સાથે આ મંદિર પાંચ કેદારમાંનું એક છે. બાકીના ચાર છે કેદારનાથ, રુદ્રનાથ, કલ્પેશ્વર અને માધવમહેશ્વર. લગભગ એકાદ હજાર વર્ષ પ્રાચીન મનાતા આ મંદિર વિશે ઘણું જાણવા અને આશ્ચર્યચકિત થવા જેવું છે.

તુંગનાથના પર્વતો વચ્ચે આવેલ આ મંદિરના નિર્માણ અંગે અનેક લોકવાયકા પ્રચલિત છે. પહેલી વાત એ કે માતા પાર્વતીએ ભોળાનાથને પતિ તરીકે પ્રાપ્ત કરવા માટે અહીં તપસ્યા કરી હતી. કહેવાય છે કે અહીં નંદીના રૂપમાં ભોળાનાથ ભગવાનના હાથ દેખાય છે. ત્યાર બાદ પાંડવોએ અહીં ભગવાન શંકરને પ્રસન્ન કરવા માટે મંદિર બંધાવ્યું હતું. આ મંદિરના નામમાં 'તુંગ' એટલે 'હાથ' અને 'નાથ' એટલે ભગવાન શંકર.

આ મંદિર અંગે વધુ એક કથા જાણીતી છે. લંકાપતિ રાવણે ભગવાન શંકરને ખુશ કરવા માટે અહીં જ તપસ્યા કરી હતી. કુરુક્ષેત્રમાં થયેલા બયંકર નરસંહારથી નારાજ થયેલા ભગવાન શંકરને મનાવવા માટે પાંડવોએ તપસ્યા કરી હતી. એટલું જ નહીં રાવણના વધ બાદ ભગવાન રામે પણ બ્રાહ્મણ હત્યાના પાપમાંથી મુક્તિ માટે અહીં ભગવાન શંકરની તપસ્યા કરી હતી.

એક મંદિર સાથે કેટકેટલી લોકવાયકા જોડાયેલી હોય છે એના સરસ ઉદાહરણ સમાન તુંગનાથ મંદિર વરસમાં અમુક મહિના જ ખુલ્લું રહે છે. મોટે ભાગે ઉનાળામાં ખુલ્લું રહે અને દર્શનાર્થીઓની ભીડ ઊમટતી રહે છે. લગભગ ઓક્ટોબર મહિનાના અંત સુધીમાં મંદિર બંધ કરી દેવાય છે.

ધાર્મિક કારણો સિવાય પણ ચોપતા ગામના ઘણાં આકર્ષણ છે. ચોમેર જંગલ અને અદ્ભુત કુદરતી સૌંદર્યથી ઘેરાયેલું આ ગામ અનન્ય શાંતિ અને શાતા અર્પનારું છે. શહેરી જીવનની દોડધામ, ભીડભાડ, પ્રદુષણ અને તાણથી છુટકારો મેળવવા માટે ચોપતા એકદમ આદર્શ સ્થળ છે.

તો ચોપતા કે તુંગનાથ જવું કેવી રીતે? વિમાનમાં જવું હોય તો દેહરાદુનના જોલી ગ્રોટ એરપોર્ટ જવું. એ સૌથી નિકટતમ એટલે કે ચોપતાથી ૧૮૮ કિલોમીટર દૂર છે. દેહરાદુનથી ચોપતા જવા માટે આરામથી ટેક્સી, ખાનગી વાહન કે બસ મળી જાય છે.

અને વિમાન આપની પસંદ ન હોય તો? ટ્રેનમાં ઋષિકેશ રેલવે સ્ટેશન પહોંચી જવાનું. ત્યાંથી ચોપતા ૧૪૦ કિલોમીટર દૂર છે. ત્યાં પહોંચવા માટે ય ખાનગી કાર મળી જાય અથવા ઋષિકેશ સ્ટેશનથી બસમાં ગોપેશ્વર અથવા ઉખીમક જવાનું. અહીંથી બસમાં ચોપતા જવાય. અંતર માંડ ૪૦ કિલોમીટરનું કાપવાનું રહે.

અને બાય રોડ જવાનું મન હોય તો દેહરાદુન, ઋષિકેશ, દિલ્હી અને હરિદ્વાર જેવા મુખ્ય મથકોથી મોટર સસડાટ દોડાવી શકાય. એ સિવાય ખાનગી વાહન અને બસ પણ નિયમિત રીતે મળતી રહે છે. અને ઋષિકેશ કે હરિદ્વારથી ૧૪૦ કિલોમીટરનું અંતર કાપવામાં પાંચ-છ કલાક લાગે.

બની શકે. ક્યારેક ભારે વરસાદ થાય તો ભુ-સ્ખલનનું પૂરેપૂરું જોખમ હોય છે.

ચોપતા જઈએ તો તુંગનાથ મંદિર ઉપરાંત ચંદ્રશિલા ટ્રેક છે અને એ દોઢેક કિલોમીટર જ દૂર છે અહીં ટોચ પરથી નંદાદેવી, ત્રિશુલા, ચોખ્ખા અને પંચમૂર્ખી પર્વતમાળાઓ ૩૬૦ ડિગ્રીએ મંત્રમુગ્ધ કરતો નયનરમ્ય સિનારિયો બતાવે છે, જે અનુભવ આજીવન નહીં ભૂલાય. આ સિવાય દેવરિયાતાલ તળાવ પાસે ચોપતાનાં શિખરોના અદ્ભુત પ્રતિબિંબ વચ્ચે કિનારે કેમ્પિંગની મજા લઈ શકાય છે. ચોમેર લીલીછમ હરિયાળી વચ્ચે ઉખીમક શહેર ખૂબ વિશેષ છે. સડીઓથી શિયાળામાં એ દેવતાઓનું નિવાસસ્થાન ગણાય છે. અહીં ઉખીમક અને મધ્યમહેશ્વર સહિતનાં

પ્રાચીન મંદિરો છે.

અને ચોપતાથી અંદાજે ૧૧૫ કિલોમીટરના અંતરે ઓલીમાં બરફની યાદરથી તન-તન સમૃદ્ધ ખુશામુશાલ કરી મૂકે છે. એ વધુ એક બોનસ. અહીં હિમાલયન મોનાલ, ગોલડન ઇગલ, બ્લેક ફે ફ્રેન્કલીન જેવા ૨૦૦ જેટલા હિમાલયી પક્ષીઓ પણ જોવા મળે. પક્ષી-પ્રેમી અને વાઇલ્ડ લાઈફ ફોટોગ્રાફર માટે અહીં અદ્ભુત તક છે. ચોપતાના આસપાસના ગામના રહેવાસીઓની જીવનશૈલી અને સંસ્કૃતિ પણ અચંબિત કર્યા વગર નહીં રહે. આટલાટલું કોઈ એક જગ્યામાં મળે તો એના વિશે વિચાર-આયોજન કરવા જ જોઈએ કે નહીં? ■

હેન્ડી શાસ્ત્રી feedback@bombaysamachar.com
ગુજરાતી સાહિત્યમાં રુચિ ધરાવતા અનેક લોકોને કૃતિ ખબર હોય, પણ એના સર્જકનું નામ ખબર ન હોય અથવા ભુલાઈ ગયું હોય એની બહુ નવાઈ ન લાગવી જોઈએ. આવી પરિસ્થિતિમાં સર્જકનું તખલ્લુસ (સર્જકનું ઉપનામ કે ટોચણા નામ. આ પ્રથા ફારસી, અરબી અને ઉર્દૂ કવિઓએ શરૂ કરી હોવાની માન્યતા છે) ખબર હોય એવી અપેક્ષા રખાય? જોકે, ગુજરાતી સાહિત્યના કેટલાક સર્જકોનાં તખલ્લુસ એટલાં લોકપ્રિય છે કે એમનું મૂળ નામ ખબર જ ન હોય કે યાદ જ ન આવે - ભુલાઈ ગયું હોય એવા ઉદાહરણ છે ખરાં. વાત ચોકાવનારી છે, પણ એટલી જ સાચી છે. ઉદાહરણથી જાણીએ. 'રે પંખીડાં સુખથી ચણજો ગીત વા કાંઈ ગાજો' કે પછી 'રસહીન થઈ છે ઘરા અને દયાહીન થયો છે નૃપ' પંક્તિઓ તમે અનેક વાર ગણગણી હશે. એનું રટણ થતાંની સાથે જ તમને લાઠીના કવિ કલાપીનું સ્મરણ તરત થઈ

સુરસિંહજી તખ્તસિંહજી ગોહિલને જાણો છો?

આવે, પણ જો એવો પ્રશ્ન કરવામાં આવે કે તમે સુરસિંહજી તખ્તસિંહજી ગોહિલ નામના કવિને ઓળખો છો? તો તમે તરત જ માથું ખંજવાળશો અને યાદશક્તિને ઢંઢોળી થોડી વાર પછી કહેશો કે ના, એ કોણ હતા? તો જાણી લ્યો કે 'કલાપી' સુરસિંહજી તખ્તસિંહજી ગોહિલનું તખલ્લુસ છે. તેમનો દળદાર કવિતા સંગ્રહ 'કલાપીનો કેકારવ' નામથી પ્રસિદ્ધ થયો હતો.

તખલ્લુસની મજેદાર દુનિયામાં વિલક્ષણ પ્રતિભા ધરાવતા સર્જક રામનારાયણ વિશ્વનાથ પાઠક (રા. વિ. પાઠક) અનોખી સિદ્ધિ ધરાવે છે. વકીલાતનું ભણી એલએલ.બી. ડિગ્રી મેળવ્યા બાદ અધ્યાપન અને સાહિત્ય સર્જન તરફ વળી ગયેલા પાઠક સાહેબે ગુજરાતી સાહિત્યના ત્રણ વિભાગમાં ખેડણ કર્યું છે - કવિતા, વાર્તા અને નિબંધ. 'વૈશાખનો બપોર' જેવું અદ્ભુત અને અવિસ્મરણીય કાવ્ય આપનારા રા. વિ. પાઠક કાવ્યલેખન માટે 'શેષ' તખલ્લુસ રાખ્યું હતું. 'શેષનાં કાવ્યો તેમનો કવિતા સંગ્રહ છે. તેમણે મુક્તક, સોનેટ અને બંધકાવ્યો પણ લખ્યાં. 'મુક્તદરાય' અને 'રજનું ગજ' પાઠક સાહેબની જાણીતી વાર્તાઓ છે. 'ખેમી' નામની વાર્તાએ તો સર્જક તરિકે તેમને અલગ તારવી દીધા હતા. રામનારાયણ વિશ્વનાથ પાઠકે વાર્તાલેખન 'દિરેંક' તખલ્લુસ સાથે કર્યું હતું. દિરેંકની વાતો ભાગ ૧ - ૨ - ૩ પ્રસિદ્ધ થયા છે. સર્જક નિબંધલેખન પણ કર્યું છે. મજાની વાત એ છે કે તેમણે ગંભીર નિબંધોના સંગ્રહની સાથે આપણને હળવા નિબંધોનો આસ્વાદ પણ કરાવ્યો છે. રા. વિ. પાઠકે નિબંધોનું સર્જન 'સ્વૈરવિહારી' તખલ્લુસ હેઠળ કર્યું હતું. પાઠક સાહેબના સર્જનનું મૂલ્ય એટલું ઊંચું ગણાયું છે કે 'શેષ'નાં કાવ્યો, 'દિરેંક'ની વાર્તા અને 'સ્વૈરવિહારી'ના નિબંધો પોતપોતાના વિભાગમાં મહત્ત્વ ધરાવે છે.

વલો ડૉ. પૂર્વી ગોસ્વામી કચ્છ feedback@bombaysamachar.com

કચ્છની અટલ સ્મૃતિ

૨૫ ડિસેમ્બર આવે એટલે નાતાલ સાથે યાદ આવે અટલ બિહારી વાજપેયેની જન્મ જયંતી. ભારત કોઈ ભૂમિ કા ટુકડા નહિ યે તો છતા જાતા રાષ્ટ્ર પુરુષ હૈ ઈસકે કંકર કંકર મેં શંકર હૈ ઈસકી બુંદ બુંદ મેં ગંધા હૈ યે વંદન કી ભૂમિ હૈ યે અભિનંદન કી ભૂમિ હૈ.

'અટલ' યુગપુરુષનું પુણ્ય સ્મરણ કરતાં કચ્છ પ્રદેશની વાત કરવાનું મન થાય. આ ભૂમિની અલોકિત સુંદરતા અને અહીંના ખુમારીથી જીવન વ્યતીત કરતા લોકોની સફળ કહાણી છે જેની ચાહક અનેક વિચક્ષણ બુદ્ધિપ્રતિભાઓ રહી ચૂકી છે. તેનો ઇતિહાસ, રાજકારણ, સમાજ અને અર્થકારણ તેની જીવનશૈલી અને વિનાશમાંથી નિર્માણની આગવી પરંપરાને જે કોઈ પણ માણે તે કહે છે; - 'કચ્છ નહિ દેખા તો કુછ નહિ દેખા.' સ્વપનદ્રષ્ટ અને આપણા વડા પ્રધાન મોદીસાહેબને પણ તો સૌથી પ્રિય છે આ કચ્છ! 'નયા ભારત બનાવેંગે'નું સપનું જેમણે સેવ્યું એવા અટલજીએ ઉપરેકત શબ્દો; કચ્છની પાવન ભૂમિ પરથી ઉચ્ચાર્યા હતા. જે ભારતનો ટુકડો (કચ્છનો ભૂભાગ) પાકિસ્તાને પચાવી પાડ્યો હતો તેના વિરોધમાં થયેલ સત્યાગ્રહ (કચ્છ સત્યાગ્રહ: ૧૯૬૮) સમયે અટલજીએ ભાવના સેવી હતી કે કચ્છ એ ભારતનો અશૂન્ય-અદ્યુત બપૂદેશ છે, રતિભર ભૂભાગ કોઈ છીનવી જાય તે સાંખી શકાય નહિ.

બચપણથી જ ઘરમાં રાષ્ટ્રભક્તિના સંસ્કાર મળ્યા. કિશોરવયમાં પહેલાં આર્યસમાજના સંપર્કમાં આવ્યા અને પછી રાષ્ટ્રીય સ્વયંસેવક સંઘમાં જોડાયા. એ બહુ ભળીને પરિણામ બની પ્રખર રાષ્ટ્રભક્તિનો સ્વર ઉચ્ચારતી તેમની રચનાઓ. જેમ કે ભારત-વિભાજીથી પીંજીટા ઘુસ્પટીના ઉપરલાની મજબૂતાઈની પ્રતીતિ અટલજી સાથે થયેલી વાતોમાં એમણે અનુભવેલી કે નવી બંધાયેલી સ્વિલ હોસ્પિટલ અને એની સાથે મૌકિલ કોલેજની ભેટ, કઠણ કોલેજનું સંચાલન દિલ્હીસ્થિત ઓલ ઇન્ડિયા ઇન્સ્ટિટ્યુટ ઓફ મૌકિલ સાયન્સ (એઇએસ)ને સોંપાયા હોત, પરંતુ રાજકીય દાવખેચ અને નિરુસ્લાહને પગલે અટલજીએ મોં સુધી પહોંચાડેલો કોળિયો ઇનિચાર ગયો. કેન્દ્રમાં સત્તાપલટો થયો અને દેશનો બધાં રાજ્યોમાં 'એઈએસ'ની સેવાઓ શરૂ કરવાનો પ્રોજેક્ટ બીજી સરકારે સાઈડ પર જ મૂકી દીધો. અટલજીની લાગણી અને દૈષ્ટિનો પૂરેપૂરો લાભ કચ્છને ન મળ્યો. ■

ENGLISH PSEUDONYMS વાંગ્લિશ

અંગ્રેજીમાં તખલ્લુસ માટે બે શબ્દ વપરાય છે - Pseudonym or Pen Name. Pseudo means which is not real and nym comes from a Greek word which means name. Pen name means any name used while using a pen, that is for writing. તમને જો અંગ્રેજી સાહિત્ય વાંચવાનો શોખ હશે તો મનુષ્ય સામે બળવો કરતાં પ્રાણીઓનો ચિતાર રજૂ કરતી Animal Farm નવલકથા વાંચી હશે અથવા એના વિશે જાણતા જરૂર હશે. હવે તમને જો કહેવામાં આવે કે આ નવલકથા Eric Arthur Blair નામના બ્રિટિશ લેખકે લખી છે તો તમે કહેવાના કે ના રે ના, એના લેખક તો George Orwell છે. ડકીકત એ છે કે બંને નામ સાચાં છે, કારણ કે George Orwell છે pseudonym or pen name of Eric Arthur Blair. જ્યોર્જ ઓરવેલ તખલ્લુસ છે, મિસ્ટર એરિક બ્લેરનું. નામરૂપ જૂજવાં... અંગ્રેજી સાહિત્યની કેટલીક કૃતિઓ વિશ્વવિખ્યાત બની છે એમાં એક છે Silas Marner. ચોરીનું ખોટું આળ મૂકવામાં આવતાં એક વણકરનું જીવન કેવું બદલાઈ જાય છે અને તેણે દત્તક લીધેલી દીકરીને કારણે એની ખોવાયેલી પ્રતિષ્ઠા પાછી મળે છે એ કથાનો તંતુ છે. જો, કૃતિના સર્જક તરીકે George Eliot નામ લેવામાં આવે છે. જોકે, આ તખલ્લુસ છે - પેન નેમ છે. લેખકનું મૂળ નામ Mary Ann

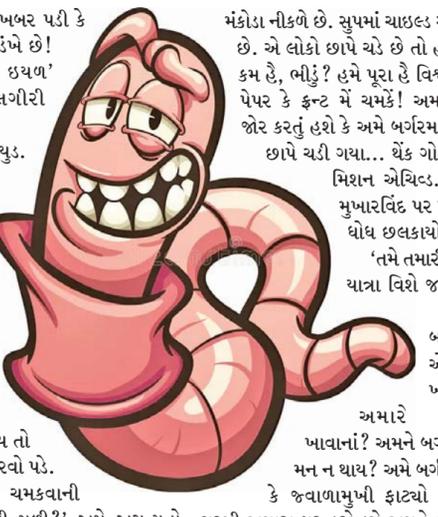

Evans હતું, પણ પેન નેમ લોકપ્રિય છે, મૂળ નામ ભાગ્યે જ કોઈ જાણે છે. ભાષાનો આ વૈભવ છે. હવે એક એવી મહિલા લેખિકાની વાત કરીએ જેની નવલકથાની ૧૦ કરોડથી વધુ નકલો વેચાઈ છે અને એમની નવલકથાનો અનુવાદ

૧૦૦થી વધુ ભાષાઓમાં થયો છે. એમની અનેક કૃતિઓ પરથી ટીવી સિરીઝ અને ફિલ્મો બની છે. ડિટેક્ટિવ નોવેલ, શોર્ટ સ્ટોરી અને નાટક આપનારાં લેખિકાનું નામ છે Agatha Christie. The Murder on the Orient Express and The Mousetrap એમની જગવિખ્યાત કૃતિ છે અને એના ફિલ્મ તેમ જ નાટકના મંચનને અપાર સફળતા મળી છે. રસપ્રદ વાત એ છે કે આગાથા ક્રિસ્ટીએ છ રોમેન્સ નવલકથા Mary Westmacott નામથી લખી છે. કાલ્પનિક વિજ્ઞાન કથા - સાયન્સ ફિક્શનમાં આઈઝેક એસિમોવ એક ગણનખી નામ છે. The Foundation Series and The Robot Series are his famous works of Isaac Asimov. અઢળક પુસ્તક લખનારા એસિમોવને ટેલિવિઝન સિરીઝ માટે કાલ્પનિક વિજ્ઞાનકથા લખવાનું કહેવામાં આવ્યું ત્યારે ટીવી સિરીઝમાં પોતાની કથાને અન્યાય થશે એ ચિંતા તેમને સતાવતી હતી. So he wrote the series under the pseudonym Paul French. કોઈ કારણસર ટીવી સિરીઝ ન બની, પણ એસિમોવએ પેન નેમથી એ સિરીઝનાં છ પુસ્તક લખ્યાં.

હાસ્ય ભરત વેષણા feedback@bombaysamachar.com

એને દંડ થાય તે માટે હું જબરું લશ્કર લઈને એના પર ચડાઈ ફરીશ...!

જોવા અટકી. હવે ખબર પડી કે ઇચળને જોડો ક્યાં ડંબે છે! 'સોરી, મિસ ઇચળ' કહીને અમે દિલગીરી દર્શાવી. 'ઇસ ઓકે ડયુડ. હવે બોલો...' 'કોન્ટ્રેટસ, તમે મીડિયામાં ચમક્યાં એ માટે ખૂબ જ અભિનંદન છે ના.' આટલું કહી અમે ઇચળને એક જ મરૂખ ભેટ આપ્યું. ઇચળ સાથે ઇન્ટરવ્યુ કરવો હોય તો જમરૂખ વ્યવહાર કરવો પે. 'તમને પેપરમાં ચમકવાની ઇન્સ્પેરેશન ક્યાંથી મળી?' અમે અગત્યનો સવાલ કર્યો. 'અમે પણ પેપર વાંચીએ છીએ. તમારા નેતા રોજ રોજ એકમેકને ગાળો બોલે છે, એકમેક પર કાઢવ ઉછાળે છે. પક્ષની ઈજકત ખરડે છે... પણ સાહેબ એટલે સાહેબ ...!' ઇચળે પેટછૂટી વાત કરી. 'તમારા ઇચળ વર્લ્ડમાં સાહેબ કેમસ છે ખરું ને?' અમે સાહેબને પોલ્સન લગાવ્યું. શક્ય છે કે સાહેબ 'બામડજંતર ચેનલ' જોતા હોય અને અમને પ્રેસ કાઉન્સિલના ચેરમેન બનાવી દે! (છાપામાં ચોરમેન ન છાપાય, પ્લીઇઇઇઝ એડિટર સર) 'હોવે. દિયોરે...' 'સાહેબ તો સમજ્યા, પણ બીજા પ્રેરણાસ્ત્રોત ક્યાં?' અમે પૂછ્યું. 'હોસામાં વંદા નીકળે છે. દાળમાં ઉદર નીકળે છે. પિત્તામાં ગરોળી નીકળે છે. મીઠાઈમાં કીડા-

મંકોડા નીકળે છે. સુપમાં ચાઇલ્ડ સાપ નીકળે છે. એ લોકો છાપે ચડે છે તો હમ કિસીસે કમ હૈ, ભીડું? હમે પૂરા હૈ વિશ્વાસ કે હમ પેપર કે ફટ મેં ચમકે! અમારું નસીબ જોર કરતું હશે કે અમે બર્ગરમાં પેઠા અને છાપે ચડી ગયા... થેંક ગોડ કે લાઇફ મિશન એચિવડ.' ઇચળના મુખારવિંદ પર પરિતોષનો ધોધ છલકાવ્યો. 'તમે તમારી આ બર્ગર યાત્રા વિશે જણાવશો?' 'શુ... બર્ગર તમારે એકલાએ જ ખાવાનું? અમારે બગાસાં ખાવાની? અમને બર્ગર ખાવાનું મન ન થાય? અમે બર્ગરમાં ઘૂસ્યા કે જવાનામુખી ફાટ્યો હોય તેવી ગરમી અમારા પર કરો છો અમને બર્ગર સાથે ડીશમાં ટોમેટો કેચ અપ સાથે કર્ટમરને સર્વે કરવામાં આવ્યા ત્યાં કોઈની અમારા પર નજર પડી અને નાહકનો હાહાકાર મચાવ્યો.' ઇચળે વિગતે વાત કરી. 'તમને જોઈને ગ્રાહક કેમ ભડક્યા?' અમે સવાલ પૂછ્યો 'એ ગ્રાહક ન હતો. એ ગ્રાહકની પત્ની હતી. બાયરૂમમાં વંદો જુએ કે હમાસે ઇજરાયેલ પર હુમલો કર્યો હોય તેમ ભડકે છે. તેમ ગ્રાહક તરીકે બર્ગરના પૈસા ચૂકવ્યા છે. અમારા માટે નવો પૈસો ચૂકવ્યો નથી. કાણી પાહ ચૂકવ્યા વગર અને તમને મળીએ છીએ. અમે વેલ્યુએડ સર્વિસ છીએ. પછી અમીઓ હોબાળો શેનો? યામાં માખી પડે તો તમે ચા ફેંકી દેતા નથી. માખી પકડીને ચાના કપમાં નિચોવો છો. પછી માખી ફેંકી દો છો. ત્યાર બાદ ચા ગટગટવી જાય છે. તમે આ રીતે અમને ઉપાડીને બર્ગર ખાઈ લો. ઈસમે હંગામા કયું?' શાયર મહેફિલમાં ગઝલ લલકારે તેવા શાયરના અંદાજથી ઇચળે બચાવનામું પેશ કર્યું. 'મિસ ઇચળ, તમે બર્ગર જ કેમ પસંદ કર્યું?' અમે સવાલ કર્યો. 'જસ્ટ ફોર ફન. જસ્ટ ફોર ચેઇન્જ.' વાળની આગળની લટ સાથે હીરોઇનની જેમ રમત કરતાં ઇચળે કહ્યું. 'તમને ફળ, અનાજ જેવું રાંધ્યું ન હોય તેવું ભક્ષ્ય પસંદ આવે કે રાંધેલું?' અમે તોફાની સવાલ કર્યો. જુઓ ભાઈ, લાલ કે સફેદ જમરૂખ આરોગવાની મજા અલગ છે. ઘઉં, બાજરી, ચણામાં જઈ ઓર્ગેનિક પદાર્થનું પ્રાશન કરવાનો આનંદ અલગ છે. બોરમાં પંકચર કરી, બોરમાં સડો ફેલાવી બોરની મીઠાશ માણવાની મજા ન્યારી છે.... દોસ્ત! જોકે, પાપડી જોડે બકાઇ જવાની સજાનો ભય સદાનો હોય છે ત્યારે બર્ગર, પિત્ઝા, સમોસામાં ઘૂસ મારવાની મજા પણ નોખી-અનોખી હોય છે.'

એને દંડ થાય તે માટે હું જબરું લશ્કર લઈને એના પર ચડાઈ ફરીશ...!

તમે બર્ગરમાં નીકળ્યા તે રેસ્ટોરાંને દસ હજાર રૂપિયાનો ફાઈન થયો. બીજા રેસ્ટોરાંમાં વંદો નીકળ્યો તો તેને પંદર હજાર રૂપિયાનો ફાઈન.... મોઠાઈમાંથી કીડી નીકળી તો દુકાનદારને એક લાખ પચાસ હજાર રૂપિયાનો દંડ.... આ ભેદભાવ વિશે તમે શું કહેશો?' અમે ઇચળને છંછેડતો સવાલ કર્યો. 'હું' આ પ્રકારના ભેદભાવની સખત વિરોધી છું. તેને કોઈ પણ સંજોગમાં ચલાવી ન શકાય. હું વેપારીને મહત્તમ દંડ થાય તે માટે ઇચળની લાંબી-પહોળી સેના લઈને વાનગી પર ચડાઇ કરીશ. તમે હવે ફટો!' આમ કહી ઇચળે છાણકા સાથે અમને જવાનો ઇશારો કર્યો અને મેં અને રાજુ રદીએ રેસ્ટોરામાંથી જબ મારી વિદાય લેવી પડી. ■

ફોક્સ પલસ નિધિ શુક્લ feedback@bombaysamachar.com

દેશનો પ્રથમ ઓક્સી રીડિંગ ઝોન

છત્તીસગઢ રાજ્યમાં ડિસ્ટ્રિક્ટ મિનરલ ટ્રસ્ટ, એન્વાયરમેન્ટ પ્રોટેક્શન બોર્ડ અને રાયપુર સ્માર્ટ સિટી લિમિટેડ દ્વારા વિશ્વસ્તરીય પુસ્તકાલયનું નિર્માણ કરવામાં આવ્યું છે, જેમાં માત્ર પુસ્તકો છે પરંતુ આ પુસ્તકાલયમાં વિષ્વની તમામ સુવિધાઓ ઉપલબ્ધ છે. આ પુસ્તકાલયને નાલંદા પરિસર નામ આપવામાં આવ્યું છે.

પુસ્તકો માણસના આત્મવિશ્વાસનું શ્રેષ્ઠ માધ્યમ છે. મહાન દેશભક્ત અને વિદ્વાન લાલા લજપત રાયે પુસ્તકોના મહત્ત્વના સંદર્ભમાં કહ્યું હતું હું નરકમાં પણ પુસ્તકોનું સ્વાગત કરીશ. તેમની પાસે નરકને પણ સ્વાગતો ફેરવવાની શક્તિ છે. દેશના લગભગ તમામ નાનાં અને મોટાં શહેરોમાં અનેક પ્રકારના પુસ્તકાલયો ઉપલબ્ધ છે. કેટલાક શહેરો અને ગ્રામીણ વિસ્તારોમાં મોબાઈલ લાઈબ્રેરીની પણ વ્યવસ્થા છે જેના દ્વારા લોકો સાપ્તાહિક ઘોરણે આ સુવિધાનો લાભ લઈ શકે છે.

સ્પોટ લાઈટ મહેરવરી

feedback@bombaysamachar.com

ફૂલોથી મધમધતા બાગમાં આપણે ગયા હોઈએ અને ત્યાં લટાર મારી પાછા બહાર નીકળ્યા પછી કેટલોક સમય એ ફૂલોના રંગ અને ગંધથી આપણે એવા તરબતર થઈ ગયા હોઈએ કે દિલ અને દિમાગ બાગ બાગ થઈ જાય. એ વાતાવરણ, એ મધમધાટ આપણને પ્રસન્નચિત્ત કરી દે, તરબતર થઈ જવાય. કાંતિ મડિયા સાથે ફોન કર્યા પછી હું એવી જ મનોદશામાં મુકાઈ ગઈ હતી. મડિયાને મળવાના સ્થળ, તારીખ અને સમય જાણી લીધા પછી મેં રિસીવર કેડલ પર એવી રીતે મૂક્યું જાણે કોઈ સ્ત્રી પોતાનું આભુષણ શરીર પરથી ઉતારી પાછું જવેલરી બોક્સમાં મૂકતી હોય. સરસ મજાનું ફૂલ મહોર્ણ હોય એવો ખીલેલો મારો ચહેરો જોઈ રૂપકમલ બહેનની પુત્રવધૂ પત્ની બહેન બોલી, 'શું વાત છે? તમારો ચહેરો તો મલક મલક થાય છે.' હું હસી પડી. ખડખડાટ હસી. એનો હાથ હાથમાં લઈ કહ્યું કે 'કાંતિ મડિયાએ મળવા બોલાવી છે.' પ્રવીણ જોશી, કાંતિ મડિયા, શૈલેષ દવે જેવા ડિજગજ નાટ્યકાર મળવા બોલાવે એ કોઈ પણ કલાકાર માટે આનંદનો જ નહીં ગર્વનો પણ અવસર ગણાવો. એવો હતો રંગભૂમિનો દબદબો. કાંતિ ભાઈની અનેક લાક્ષણિકતાઓ હતી અને તેમનાં નાટકોના નામ મને બહુ ગમતા. 'આતમને ઓઝલમાં રાખ મા', 'નોખી માટી ને નોખાં માનવી', 'હવે પાંપણોમાં અદાલત ભરાશે', 'મૂકી ઊંચેરો માનવી', 'અમે બરફમાં પંખી',

'કોઈ ભાઈથી આયના ઉતારો', 'ચીતરેલા મોરનો ટલુકો', 'કાચી નીંદર, કાચાં સપનાં', 'ઝાકળભીનાં પારિજાત', 'મુગજળ સીંચીને અમે ઉછેરી વેલ' - કેવાં કાવ્યાત્મક નામ રહેતાં. નાટકનું નામ આપવા માટે પણ ગજબની ચીવટ રાખતા એ મેં સાંભળ્યું હતું અને કામ બાબતે એકદમ સ્ટ્રિક્ટ છે એ પણ હું જાણતી હતી. નાટકોના નામ નક્કી કરવામાં એમની ગજબની કલ્પના શક્તિ જોવા મળી. નક્કી કરેલા દિવસે અને નક્કી કરેલા સ્થળે કાંતિ મડિયાને મળવા ગઈ. ઔપચારિક વાતચીત પછી હું કેટલી વ્યસ્ત છું અને ક્યા નાટકો કરી રહી છું એ તેમણે જાણી લીધું. કાંતિભાઈ એ સમયે 'કોરી આંખો અને ભીના હૈયાં' નામનું નાટક તૈયાર કરી રહ્યા હતા. નાટકમાં મારે લીડ રોલ કરવાનો હતો. એ સમયે રંગભૂમિની હું પ્રસ્થાપિત અભિનેત્રી હતી. એટલે સાઈડ રોલ માટે તો મારો કોઈ સંપર્ક કરે જ નહીં. મડિયા જેમ પોતાના આગ્રહો માટે જાણીતા હતા એમ સામી વ્યક્તિનો મરતબો પણ જાળવી રાખતા. મને કહ્યું કે 'મહેસ્વરી, તારે મારા નાટકમાં મેઈન રોલ કરવાનો છે.' જોકે, 'કોરી આંખો અને ભીના હૈયાં' કાંતિભાઈનું નિર્માણ નહોતું. 'નાટ્યસંપદા'ના નેજા હેઠળ તૈયાર નહોતું કરવાનું. કાંતિભાઈ ડિરેક્ટર હતા. આ નાટક મૌલિક નહોતું. મરાઠી ભાષાના ડિજગજ સાહિત્યકાર અને નાટ્યકાર રત્નાકર મતકરી લિખિત નાટક 'માઝ કાય ચૂકલં'

'કોરી આંખો અને ભીનાં હૈયાં'થી નવી રંગભૂમિ પર એન્ટ્રી

(મારી શું ભૂલ થઈ) પર આધારિત હતું. શ્રી મતકરીની એક નવલકથા પરથી લખાયેલું નાટક મરાઠીમાં ભજવાયું ત્યારે ખાસ્તું ગાજ્યું હતું. આ બધું હું જાણતી હતી એટલે હું તો બહુ ઉત્સાહમાં આવી ગઈ. ડિરેક્ટર મડિયા અને નાટક મૂળ મતકરીનું એ તો મારા માટે સોનામાં સુવર્ણ ભગવા જેવી વાત હતી. નાટકમાં મારા ઉપરાંત મુકેશ રાવલ, ભૈરવી વૈદ્ય (ગયા વર્ષે જ કેન્સરથી એમનું મૃત્યુ થયું હતું)ની મહત્વની ભૂમિકા હતી અને હા, ગુજરાતી તખ્તા અને ચિત્રપટના મહારાથી હની છાયા પણ હતા. એક સરસ નાટક તૈયાર થશે એવી આશા હૈયે બંધાઈ હતી. કાંતિભાઈએ રિહર્સલ ક્યારથી શરૂ થવાના છે અને એનો ટાઈમ વગેરે વિગતો સમજાવી દીધી. મડિયા સમય પાલનના કડક આગ્રહી હતા. બધી

વાત પાકે પાકે થઈ અને હું અમારા નવા બોરીવલીના યોગી નગરના ઘરે જવા ટ્રેનમાં બેઠી ત્યારે મારું મન ચકરાવે ચડી ગયું. મને એટલો તો ખ્યાલ આવી રહ્યો હતો કે હું અંગત જીવનના તેમજ મારી નાટ્ય સફરના એક મહત્વના વર્ણક પર આવીને ઊભી છું. એક બદલાવ આવી રહ્યો હોવાનું હું મહેસૂસ કરી રહી હતી. વિચારોમાં એવી ખોવાઈ ગઈ કે બોરીવલી ક્યારે આવી ગયું એનું ધ્યાન જ ન રહ્યું. બાજુમાં બેઠેલા એક બહેન બોલ્યાં કે 'તમારે ક્યાં ઊતરવું છે?' બોરીવલી તો આવી ગયું. હવે આ ટ્રેન પાછી ચર્ચગેટ જશે.' હું ઝબકીને જાગી અને એમની સામે સ્મિત કરી બોરીવલી સ્ટેશન પર ઊતરી ગઈ. ઘરે પહોંચી મારા માટે ફોનની વ્યવસ્થા કરનારા બહેનને સારા સમાચાર આપ્યા. એમને પણ આનંદ

થયો અને મને અભિનંદન આપ્યા. ઘરે છોકરીઓને પણ વાત કરી અને એ પણ રાજી રાજી થઈ ગઈ એ સ્વાભાવિક હતું. સવારે બધી રસોઈ કરી બંને દીકરીઓના ટિકિન ભરી દેતી. દીકરીઓ પણ પોતાના કામમાં વ્યસ્ત થઈ ગઈ હતી અને એમના ચહેરા કહી રહ્યા હતા કે એમને પોતાના કામમાં આનંદ આવી રહ્યો છે. દીકરો પણ મોટો થઈ ગયો હતો અને બોરીવલીથી એકલો અંધેરીની એ સમયની ખ્યાતનામ પબ્લિક સ્કૂલ 'હંસરાજ મોરારજી'માં ભણવા જતો હતો. એકંદરે લાઈફ એકદમ સેટ થઈ રહી હતી. નાટકના રિહર્સલમાં હું બરાબર ગૂંથાઈ ગઈ હતી. પ્રવીણ જોશી સાથે કામ કરવાના મારા અરમાન અધૂરા રહી ગયા હતા, પણ કાંતિ મડિયાના નાટકમાં કામ કરવાનો મોકો મળ્યો એ મારા માટે ગર્વની વાત

પ્રવીણ જોશી - સંજીવ કુમાર

ગુજરાતી રંગભૂમિ નાટ્ય ભજવણી પ્રત્યે ખાસ્તી પ્રયોગશીલ રહી છે. જૂની રંગભૂમિ પર શેક્સપિયર, ઈન્સન, પ્રિસ્ટલી કે યેપોના નાટકો રૂપાંતર કરી ભજવાયાં છે. આ બધા વિદેશી નાટ્યકારોમાં એક મૂઠી ઊંચેનું નામ છે અમેરિકન નાટ્ય લેખક આર્થર મિલરનું. રસપ્રદ વાત એ છે કે જે ચાર નાટકો ('ઓલ માય સન્સ', 'ઇથ ઓફ અ સેલ્સમેન', 'ધ કુસિબલ' અને 'અ વ્યૂ ફ્રીમ ધ બ્રિજ')એ મિલરના દુનિયામાં ડંકા વગાડ્યા એમાંનાં બે નાટકની ભજવણી આપણી રંગભૂમિ પર થઈ હતી જે આપણું સદભાગ્ય ગણાય. એ બે નાટક હતાં 'ઓલ માય સન્સ' અને 'ઇથ ઓફ અ સેલ્સમેન'. મિલરના પ્રથમ નાટક 'ધ મેન ટુ હેડ ઓલ ધ લક'નો માત્ર ચાર શો પછી વીંટો વળી ગયા બાદ 'ઓલ માય સન્સ' ભજવાયું અને લોકપ્રિયતાને વધુ. ઈન્ડિયન નેશનલ થિયેટર - આઈ.એન.ટી.ના નેજા હેઠળ પ્રવીણ જોશીના કુશળ ડિજર્શના કસબથી આ નાટક 'કોઈનો લાડકવાયો' નામથી ભજવાયું હતું. એમાં અરવિંદ જોશી અને તરલા મહેતા સાથે સંજીવ કુમારે કામ કર્યું હતું. ફિલ્મ દુનિયામાં એન્ટ્રી લીધી એ પહેલા સંજીવ કુમારે જે કેટલાંક નાટક કર્યા એમાંનું એક આ હતું. આર્થર મિલરના સૌથી પ્રખ્યાત નાટક 'ઇથ ઓફ અ સેલ્સમેન' (બ્રોડવે પર ૭૦૦થી વધુ શો થયા હતા)પરથી કાંતિ મડિયાએ 'નાટ્યસંપદા'ના નેજા હેઠળ 'કાચી નીંદર, કાચાં સપનાં' નામનું નાટક ભજવ્યું હતું. ડિજર્શક હતા કાંતિ મડિયા અને મુખ્ય ભૂમિકા ગિરેશ દેસાઈએ કરી હતી. (સંકલિત)

હતી. સૌથી મહત્વની વાત એ હતી કે મડિયાના આ નાટક 'કોરી આંખો અને ભીના હૈયાં'થી નવી રંગભૂમિ પર મારી એન્ટ્રી થઈ. 'મહેસ્વરી તો જૂની રંગભૂમિની હિરોઇન' છે એ લેબલમાંથી મને મુક્તિ મળી. નવી રંગભૂમિ પર મારું પદાર્પણ મડિયાના કારણે થયું એટલે હું તેમને મારા ગુરુ માનું છું. આવા સિદ્ધહસ્ત નાટ્યકાર સાથે શરૂઆત થઈ એ બદલ મેં ઈશ્વરનો અને રંગદેવતાનો આભાર માન્યો. ભરત મુનિએ 'નાટ્યશાસ્ત્ર'માં કહ્યું છે કે એકેય એવું શાસ્ત્ર નથી, એવું શિલ્પ નથી, એવી વિદ્યા નથી, એવી કળા નથી જે નાટકમાં ન દેખાય. જૂની રંગભૂમિના દિવસો દરમિયાન પ્રાગજી ડોસાએ મને આ વાત સમજાવેલી. જૂની રંગભૂમિની હિરોઇન' છે એ લેબલમાંથી મને મુક્તિ મળી. નવી રંગભૂમિ પર મારું પદાર્પણ મડિયાના કારણે થયું એટલે હું તેમને મારા ગુરુ માનું છું. આવા સિદ્ધહસ્ત નાટ્યકાર સાથે શરૂઆત થઈ એ બદલ મેં ઈશ્વરનો અને રંગદેવતાનો આભાર માન્યો. ભરત મુનિએ 'નાટ્યશાસ્ત્ર'માં કહ્યું છે કે એકેય એવું શાસ્ત્ર નથી, એવું શિલ્પ નથી, એવી વિદ્યા નથી, એવી કળા નથી જે નાટકમાં ન દેખાય. જૂની રંગભૂમિના દિવસો દરમિયાન પ્રાગજી ડોસાએ મને આ વાત સમજાવેલી. જૂની રંગભૂમિની હિરોઇન' છે એ લેબલમાંથી મને મુક્તિ મળી. નવી રંગભૂમિ પર મારું પદાર્પણ મડિયાના કારણે થયું એટલે હું તેમને મારા ગુરુ માનું છું. આવા સિદ્ધહસ્ત નાટ્યકાર સાથે શરૂઆત થઈ એ બદલ મેં ઈશ્વરનો અને રંગદેવતાનો આભાર માન્યો. ભરત મુનિએ 'નાટ્યશાસ્ત્ર'માં કહ્યું છે કે એકેય એવું શાસ્ત્ર નથી, એવું શિલ્પ નથી, એવી વિદ્યા નથી, એવી કળા નથી જે નાટકમાં ન દેખાય. જૂની રંગભૂમિના દિવસો દરમિયાન પ્રાગજી ડોસાએ મને આ વાત સમજાવેલી. જૂની રંગભૂમિની હિરોઇન' છે એ લેબલમાંથી મને મુક્તિ મળી. નવી રંગભૂમિ પર મારું પદાર્પણ મડિયાના કારણે થયું એટલે હું તેમને મારા ગુરુ માનું છું. આવા સિદ્ધહસ્ત નાટ્યકાર સાથે શરૂઆત થઈ એ બદલ મેં ઈશ્વરનો અને રંગદેવતાનો આભાર માન્યો. ભરત મુનિએ 'નાટ્યશાસ્ત્ર'માં કહ્યું છે કે એકેય એવું શાસ્ત્ર નથી, એવું શિલ્પ નથી, એવી વિદ્યા નથી, એવી કળા નથી જે નાટકમાં ન દેખાય. જૂની રંગભૂમિના દિવસો દરમિયાન પ્રાગજી ડોસાએ મને આ વાત સમજાવેલી.

કેન્સર અભિમન્યુ મોદી

feedback@bombaysamachar.com

ઓર્ગેનિક છુમર લખી શકતા ને પડદા ઉપર મૌલિક રમૂજ સર્જી શકતા પટકથા લેખક - ડિજર્શક - ચિત્રકાર સંજય છેલની 'ખૂબસૂરત' નામની એક ફિલ્મ આવી હતી. જૂની નહીં, પણ નવી 'ખૂબસૂરત'. જેનું 'એ શિવાની...' ગીત હિટ થયેલું. આ ફિલ્મમાં સંજય દત્ત બનાવટી નામે એક કુટુંબમાં રહે છે. ચોરોની ટોળકીએ એને એ ઘરમાં ખાતર પાડવા મોકલ્યો હોય છે. એ ઘરના બધા સભ્યો સાથે એ એટલો હળીમળીને રહેવા લાગે છે કે કોઈનું પણ કામ સંજી વિના અટકી પડે. ચોરોની ટોળકીના રિંગમાસ્કરને સંજીનો કોઈ અતોપતો મળતો નથી એટલે ફિલ્મના અંતમાં એ સાથે બંદૂક ને બીજા ગુંડાઓને લઈને સીધો પેલા ઘરે આવી જાય છે. સંજી એને વીનવે છે કે આ નિદોષ કુટુંબને છોડી દે - બીજેથી કમાઈ લઈશું, પણ દગ્ગો થવાથી તે કુટુંબના અમુક સભ્યને પણ સંજી ઉપર ડાઉટ ગયો છે.. સંજી જ થેલો લઈને નીકળતો હતો તેને ઝૂંટીને આંચકી લેવામાં આવે છે. તે થેલામાં ઘરનો કીમતી સામાન હશે એવું બધાને લાગતું હતું. થેલાનો સામાન નીચે પડ્યો તો બધાની આંખો ફાટી રહી ગઈ. સાચે જ કીમતી સામાન હતો. ડાંગલી, રાખડી, રમકડાંની બંદૂક, ફોટોગ્રાફ્સ, ભગવદ્ગીતા વગેરે. આઠાના, ચારાના, પાંત્રીસ પૈસાની વસ્તુઓ.

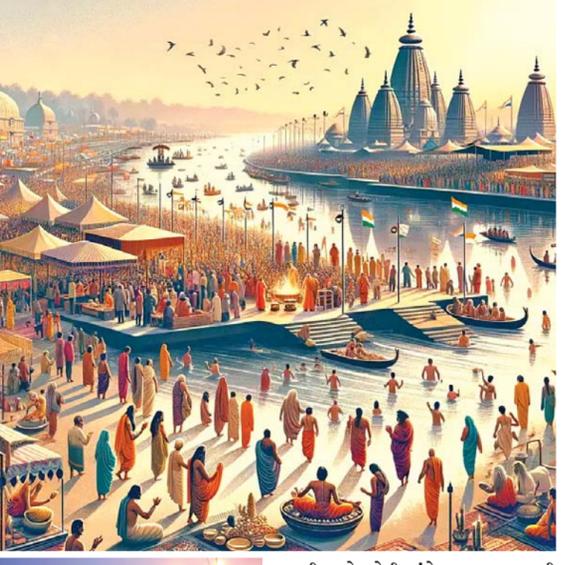
નોકરી લેવાનું પ્રેશર, સારી નોકરી મળે તો સારી છોકરી મળશે એ પ્રેશરનું પ્રેશર, સારી છોકરી મળી તો વાઈફ અને મા વચ્ચે ચાલુ થઈ જતા ગજ ગ્રાહમાં પિસાઈ જઈને સેન્ડવીચ થવાનું પ્રેશર, નોકરીમાં બોસ ગાળો આપે અને બાજુમાં બેસતો કલિંગ ત્રણ-ત્રણ લફરાં કરીને આબાદ છટકી જતો હોય એ જોઈને જીવ બાળવાનું પ્રેશર, વાઈફને મનાવીને બદલે મોરેશિયસ ટ્રીપ પર લઈ જવાનું પ્રેશર, અઠવાડિયાના ત્રણ દિવસ વાઈફ (કે જીએફને) બેસ્ટ પ્લેઝર આપવાનું પરફોર્મન્સ પ્રેશર. પ્રેશર કૂકર શોધનાર એક પુરુષ હતો, પણ એને પણ ખબર નહીં હોય કે એ બંધ વાસણની અંદર સર્જતાં દબાણ કરતાં અનેક ગણું વધુ દબાણ પુરુષજાતિ વેઠવાની છે.

હજી પણ, એકવીસમી સદી એના પરચોસમાં વર્ષમાં ટકોરા મારે છે ત્યારે પણ છોકરી કંઈ નહીં કમાય તો ચાલશે, પણ છોકરાને સમયસર કમાઈ લેવું પડશે, નહીંતર 'મા-બાપને માથે પડેલો અને ઘરે બેસીને રોટલા તોડતો' ગણાય અને બીજી એક બનાવેલી મુદ્દત કરતાં એક વર્ષ સુધી ન પરણે તો એની ઉપર 'વૉટા'નું લેબલ લાગે. જો સમયસર નોકરી કે છોકરી ન મળી હોય તો પોતાના જ સર્વાંગહાલાઓથી ભાગતું રહેવું પડે છે. સ્ત્રીઓની ઘુંચટ પ્રથા બંધ થઈ ગઈ, પણ આ યુવાન છોકરાઓ ક્યાંક પોતાની લાજ સાચવવા એ પુરુષોમાં એ પ્રથા શરૂ ન કરે! ઔદ્યોગિક કાંતિ અને કમ્પ્યુટર યુગ પછી દુનિયાની રચના એવી થઈ છે કે પુરુષોનું શોષણ થવા લાગ્યું અને આની કોઈને હજી સુધી પણ કાનોકાન ખબર નથી પડી. 'પુરુષોનું શોષણ'... આ શબ્દો જો વધુપડતા લાગ્યા હોય તો શાંતચિત્તે વિચારજો અને વિચારમાંથી જવાબ ન મળે તો છેલ્લાં અઢીસો વર્ષની તવારીખ પર એક નજર કરજો.. વાચકો મિત્રો, બેંગલુરુના અતુલ સુભાષ નામના આઈટીના યુવાન પુરુષે આપશાત કરવો પડ્યો અને આખું 'ઈન્સ્ટ્રાટામ' તેના

બ્રાન્ડ બનશે બિઝનેસ પદશે

સમીર જોશી feedback@bombaysamachar.com

બ્રાન્ડ માટે ઉત્સવો અને કિકેટની મોટી ઇવેન્ટ જેવી કે IPL અને વર્લ્ડ કપ મોટી તક તરીકે જોવામાં આવે છે તેમ પાછલાં અમુક વર્ષોથી ધાર્મિક ઉત્સવ મહાહુંબનો પણ આમાં સમાવેશ થયો છે. મહાહુંબ ભારતમાં ચાર સ્થળે યોજાય છે : પ્રયાગરાજ - હરિદ્વાર - નાસિક અને ઉજ્જૈન. પ્રયાગરાજમાં દર ૧૨ વર્ષે યોજાતો મહાહુંબ ૧૩ જાન્યુઆરી, ૨૦૨૪ પછી શરૂ થશે, લાખો ભક્તો પવિત્ર ડૂબકી મારવા માટે ગંગા - યમુના - સરસ્વતી નદીના સંગમ પર ૪૫ દિવસથી વધુ સમય સુધી ભેગા થશે અને અનેક વિભિન્ન બ્રાન્ડ્સ આ તકનો મહત્તમ ઉપયોગ કરવા માટે તૈયારી કરી રહી છે.

એક અહેવાલ મુજબ, આ ઇવેન્ટ દરમિયાન ૪૦-૪૫ કરોડ આસ્થાળુ સહભાગી થશે, જે માલદીવ, સેશેલ્સ, બાબાડોસ, માલ્ટા વગેરે જેવા કેન્દ્રીય દેશોની વસતિ કરતાં મોટો આંક છે અને બ્રાન્ડિંગ અને માર્કેટિંગ પર ઓછામાં ઓછા રૂ. ૩,૦૦૦ કરોડનો ખર્ચ કરવામાં આવશે. આટલી મોટી સંખ્યામાં લોકો સુધી પહોંચવાનો મોકો મળતો હોય તો કઈ બ્રાન્ડ પાછળ રહે!

એવી એક માન્યતા હતી કે આમાં ફક્ત સાધુઓ અને નીચલા મધ્યમ વર્ગના લોકો જ આવે, પરંતુ થોડા સમયથી ઉચ્ચ મધ્યમ વર્ગના લોકોને પણ મહાહુંબ આકર્ષે છે. આ પરિવર્તનનો શ્રેય ડિજિટલ મીડિયા અને સરકારની આગેવાની હેઠળના કેમ્પેઈનને આપી શકાય.

નવી હોટેલ્સ અને બહેતર ઈન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર અને સ્ટીક આયોજનને કારણે હું ભમેળાની આસપાસના પ્રવાસનનો પણ વિકાસ થયો છે. એક સમયે કેવળ ખર્ચનું કેન્દ્ર હતું તે હવે આવક પેદા કરવાની તક બની ગયું છે એ હવે સમગ્ર ભારત અને વિશ્વના મુલાકાતીઓને આકર્ષે છે. બીજો ફાયદો એ છે કે મહાહુંબ થકી તેની આજુબાજુના વિસ્તારો વિકસિત થાય છે અને રોજગારની તકો વધે છે.

આવા સિનારિયોમાં હવે બ્રાન્ડ માટે મહત્વનું છે કે લોકોનું ધ્યાન આકર્ષવા યુનિક ક્રિએટિવ આઈડિયા લઈ આવે. કોઈ પણ બ્રાન્ડ માટે આ સૌથી મહત્વનું પાસું છે, કારણ કે અહીં આવનારા મુલાકાતીઓ ઘણી બધી બ્રાન્ડસના સંપર્કમાં આવશે ત્યારે યુનિક આઈડિયા એમને યાદ રહેશે.

એક વાર આઈડિયા તૈયાર થઈ જાય તે પછી લોકો સુધી પહોંચવા માટે ડિજિટલ માધ્યમનો સહારો લો. આકર્ષક વીડિયો અથવા પ્રભાવક સામગ્રીને ઓનલાઈન શેર કરીને હું ભમેળામાં હાજરી આપનારા શ્રદાળુ અથવા તેનાથી જોડાયેલા લોકોને લક્ષ્ય બનાવી બ્રાન્ડને અસરકારક રીતે પેશ કરી ભવિષ્યગ્રહનને આકર્ષક શકાય. બ્રાન્ડ માટે જરૂરી છે કે તેનો આઈડિયા અને કેમ્પેઈન સ્થાનિક ભાષામાં હોય, જેથી ત્યાં આવનારા એને બરાબર સમજી શકે અને બ્રાન્ડ સાથે ભાવનાત્મકતાથી જોડાય.

આ બધી પ્રવૃત્તિ સાથે હું ભમેળાં સંબંધિત ઈતિહાસ અને ધાર્મિક સંવેદનાઓને સમજવી પણ મહત્વપૂર્ણ છે. બ્રાન્ડે તેમના મેસેજિંગ બનાવવામાં કાળજી રાખવી, જેથી અજાણતામાં ધાર્મિક લાગણીઓને ઠેસ ના પહોંચે અથવા ખોટી રીતે રજૂઆત ના થાય. અહીં મજાની વાત એ છે કે આમાં

આજે આટલું જ શોભિત દેસાઈ
feedback@bombaysamachar.com

સરિતાનું સતત, અપિરત વહેવું

ટેક વ્યૂહ વિરલ રાહોડ
feedback@bombaysamachar.com

એક તો અમિતાભ બચ્ચન દ્વારા કેબીસીમાં ૨૦૦ નોટ આઉટના નામે કયું સમાચારપત્ર ઓળખાય છે એ સવાલ, જવાબ 'મુંબઈ સમાચાર', એ મુંબઈ સમાચાર દ્વારા ચાર મહાનુભાવોનું સલકશીયોગ સન્માન અને મુકેશ પટેલ ઓડિટોરિયમનું પ્રેક્ષકોથી છલકાઈ જવું. એમાં ચમત્કાર એ થયો સરિતા જોશી અને અન્ય કલાકારોનાં અભિવાદન ઉત્સવની ઉજવણી વેળાએ કે સરિતા જોશી નામના જાદુગરની જોગણીએ વય વટાવી એવી રજૂઆત કરી, ખાલિદ મહાનતમ પ્રવીણ જોશીને ગોપિત છતાં ખુલ્લાછમ્મ એવા સુંદર યાદ કર્યા, ગુજરાતી ભાષા ઘરમાં સંતાનો સાથે રોજ અડધો કલાક બોલવાની એવી કમનીય ભલામણ કરી, ૮૦ વલસની ઉંમરનાં છોતરાં કાઠીને અંગ-હોઠ અને આરોહ-અવરોહના મરોડ દ્વારા નટરાજને એવા સાક્ષાત રજૂ કર્યા અને આ સમગ્ર દરમ્યાન છલકાતી આંતરિક પ્રસન્નતાને એમ કાબૂમાં રાખી કે જાણે ડેવિડ કોપરફિલ્ડનો કોઈક શો ન જોતાં હોઈએ આપણે લાસ વેગાસમાં!!!

સહિયારા, દો દીવાને શહર મેં, થેન્ક યુ કોડિલા, એકબીજાને ગમતાં રહીએ અને બીજાં કેટલાંય આટાપાટાભર્યા આભનાં અજવાળાં આ અભિવન અભિનેત્રીને લીધે ગુજરાતીઓને આત્મસાત થયાં !!!

પાછું આટલા વળાંકો અને પુલ અને વનવગેરેથી ગુજરાતી ટ્રેનની સફર સાવ સીધી લાગે એવું અભિવન સામર્થ્ય! સાવ વિશેષણબાજ

ન બની જઉં ભાન રાખીને સરિતાબેનને પૂરતું માન-સન્માન ઘરવાનું ધ્યાન મારે રાખવાનું છે, માટે આજે છેલ્લે સરિતા પ્રવીણ જોશી તરફથી સાત કરોડ ગુજરાતીઓને આ ટહેલ...

નદી બોલી સમન્વર સે, મેં તેરે પાસ આઈ હૂં!
મુઝે ભી ગા મેરે શાયર, મેં તેરી હી રુબાઈ હૂં !!

મુઝે ડુંચાઈયોં કા વહ અકેલાપન નહીં ધ્યાય;
લહર હોતે હુયે ભી તો મેરા આંચલ ન લહરાયા;
મુઝે બાંધે રહી ઠંડે બરફ કી રેશમી કાયા ।
બડી મુશ્કિલ સે બન નિર્ઝર, ઉતર આઈ મેં ઘરતી પર,
છુપા કર રખ મુઝે સાગર, પસીને કી કમાઈ હૂં !!

મુઝે પત્થર કમ્પી ઇન ઘાટિયોં કે પ્યાર ને રોકા;
કમ્પી કલિયોં કમ્પી ફૂલોં મરે ત્યોહાર ને રોકા;
મુઝે કર્તવ્ય સે જ્યાદા કિસી અધિકાર ને રોકા ।
માગ મેં રુક નહીં પાઈ, મેં તેરે ઘર વલી આઈ;
મેં ઘડકન હૂં મેં અંગઢાઈ, તેરે દિલ મેં સમાઈ હૂં !!

પહન કર ઘાંદ કી નથની, સિતારોં સે મરા આંચલ;
નયે જલ કી નઈ બૂંદે, નયે ઘુંઘરુ નઈ પાયલ;
નયા ઢૂમર નઈ ટિકુલી, નઈ બિદિયા નયા કાજલ।
પહન આઈ મેં હર ગહના કિ તેરે સાથ હી રહના;
લહર કી ઘૂઢિયોં પહના, મેં પાની કી કલાઈ હૂં ।

- ડો. કુંવર બેચૈન

આજે આટલું જ

શિપિંગ ટેકનોલોજી: ટનનું વજન ધરાવતા જહાજની ઓટોમેશન ટેકનિક

એર કનેક્ટિવિટી મજબૂત બન્યા બાદ શિપિંગ પરનો લોડ ઘટી ગયો છે એવું માનતા હોવ તો એ ભૂલ ભરેલું છે. શિપિંગની દુનિયામાં આવેલી એક જબરી ક્રાંતિ પર નજર કરવા જેવી છે.

ટનનું વજન ધરાવતા કન્ટેનરમાં લાખો કિલોનો સમાન કોઈ જ આંચકા વગર હેરફેર થાય એની પાછળ એક વિજ્ઞાન કામ તો કરે જ છે. આ સાથે શિપનું મેનેજમેન્ટ પણ હવે મશીન ટેકનોલોજીને આભારી છે. અફાટ દરિયામાં ન કરે નારાયણને કોઈ કન્ટેનર પડે તો પણ ડૂબતું નથી એની પાછળ પણ એક સાયન્સ છે. આજે યાવો, આવી આધુનિક ટેકનોલોજીના દરિયામાં ડૂબકી મારીએ...

શરૂઆત કરીએ શિપને સમજવાની. લગેજ એટલે કે ભરખમ માત્રામાં સામાન લઈને જતી શીપમાં સામાન્ય રીતે કોઈ પ્રવાસીઓ હોતા નથી. એમાં પ્રવાસીઓ બેસી કે રોકાઈ શકે એવી જગ્યા પણ હોતી નથી. માત્ર લગેજ. એ પણ કન્ટેનરમાં વ્યવસ્થિત પેક કરીને. માલવાહક જહાજને કાર્ગોશિપ કહેવાય છે. જ્યારે આવા મહાકાય જહાજ દરિયામાં પ્રવેશે ત્યારે એને એક ચોક્કસ એનર્જી સાથે દરિયાના પાણીમાં ધક્કો મારવામાં આવે છે. જ્યારે શિપની નીચેના આખા સર્ફસ પર ઓફિસજનના બાટલા આકારના અતિ શક્તિશાળી રબરના બલુન્સ મૂકી એને રોલ કરવામાં આવે છે. હવે વાત કરીએ કાર્ગો શિપના લિફ્ટિંગની એટલે કે આખી શિપને ઉઠાવવાની. યસ, ચોક્કસનારું પણ સત્ય છે. જેની પાછળ કામ કરે છે મશીન લેવલ ઈન્જિનિયરિસ.

આ સમગ્ર સિસ્ટમને શિપિંગ એલિવેટર મશીન' કહે છે. આ સિસ્ટમ જેવી માનો છો એવી સરળ નથી, પણ આ સિસ્ટમ સસ્તી હોવાને કારણે શિપિંગ કંપનીઓને એ પરવડે છે. શિપને એક શેરીમાં લાવવામાં આવે છે. આ શેરી એટલે રસ્તો નહીં, પણ વચ્ચે પાણી હોય છે. એટલું પાણી કે શિપ આડી થઈ જાય તો પણ ડૂબે નહીં. આને 'ડોકયાર્ ઈન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર' કહે છે. આવું ડોકયાર્ પણ એવી જગ્યાએ તૈયાર કરવામાં આવે છે જ્યાં વિપુલ માત્રામાં પાણી મળી રહે. જ્યારે શિપને અહીં લાવવાની હોય ત્યારે પોલગેટ ખોલવામાં આવે છે. અંદર એલિવેટરમાં સેટ થયા બાદ જ દરવાજો બંધ થાય છે. આ સમગ્ર સિસ્ટમ ઓટોમેટિક થાય છે. પછી સાંકળ જે તે શિપના હુકમમાં ભરાવી, નીચેના સરફેસ સાથે શિપને ઉપરની બાજુ ઉઠાવવામાં આવે છે. ઓછા કિલોવોટ વીજળીની મદદથી આ સમગ્ર કામ થાય છે.

શિપ એલિવેટરની દુનિયામાં જર્મન ટેકનોલોજીનો દબદબો છે, કારણ કે, સમગ્ર સિસ્ટમ બટન અને પુશપાવર સિસ્ટમ પર આધારિત છે. પ્રાયમિક જરૂરિયાત એ છે કે, યાર્ડમાં યોગ્ય આંતરમાળખું હોવું અનિવાર્ય છે. એલિવેટર એન્જિનિયર આન મ્યુનિક્સ કહે છે કે, સૌથી પહેલાં તો કાર્ગો વેલ્સની જરૂરિયાતને સમજવી પડે, કારણ કે, અહીંયાનું પ્રત્યેક મશીન કરોડોની કિંમત ધરાવે છે. એના એક એક રોપવિહલ (લોઢાના વાયર જે પૈડાંની ઉપર બાંધવામાં આવે તે) સો-સવાસો કરોડના આવે છે. જો કાર્ગોની સર્વિસ, ક્લિલિનિંગ અને કસ્ટમાઈલ કરવાનું હોય તો આ સિસ્ટમની જરૂર પડે છે. અગાઉના સમયમાં આ કામ માણસો દ્વારા- મેન્યુઅલી થતું, જેમાં મહિનાઓ લાગી જતા. બીજો મોટો પડકાર એ હતો કે, શિપની પોતાની ઈલેક્ટ્રિક કે જનરેટર સિસ્ટમ હોય છે, જેનું કંટ્રોલિંગ પહેલા જાણવું પડતું.

હવે એવું એટલા માટે નથી કારણ કે, અહીં સ્ટેટ અને સ્વિચ મોડ હવે સરળ છે, જેમ કે, ૩ કલાક જનરેટર ચાલુ રાખીને આખા ફ્લોરનું ક્લિલિનિંગ કરી શકાય છે. જળમાર્ગમાં ખારાશ એ પાયાનો ગુણધર્મ છે. ઘણી વખત કલરપેઈન્ટ અને ચૂનો પણ જવાબ દઈ દે છે. એના કારણે ફ્લોરિંગ બગડે છે. તેથી શિપને આ સિસ્ટમ અંતર્ગત લાવવામાં આવે છે. પાણીના સ્તર અને સુરક્ષાની વાત કરવામાં આવે તો આ સમગ્ર ડિવાઈસ સિસ્ટમ છે જેની ઊંચાઈ ૮ માળની ઈમારત જેટલી હોય છે. જે રીતે નહેરનો આકાર હોય છે એવા ઈન્ફ્રા. પર આ સિસ્ટમ સેટ થાય છે. એના દરવાજા એટલા પાવરફુલ હોય છે કે, એક વખત બંધ કર્યા બાદ પાણીનું એક ટીપું પણ અંદર આવતું નથી. જ્યારે આ દરવાજા કોઈ વોટ સિસ્ટમ સાથે ખોલવામાં આવે ત્યારે જે ગતિથી ધોધ પડે એ ગતિથી પાણી છૂટે છે, જે શિપ માટે સામાન્ય ગણાય. આ ઈલેક્ટ્રિકની દ્રષ્ટિએ સસ્તું છે પણ આંતરમાળખાની નજરે મોંઘું છે.

અહીં સૌથી ખાસ વાત એ છે કે, માત્ર ૫ વ્યક્તિથી સમગ્ર સિસ્ટમ ઓપરેટ થાય છે. બીજું કે, અહીંયા કોઈએ ફ્લોર સુધી જવાની જરૂર જ નથી પડતી એટલે ઉપરથી પડી જવાનો કોઈ ડર નથી. આપણે ત્યાં વિશાખાપટ્ટનમ યાર્ડમાં આવી ટેકનોલોજી અમુક અંશે કાર્યરત છે.

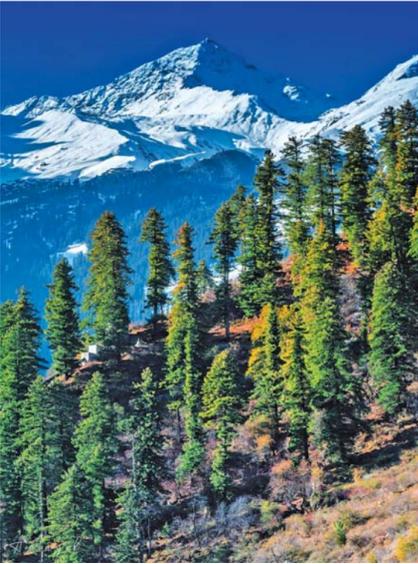
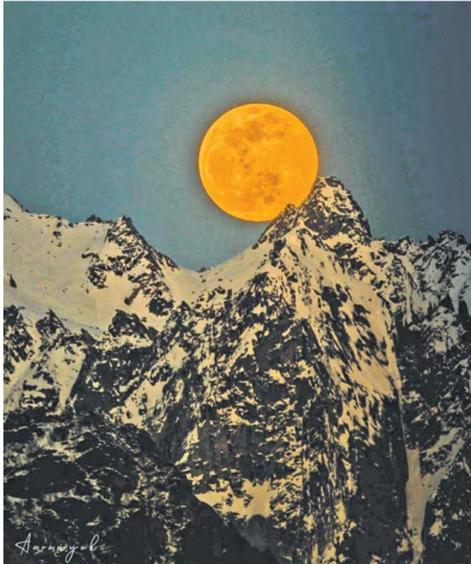
આઉટ ઓફ ઇ બોક્સ

ચીન ભલે આત્મનિર્ભર હોવાના દાવા કરે પણ શિપિંગ ટેકનોલોજીની દુનિયામાં જર્મનીનો જોડ જડે એમ નથી.

ટ્રાવેલ પ્લસ કૌશિક ઘેલાણી
feedback@bombaysamachar.com

ભારતનાં નૈસર્ગિક વિશ્વમાં સર્જતાં અદ્ભુત દશ્ય સ્મૃતિપટ

હિમાચલ પ્રદેશનો કિશોર પ્રદેશ કુદરતનો ખૂબ લાડકો છે, અહીં કુદરતની ન્યારી લીલા રોજબરોજ દેખાય છે. રીંકંગ પીઓ પાસે સાંગલા વેલીમાં હિમાલયનાં ઉન્નત શિખરો પરથી પૂર્ણિમાનો ચંદ્ર એ રીતે ખીલ્યો જાણે સ્વયં શિવ મસ્તકે પૂર્ણ ચંદ્રને ધારણ કરીને અવધૂત અવસ્થામાં ધ્યાનમગ્ન બેઠા હોય. આવો નજારો સામાન્ય રીતે આપણે સ્કીનનાં વોલપેપર પર સહજ રીતે મૂકતા હોઈએ કેમ કે આવાં દૃશ્યો સીધાં જ મનને સ્પર્શી જતાં હોય છે, તો વાસ્તવિક રીતે આંખ સામે ભજવાતાં આ દૃશ્યોની આભા મારા મન સુધી કેટલે ઊંડાણ સુધી સ્પર્શી હશે? મારી પાસે તો એ અનુભવને વર્ણવવા માટે શબ્દો નથી અથવા તો કહી શકું કે મારું કોઈ સામર્થ્ય જ નથી કુદરતને શબ્દોમાં ઢાળવાનું.

કુદરત બધે જ સરખું વહાલ વરસાવે છે, જો એ જે રીતે આપે છે એ જે રીતે એને સ્વીકારવાની આદત રાખો તો જ્યાં જ્યાં માનવીય હસ્તક્ષેપ ઓછો છે ત્યાં કુદરત એના અદ્ભુત રૂપમાં જ દેખા દે છે.

બાતાલની આકાશગંગા

વૃશ્ચિકની પૂંછડીએથી અગણિત સિતારાઓના ગુચ્છ રૂપે નીકળતી તેજસ્વી ધનુને નરી આંખે જે નિહાળે એ ભલે અડકારી હોય, આસ્તિક હોય કે મહાપાપી જીવ હોય, પણ કુદરતની દિવ્ય ચેતના એના અંધકારમય જીવનને પ્રકાશિત કર્યા વિના નથી રહેતી. અડકારના ચૂરેચૂરા થઈને પોતાની જાતને શૂન્ય થતો જોઈ શકે છે... હિમાચલપ્રદેશના બાતાલમાં મધરાતે આ દિવ્ય અનુભૂતિ અનુભવી ત્યારે મારી જાત સાથે પણ સરખી રીતે વાત કરી શકું એવી સ્થિતિ નહોતી રહી. આશરે ૧૩૦૦૦ ફૂટ ઊંચાઈ પર ચંદ્રા નદીના વહેતા પ્રવાહના નાદ સાથે હું સમયનાં વહેણમાં બસ વહેતો જ ચાલ્યો અને ક્યારે સવાર પડી એ ખ્યાલ જ ન રહ્યો. અતિશય દંડીએ નેટવર્ક રહિત ક્ષોન અને કેમેરાની બેટરી માત્ર દસ જ ફોટોમાં ઉતારી મૂકી, પણ હું કઈ પણ ઓઢ્યાં વિના ખાલી ટેન્ટમાં ત્યાં કઈ રીતે સવાર સુધી રહી શક્યો એનો જવાબ મારી પાસે પણ નથી.

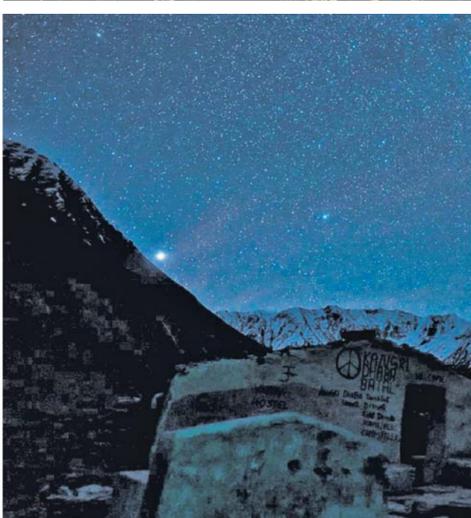
હું મારા અનુભવોને માનું તો મહાભારતમાં ભરી સભામાં અને કુરુક્ષેત્રમાં શ્રી કૃષ્ણએ બતાવેલું વિરાટ રૂપ કદાચ આ જ હશે... આથી વિશેષ શબ્દો મારી પાસે નથી કે ના તો લખી શકવાનું મારું સામર્થ્ય છે.

તોષની અદ્ભુત સવાર

હિમાલયમાં હોઈએ અને આવું કોઈ નાનું ગામડું મળી જાય જ્યાં પથ્થરનું ઘર હોય અને નિયત સમયે સવાર ઊઘડે કે આપણે કંઈ કામ હોય કે ન હોય, પહાડમાં મહાહાલવા નીકળી જ પડીએ, એટલે જ હિમાલયના નાના એવા ગામડાઓમાં મને વધારે માફક આવી જાય. હિમાચલના સાવ અંતરિયાળ વિસ્તારમાં ખીરગંગા તરફ ઓટો મારતાં આ જગ્યાએ પહોંચ્યો. અહીંનાં બાળકોની કેળવણી નિર્સર્ગ જાતે જ કરે છે અને એટલે જ તેઓ સોનાનું નસીબ લઈને જ જન્મ્યાં છે. કુદરત એ જ આપણું ભવિષ્ય છે, જેઓ કુદરતની સોડમાં રહે છે તેઓ જ ધનવાન છે દોસ્ત...

Not all stories can be found on google...
Some stories can be seen, lived, and made in mountains.

દિવાળી, કિસ્મત કે પછી કોઈ પણ વાર તહેવારને આપણે બહાનું બનાવી દેતાં હોઈએ છીએ કે આપણે ઘરથી દૂર ક્યાંક જઈએ, પણ સારા સુધોદય કે સુધોસ્તના કોઈ વાર-તહેવાર નથી હોતા, તેઓ તો નિયત સમયે ઊગે અને આથમે જ છે. કુદરત ક્યારેય એમનો સમય ચૂક્યો નથી. હું સમય

જોયા વિના કુદરતને ઘૂંટણ ભરીને પીઈ છું અને અઢળક વાર્તાઓને જીવું છું અને સતત જીવતો રહીશ. હિમાચલના બરશેની ગામની એક ઘાટીમાં શિયાળાની સવારની રોનક જાણે લટાર મારવા નીકળી હોય એમ મને હાઈ

હેલ્લો કરવા નીકળી પડીને મને પૂછે છે જાણે, ક્યાં હતો હમણાં સુધી? મારે પહાડોની ટોચ પર ચઢીને ચિલ્લાઈને કુદરતને કહેવું છે, 'લવ યુ ચાર'

ફોકસ પ્લસ શાશા શર્મા
feedback@bombaysamachar.com

નાનપણમાં સારો દેખાવ કરનારા ફિકેટરો જરૂરી નથી કે મોટા થઈને પણ કમાલ કરે

છેલ્લા બે દાયકામાં, જ્યારે પણ આપણે કોઈ યુવા પેલાડીને કમાલ કરતા જોયા છે, ત્યારે આપણા મોંમાંથી પહેલું વાક્ય નીકળે છે કે 'મળી ગયો બીજો સચિન તેંડુલકર'. પરંતુ તાજેતરનાં વર્ષોમાં, આપણે આવા ઘણા સચિન તેંડુલકરને ટાહ ટાહ કુસ થતાં પણ જોયા છે.

ઉન્મુક્ત ચંદ્ર હોય, અંડર-૧૯માં શાનદાર બેટિંગ કરનાર વિજય જોલ હોય કે ઊમેસ્વિક ક્રિકેટમાં રનોનો ઢગલો કરનાર અને ઈન્ટરનેશનલ મેચોમાં ક્યારેક હિટ અને ક્યારેક ફ્લોપ રહેનાર સરફરહા ખાન અને પૃથ્વી શો હોય જેઓ હજુ પણ રમી રહ્યા છે અને હજુ પણ લિટલ મારટરની જેમ વિસ્ફોટક થવાની અપેક્ષા છે. પરંતુ એવું નથી કે જેઓ બાળપણમાં ધમાકેદાર રહ્યા હતા તેઓ શાનદાર થઈને ફ્લગ્ગર બની ગયા છે. એવા ઘણા પેલાડીઓ છે જેમની એથલેટિક કૌશલ્ય તેમના બાળપણમાં જોવા મળી હતી અને પછીથી તે આશાસ્પદ સાબિત થયા. ઉદાહરણ તરીકે, વિરાટ કોહલી, રોહિત શર્મા, ઋષભ પંત અને સચિન તેંડુલકર પોતે, જેમણે કિશોરાવસ્થાથી જ ધમાલ કર્યો હતો.

વિરાટ કોહલી ઊમેસ્વિક મેચમાં જબરદસ્ત દેખાવ કરીને અંડર-૧૯ વર્લ્ડ કપમાં ભારતનો કેપ્ટન બન્યો હતો અને જ્યારે તે કપ જીતીને પાછો

ફર્યો ત્યારે બધાને તેનામાં એક સ્ટાર બેટ્સમેન દેખાતો હતો અને બાદમાં તેણે તે અપેક્ષાઓ અને આગાહીઓને પૂર્ણપણે સાબિત કરી. વિરાટ કોહલી આજે આંતરરાષ્ટ્રીય ક્રિકેટમાં સચિન તેંડુલકરના તમામ રેકોર્ડ તોડવાની સૌથી નજીક છે. જો તે આગામી ત્રણ વર્ષ સુધી આ જ રીતે ક્રિકેટ રમશે, જે રીતે અત્યાર સુધી રમી રહ્યો છે, તો વિરાટ જ્યારે નિવૃત્ત થશે ત્યારે તેની સદીઓ અને તેના વ્યક્તિગત રેકોર્ડનું વજન સચિન કરતાં વધુ હશે.

રોહિત શર્મા અને ઋષભ પંત પણ બેટિંગમાં અને જસપ્રિત બુમરાહ બોલિંગમાં મોટી આશા આપી રહ્યા છે કે બાળપણમાં તેમનામાં જે તેજસ્વી ચિનગારી જોવા મળી હતી તે જોરદાર રીતે આગળ વધી રહી છે. રોહિત શર્માએ પણ તેના કિશોરાવસ્થામાં મુંબઈ માટે સારું પ્રદર્શન કર્યું હતું અને આજે તે વન-૩ અને ટી-૨૦માં પણ રેકોર્ડિંગ આંતરરાષ્ટ્રીય ઇનિંગ્સ માટે પ્રખ્યાત છે. તે વન-૩માં ત્રણ બેવડી સદી ફટકારનાર વિશ્વનો એકમાત્ર પેલાડી છે. ઋષભ પંત પણ આ જ લાઠનમાં છે. ઋષભે પણ ઊમેસ્વિક ક્રિકેટમાં વિસ્ફોટક બેટિંગ કરી હતી અને તાજેતરનાં વર્ષોમાં તેણે ઓસ્ટ્રેલિયા અને ઈંગ્લેન્ડ સામે ઘણી યાદગાર ઇનિંગ્સ રમી છે, જે તેને નાની ઉંમરે મોટો પેલાડી સાબિત કરે છે.

વેલ સચિન તેંડુલકર તો આ વિષયની 'સબ્જેક્ટ મેટર' જ છે. તેને જોઈને લોકો હવે દરેક ટેલેન્ટેડ ટીનેજરમાં ભાવિ સચિન જોવા લાગ્યા છે. જો આપણે બેટિંગ સિવાય બોલિંગના દ્રષ્ટિકોણથી આ જ વસ્તુને જોઈએ તો, જસપ્રિત બુમરાહ પણ એ જ માર્ગ પર ચાલી રહ્યો છે, જે માર્ગ પર બેટ્સમેન વિરાટ કોહલી ચાલી રહ્યો છે, પરંતુ સવાલ એ છે કે જે પેલાડીઓએ શરૂઆતમાં મોટી અપેક્ષાઓ રાખી હતી અને બાદમાં ટાહ ટાહ કુસ થયા તેની પાછળનું કારણ શું હોઈ શકે? આ સમજવું એ કોઈ રોકેટ સાયન્સ નથી. દેખીતી રીતે, આંતરરાષ્ટ્રીય સ્તરે જે પ્રકારનું માનસિક દબાણ હોય છે, આ પેલાડીઓ તે સહન કરી શકતા નથી. ફિટનેસ અને ઇજાઓને કારણે, તેમના પર મૂકવામાં આવેલી અપેક્ષાઓ નિરાશામાં ફેરવાઈ ગઈ, તો ઘણા પેલાડીઓ એ કારણથી સ્વપ્નને પૂર્ણ ન કરી શક્યા, કારણ કે તેમનામાં કંઈક તકનીકી ખામીઓ હતી, જેને તેમણે રાષ્ટ્રીય અથવા સ્થાનિક લેવલ પર તો મેનેજ કરી લીધી, પરંતુ આંતરરાષ્ટ્રીય સ્તરે તે સંભવ ન થઈ શક્યું. કારણ કે તેમનામાં ટેકનિકલ ખામીઓ ઘણી વધારે હતી અને આંતરરાષ્ટ્રીય સ્તરે તેને નજરઅંદાજ કરવું સરળ નહોતું.

એક તાર

હંદર બી...

નિધિ ભટ્ટ

feedback@bombsamachar.com

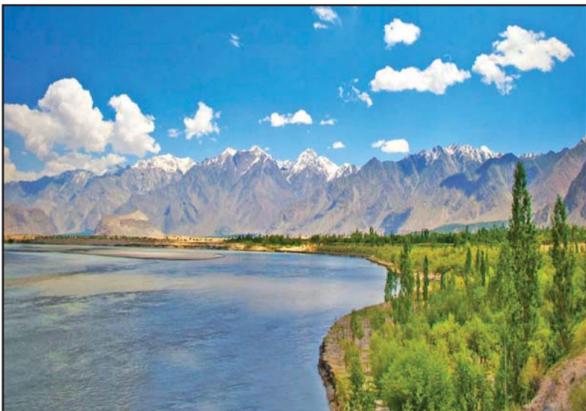
જરૂરતમંદોને અગત્યની વસ્તુઓ ડોનેટ કરીને ક્રિસમસમાં તમે બનો એમના સિક્રેટ સાન્તા

આપણાં ઘરમાં એવી અનેક ચીજ-વસ્તુઓ હશે, જેની આપણને જરૂર નહીં હોય. જોકે એ વસ્તુઓ અન્યો માટે ખૂબ મહત્વની હોય છે. આવી જ વસ્તુઓ કોઈ જરૂરતમંદને કામ આવે એવી પહેલ કરીને તેમનાં જીવનમાં આપણે ઉજાસ લાવી શકીએ છીએ. આપણાં ઘરમાં જૂનાં કપડા અને બાળકોનાં રમકડાં વાપર્યા વગરનાં એમ જ પડ્યાં હોય છે. એથી એ જ વસ્તુઓ કોઈને કામ આવી શકે એ માટે મુંબઈમાં રહેતી અનુષ્ઠા જેને એક પહેલ શરૂ કરી છે. તેણે 'શેર એટ ડૉર સ્ટેપ' નામનું અભિયાન શરૂ કર્યું છે. એનાં માધ્યમથી લોકોને પોતાના ઘરમાં રહેલી જૂની વસ્તુઓ ડોનેટ કરવાનું પ્રોત્સાહન આપવામાં આવે છે. તેનું કહેવું છે કે તમારી જૂની વસ્તુઓ, કપડાં અને રમકડાંને ફેંકતા નહીં અમને આપો અમે એને જરૂરતમંદ લોકો સુધી પહોંચાડી દઈશું. લોકોના ચહેરા પર સ્માઇલ લાવવાની અને કોઈને મદદ કરવાનાં ગુણ તેનામાં બાળપણથી જ વિકસિત થયા હતા. એ વિશે અનુષ્ઠા કહે છે, 'મારી

મમ્મી મને એક એનજીઓમાં લઈ જતી, જ્યાં અમે સ્વીટ્સ અને સ્નેકસ લઈને જતાં અને ત્યાં બાળકો સાથે ખૂબ ધમાલ કરતાં હતાં. એ જ પરંપરા અમે આજે પણ જાળવી રાખી છે.' અનુષ્ઠાનું કહેવું છે કે તેમને જ્યારે પણ લાગે ત્યારે તેઓ વિવિધ સંસ્થાઓમાં ડોનેટ કરે છે. અનુષ્ઠા કહે છે, 'આવી રીતે અમે જ્યારે

જે તમને ક્રિટ નથી બેસતાં, તો બાળપણમાં વાંચેલી બુક્સ હોય છે, તો કેટલાંક જૂના ફર્નિચર પણ હોય છે. તો આ બધી વસ્તુઓ અન્ય લોકોને ઉપયોગી થઈ શકે છે એવું અનુષ્ઠાનું માનવું છે. જોકે એ બધી વસ્તુઓ આ ક્રિસમસમાં જરૂરતમંદને આપીને તમે તેમના સિક્રેટ સાન્તા બની શકો છો. થોડા સમય પહેલા અનુષ્ઠા એક અનાયાશ્રમની મુલાકાતે ગઈ હતી. ત્યાં તેણે જોયું કે ડોનેટ કરાયેલાં કપડાં અને રમકડાંનો બાળકો સારી રીતે ઉપયોગ કરી રહ્યાં છે. એ અનાયાશ્રમમાં એક ફીજની જરૂર હતી તો તેમણે એ જરૂરત પણ પૂરી કરી. અનુષ્ઠાની સંસ્થા ઘરે આવીને સામાન જે-તે સંસ્થાઓ સુધી પહોંચાડી જાય છે. જો ઓછો સામાન હોય તો એ જ દિવસે વ્યવસ્થા કરવામાં આવે છે અને વધારે સામાન હોય તો સાત દિવસની અંદર તમારા ઘરે આવીને વસ્તુઓ લઈ જાય છે. આમ માનવતાની મહંક પ્રસારવાનું કામ અનુષ્ઠાની સંસ્થા 'શેર એટ ડૉર સ્ટેપ' કરી રહી છે. ■

સિંધુ નદી જેના કિનારે ભારતીય સંસ્કૃતિનો જન્મ થયો હતો

વીણા ગૌતમ

feedback@bombsamachar.com

(નદીઓ જીવનદાતા છે. માનવીનો જન્મ નદીઓના કિનારે થયો છે અને વિશ્વની તમામ સભ્યતાઓ અને સંસ્કૃતિઓ નદીઓના કિનારે જ વિકસી છે. પૃથ્વી પર નદીઓ વિના જીવનની કલ્પના કરી શકાતી નથી. પરંતુ જળવાયુ પરિવર્તન, વધતી જતી વસ્તી અને નદીઓ પ્રત્યે સામાન્ય લોકોની ઉદાસીનતાના કારણે પૃથ્વી પર જળ સંકટ વધુ વેડું બન્યું છે. હવે તો નદીઓનું અસ્તિત્વ પણ જોખમમાં છે. તેથી, નદીઓનું માત્ર સંરક્ષણ જ જરૂરી નથી પરંતુ આપણી નવી પેઢીઓને તેમના પ્રત્યે સંવેદનશીલ બનાવવાની પણ જરૂર છે જેથી તેનું મહત્વ જળવાઈ રહે અને માનવ સભ્યતા અને સંસ્કૃતિ પૃથ્વી પર હંમેશની જેમ ખીલતી રહે.

આ દૂરગામી માનવ ઉદ્દેશ્યને પરિપૂર્ણ કરવા માટે, આ વખતે સિંધુ નદીનું ભૌગોલિક, ધાર્મિક, સાંસ્કૃતિક અને ઐતિહાસિક મહત્વ નદી ગાથા માસિક કોલમ હેઠળ રજૂ કરવામાં આવ્યું છે.)

હિમાલયના તિબેટીયન ઉચ્ચપ્રદેશમાંથી નીકળતી સિંધુ એ એક મહત્વપૂર્ણ નદી છે, જેના કિનારે સમગ્ર ભારતીય સંસ્કૃતિ (સિંધુ નદી ખીણની સંસ્કૃતિ) નો જન્મ ખ્રિસ્તના ત્રણ હજાર વર્ષ પહેલા થયો હતો.

કેટલીક નવી વિગતો અનુસાર, આ ૩૧૮૦ કિલોમીટર લાંબી નદી ૩૬૧૦ કિલોમીટરમાં વિશ્વની સાતમી સૌથી લાંબી નદી છે અને તેનું મહત્વ નાઇલ અને ટાઇગ્રિસ-યુરેટિસ નદીઓ જેટલું જ છે.

સિંધુ નદી ભારતીય ઉપખંડની સૌથી જૂની નદીઓમાંની એક છે, તે ત્રણ દેશોમાંથી વહે છે: ચીન, ભારત અને પાકિસ્તાન અને અંતે પાકિસ્તાનના સિંધુ પ્રાંતમાં અરબી સમુદ્રમાં ભળે છે.

સિંધુ એક વિશાળ નદી પ્રણાલી બનાવે છે, જેમાં ઝેલમ, ચિનાબ, રાવી, બિયાસ અને સતલજ તેની મુખ્ય ઉપનદીઓ છે.

તે તિબેટમાં કૈલાશ પર્વત નજીક સિન્-કાદરીબાબ પ્રવાહમાંથી નીકળે છે. તેનો કેચમેન્ટ વિસ્તાર ૧૧ લાખ ચોરસ કિલોમીટર સુધી વિસ્તરેલો છે, જેમાં હિમાલયથી થાર રણ સુધીના વિસ્તારનો સમાવેશ થાય છે. જેણે, પંજાબ અને હરિયાણાની ભવ્ય ખેતીને જીવન આપ્યું.

સિંધુ નદીના કિનારે હડપ્પા અને મોહંજોદારો જેવાં શહેરોનો વિકાસ થયો, જે સિંધુ નદીની સંસ્કૃતિનાં કેન્દ્રો હતાં.

સિંધુ નદી ખીણની સંસ્કૃતિ એ વિશ્વની સૌથી પ્રાચીન સંસ્કૃતિઓમાંની એક છે. ઋગ્વેદમાં ૪૨ નદીઓનો ઉલ્લેખ છે, જેમાંથી સૌથી મહત્વપૂર્ણ સિંધુ નદી છે. જેનું અનેકવાર વર્ણન કરવામાં આવ્યું છે. આ નદીને સમ સાંઈવ્ય પ્રદેશ (સમ સિંધવ પ્રદેશ અથવા સમ સિંધુ) માનવામાં આવે છે.

ધાર્મિક દૃષ્ટિકોણથી, આ નદીનો ઉપયોગ હિંદુઓ, જૈનો અને બૌદ્ધો દ્વારા કરવામાં આવે છે.

સિંધુ નદીના કિનારે આવેલી, તે સૌથી લાંબી હિમાલયની નદી છે અને ઉત્તર-પશ્ચિમ દિશામાં વહે છે, જે પાકિસ્તાનને ૮૦ ટકા કૃષિ પાણી પ્રદાન કરે છે.

સિંધુ નદી ડોલ્ડિનની દુર્લભ પ્રજાતિઓનું ઘર છે અને તેના ૩૯૮માં મેન્ગ્રોવનાં જંગલો જોવા મળે છે.

તાજેતરના દાયકાઓમાં સિંધુ નદીની સૌથી મોટી કટોકટી ભારે જળ પ્રદૂષણની સાથે અતિશય જળ શોષણ છે. આંબોહવા પરિવર્તનને કારણે તેની હિમનદીઓનું ઝડપથી પીગળવું એ પણ એક મોટું સંકટ છે.

૧૯૬૦માં ભારત અને પાકિસ્તાન વચ્ચે થયેલ સિંધુ જળ સંધિ એ એક મહત્વપૂર્ણ નદી જળ કરાર છે, જેના કારણે સિંધુની ત્રણ ઉપનદીઓ, રાવી, બિયાસ અને સતલજ ભારતના નિયંત્રણ હેઠળ છે. જ્યારે સિંધુ, ઝેલમ અને ચિનાબ પાકિસ્તાન માટે આરક્ષિત છે. જો કે, આ દિવસોમાં સિંધુ નદી સીમા વિવાદ ભારત અને પાકિસ્તાન વચ્ચે મોટો મુદ્દો છે. પરંતુ સિંધુ જળ સંધિને વિશ્વની સૌથી સફળ જળ વહેંચણી સમજૂતીઓમાંની એક ગણવામાં આવે છે.

ભારતમાં સિંધુનું પાણી માત્ર ખેતી માટે જ મહત્વનું નથી પરંતુ તે બગલીહાર અને કિશનગંગા જેવી જળ યોજનાઓનું કેન્દ્ર પણ છે. ઐતિહાસિક રીતે સિંધુ નદીનો ઉપયોગ પરિવહન અને વેપાર માટે પણ થતો આવ્યો છે.

સિંધુ નદીનું પોતાનું જેટલું આર્થિક મહત્વ છે, તેના કરતા સાંસ્કૃતિક મહત્વ પણ ઓછું નથી. ભારતમાં ઉજવવામાં આવતો 'સિંધુ મહોત્સવ' સંપૂર્ણપણે એક સાંસ્કૃતિક ઉત્સવ છે, જે દર વર્ષે ઉજવવામાં આવે છે.

ભારતીય ઉપખંડની સિંધુ નદી સાંસ્કૃતિક અને ઐતિહાસિક વારસાનું પ્રતીક હોવા ઉપરાંત, આજે પણ આ નદીના કિનારે ઘણા મહત્વપૂર્ણ શહેરો આવેલાં છે, જ્યાં મહત્વપૂર્ણ આધુનિક આર્થિક પ્રવૃત્તિઓ થાય છે.

પ્રાચીન સમયમાં આ સિંધુ નદીના કિનારે મોહંજોદારો અને હડપ્પા જેવાં શહેરો આવેલાં હતાં. આજે ભારતમાં લેહ અને કારગિલ જેવાં શહેરો તેના કિનારે આવેલાં છે.

પાકિસ્તાનમાં એટોક, સખાર, હૈદરાબાદ અને કરાચી જેવાં વિશ્વ પ્રસિદ્ધ શહેરો સિંધુ નદીના કિનારે આવેલાં છે.

તેની ઉપનદીઓના કિનારે વસેલાં શહેરો પર નજર કરીએ તો અમૃતસર અને લાહોર રાવી નદીના કિનારે વસેલાં છે, જલંધર અને લુધિયાણા જેવાં ઔદ્યોગિક શહેરો બિયાસ નદીના કિનારે આવેલાં છે, જ્યારે ચંદીગઢ જેવા મોડર્ન શહેર સ્થિત છે.

સતલજના કાંઠે કોટડીજ અને ચુલુન્દરો જેવાં શહેરો એક સમયે સિંધુના કિનારે આવેલાં હતાં, જે સિંધુ ખીણની સંસ્કૃતિના દિવસોમાં વેપાર અને કલાનાં કેન્દ્રો હતાં. હવે એ સંપૂર્ણ નાશ પામ્યાં છે. આ રીતે જોવામાં આવે તો, સિંધુ નદી એ ભારતના ઉત્તર-પશ્ચિમમાં વહેતી સૌથી મહત્વપૂર્ણ નદી છે. ■

ભારતીય વિદ્યાર્થીઓ માટે વિદેશમાં અભ્યાસની ઉજ્જવળ તક

નરેન્દ્ર કુમાર

feedback@bombsamachar.com

ભારત અને કેનેડા વચ્ચે જ્યારથી ખાલિસ્તાની મુદ્દે રાજદ્વારી તણાવ વધી ગયો છે, ત્યારથી, કેનેડાએ ભારતીય વિદ્યાર્થીઓને ઘણી રીતે હેરાન કરવાનું શરૂ કર્યું છે, જેમ કે વિઝા પ્રક્રિયામાં જાણી જોઈને વિલંબ કરવો, જેના કારણે વિદ્યાર્થીઓને અભ્યાસ શરૂ કરવામાં મુશ્કેલીનો સામનો કરવો પડી રહ્યો છે. વર્ક પરમિટ અને પીઆર અંગે નિયમો કડક બનાવવા છે.

તાજેતરમાં વર્ક પરમિટ અને પીઆર માટેના નિયમો વધુ કડક બનાવ્યા છે. જેના કારણે વિદ્યાર્થીઓ માટે નોકરી શોધવી અને કાયમી ધોરણે સ્થાયી થવું મુશ્કેલ બની રહ્યું છે. આ ઉપરાંત કેટલાક નકલી એજન્ટોએ વિદ્યાર્થીઓને નકલી કોલેજોમાં એડમિશન આપવાની લાલચ આપી હેરાન કરવાનું શરૂ કર્યું છે.

આ તમામ કારણોને લીધે ભારતીય વિદ્યાર્થીઓ માટે કેનેડા જઈને ઉચ્ચ શિક્ષણ મેળવવું દિનપ્રતિદિન માથાનો દુખાવો બની રહ્યું છે.

આવી સ્થિતિમાં, ચર્ચા વધી છે કે કેનેડાના કાયમી વિકલ્પ તરીકે બીજે શા માટે ન જવાય અને કહેવાની જરૂર નથી કે ઘણા સારા વિકલ્પો મળી રહ્યા છે. ચાલો જોઈએ એ ક્યાં છે.

આયર્લેન્ડ
ભારતીય વિદ્યાર્થીઓ માટે આયર્લેન્ડ પણ કેનેડાનો મહત્વપૂર્ણ વિકલ્પ સાબિત થઈ શકે છે. ડિગ્રી પૂર્ણ કર્યા પછી આયર્લેન્ડમાં ગુણવત્તાયુક્ત શિક્ષણ અને નોકરીના ઘણા વિકલ્પો ઉપલબ્ધ છે. ખાસ કરીને ટેકનોલોજી, બિઝનેસ અને હેલ્થકેરમાં ઉચ્ચ ડિગ્રી મેળવતા વિદ્યાર્થીઓ માટે. આઇરિશ સરકારના ૨૪-મહિનાના પોસ્ટ-સ્ટડી વિઝા સ્નાતકોને રોજગાર મેળવવાની મંજૂરી આપે છે. જ્યારે મોટી વૈશ્વિક કંપનીઓની હાજરી મજબૂત જોબ માર્કેટ પ્રદાન કરે છે. આયર્લેન્ડ વિશે એક સારી બાબત એ છે કે તેનું અંગ્રેજી બોલતું વાતાવરણ અને તેની જીવંત સાંસ્કૃતિક વિવિધતા તેને ભારતીય વિદ્યાર્થીઓ માટે આકર્ષક સ્થળ બનાવે છે. કારણ કે ભારતીય વિદ્યાર્થીઓ પણ સાંસ્કૃતિક આદાનપ્રદાનને પ્રાથમિકતા આપે છે.

ન્યૂઝીલેન્ડ
ન્યૂઝીલેન્ડ તેની ઉચ્ચ શિક્ષક શૈક્ષણિક પ્રણાલી અને ઉદાર જીવનશૈલી માટે તાજેતરના વર્ષોમાં વિશ્વભરના વિદ્યાર્થીઓને આકર્ષ્યા છે. તે ભારતીય વિદ્યાર્થીઓ માટે પસંદગીનો દેશ બની શકે છે, ખાસ કરીને જેઓ ઉચ્ચ સ્તરના સંશોધન પર ભાર મૂકે છે. અહીંના પર્યાવરણીય વિજ્ઞાન અને ટેકનોલોજીનાં ક્ષેત્રો પણ વૈશ્વિક સ્તરે સ્પર્ધાત્મક છે અને ન્યૂઝીલેન્ડ વર્ક વિઝા અને અભ્યાસ કરવા માટે સલામત વાતાવરણ પણ આપે છે. અહીં પર્યાવરણ વિજ્ઞાન અને ટેકનોલોજી ક્ષેત્રે પણ વૈશ્વિક ટક્કરનાં છે અને ન્યૂઝીલેન્ડમાં પણ અભ્યાસ પછી કાર્યવિજા અને રહેવા માટે સલામત વાતાવરણ ઉપલબ્ધ છે. ન્યૂઝીલેન્ડનું કુદરતી સૌંદર્ય અદ્ભુત છે, ભારતીય વિદ્યાર્થીઓને પણ સુંદરતા અને આઉટડોર લાઈફસ્ટાઈલ ગમે છે. તેથી, ન્યૂઝીલેન્ડ પણ કેનેડા માટે સક્ષમ વિકલ્પ બની શકે છે.

સિંગાપોર
સિંગાપોર તેના ઉચ્ચ શૈક્ષણિક ધોરણો માટે સમગ્ર વિશ્વમાં જાણીતું છે. તે નેશનલ યુનિવર્સિટી ઓફ સિંગાપોર અને નાન્યાંગ ટેકનોલોજીકલ યુનિવર્સિટી જેવી વૈશ્વિક સ્તરે ક્રમાંકિત સંસ્થાઓ ધરાવે છે. સિંગાપોરનો બહુસાંસ્કૃતિક સમાજ અને સ્વચ્છ અને સલામત વાતાવરણ ખાસ કરીને ભારતીય વિદ્યાર્થીઓને આકર્ષે છે. એટલું જ નહીં, અહીં અભ્યાસ કરવા માટે આંતરરાષ્ટ્રીય વિદ્યાર્થીઓ માટે અનેક પ્રકારની શિષ્યવૃત્તિઓ ઉપલબ્ધ છે, જે અહીં અભ્યાસને વધુ સુલભ બનાવે છે. મોટા પાયે ભારતીયોની હાજરી પણ ભારતીય વિદ્યાર્થીઓને અનુકૂળ વાતાવરણ પૂરું પાડે છે. સૌથી મોટી વાત એ છે કે સિંગાપોર પાસે ખૂબ જ આકર્ષક જોબ માર્કેટ છે અને સિંગાપોરના ભારત સાથે પણ ગાઢ સંબંધો છે. આ સિવાય સિંગાપોર પણ ભારતીય વિદ્યાર્થીઓ માટે મનપસંદ સ્થળ બની શકે છે કારણ કે તે ભૌગોલિક રીતે ભારતની નજીક છે.

નેધરલેન્ડ
તાજેતરનાં વર્ષોમાં નેધરલેન્ડે વૈશ્વિક શિક્ષણ નક્શા પર નોંધપાત્ર પ્રતિષ્ઠા મેળવી છે. ભારતીય વિદ્યાર્થીઓએ હંમેશાં નેધરલેન્ડમાં રસ દાખવ્યો છે. ત્યાં એક વ્યાપક શૈક્ષણિક વાતાવરણ છે, ખાસ કરીને એન્જિનિયરિંગ, પર્યાવરણીય વિજ્ઞાન અને લલિત કલા ક્ષેત્રોમાં. નેધરલેન્ડની સંશોધન-સંચાલિત સંસ્થાઓ તેમના નવીન કાર્યક્રમો માટે જાણીતી છે. નેધરલેન્ડની વિઝા નીતિ પણ મૈત્રીપૂર્ણ છે અને બહુસાંસ્કૃતિકતાને સ્વીકારે છે. તેથી, શૈક્ષણિક રીતે સમૃદ્ધ અને સાંસ્કૃતિક રીતે ઉદાર વાતાવરણની શોધમાં ભારતીય વિદ્યાર્થીઓ માટે નેધરલેન્ડ યોગ્ય સ્થળ બની શકે છે.

જાપાન
જો કે, ભાષાને કારણે ઘણા લોકો જાપાનમાં અભ્યાસ કરવા જતા ડરે છે. પરંતુ જો તમે એન્જિનિયરિંગ અને રોબોટિક્સમાં નિપુણતા મેળવવા માંગતા હો, તો થોડી ભાષાની કુશળતા પછી

જાપાન તમારા માટે શ્રેષ્ઠ સ્થળ બની શકે છે. જાપાનમાં પણ શિક્ષણના ખૂબ ઊંચાં ધોરણો છે અને ખાસ કરીને સંશોધનની ઉત્તમ સુવિધાઓ વિદ્યાર્થીઓ માટે છે. જાપાન શૈક્ષણિક રીતે સમૃદ્ધ દેશ છે;

આ ઉપરાંત, તેમના માટે અહીં મજબૂત જોબ માર્કેટ ઉપલબ્ધ છે. તે ભારતીય વિદ્યાર્થીઓ માટે ખૂબ જ યોગ્ય છે. ભારતમાં ૫૦ ટકાથી વધુ વિદ્યાર્થીઓ શાકાહારી છે અને જાપાનમાં શાકાહારનું અદ્ભુત અને આકર્ષક વાતાવરણ છે.

તેથી, જો તમે જાપાનીઝ ભાષા શીખવા માટે સખત મહેનત કરો તો ખાસ કરીને રોબોટિક એન્જિનિયરિંગમાં ઉચ્ચ શિક્ષણ મેળવવા માંગતા ભારતીય વિદ્યાર્થીઓ માટે જાપાન શ્રેષ્ઠ વિકલ્પ બની શકે છે. ■

પ્રથમેશ મહેતા

feedback@bombsamachar.com

શિયાળાનો તોડ છે કાશ્મીરી કાવો

જો કડકડતી ઠંડીને કારણે તમારું શરીર ધૂજવા લાગ્યું હોય તો આજથી જ તમે આ કાશ્મીરી કાવો બનાવીને દરરોજ તેનું સેવન કરવાનું શરૂ કરી દો, તેનાથી શરદી પળવારમાં જ ઠીક થઈ જશે.

કાશ્મીરી કાવાના ફાયદા: ઘણીવાર આપણે વિચારીએ છીએ કે બરફીલા પહાડોની નજીક રહેતા લોકો ઠંડીથી પોતાને કેવી રીતે બચાવે છે? ખાસ કરીને કાશ્મીરની વાત કરીએ તો અહીંના લોકો આટલી ઠંડીમાં જીવન કેવી રીતે જીવે છે અને ઠંડીથી કેવી રીતે બચે છે? વાસ્તવમાં, કાશ્મીરી લોકો તેમના આહારમાં કેટલીક વસ્તુઓનો સમાવેશ કરે છે, જે તેમના શરીરને ગરમ રાખવામાં મદદ કરે છે. એટલું જ નહીં, આ ખાદ્યપદાર્થો અને પીણાંમાં એવા ગુણો જોવા મળે છે, જે શિયાળામાં થતી બીમારીઓ સામે પણ રક્ષણ આપે છે. આવી સ્થિતિમાં, જ્યારે કાશ્મીર સહિત સમગ્ર ભારતમાં કડકડતી ઠંડી શરૂ થઈ ગઈ છે અને જો તમે પણ આ કડકડતી ઠંડીથી પોતાને બચાવવા માંગતા હોય, તો પરંપરાગત કાશ્મીરી

કાવાની આ રેસિપી નોંધી લો અને દરરોજ સવારે આ કાવાનું સેવન શરૂ કરો.
કાશ્મીરી કાવા રેસિપી
સામગ્રી: પાણી: ૨ કપ
કાશ્મીરી ગ્રીન ટી: ૧ ટીસ્પૂન (અથવા ગ્રીન ટી બેગ)
તજની લાકડી: ૧ નાની લીલી ઈલાયચી : ૨-૩ (બરછટ ગ્રાઈન્ડ)
કેસર. : ૫-૬
બદામ: ૪-૫ (બારીક સમારેલી)
મધ અથવા ખાંડ: સ્વાદ મુજબ
પદ્ધતિ: એક પેનમાં ૨ કપ પાણી ઉકાળો, પછી પાણીમાં તજ, એલચી અને કેસર નાખો. તેને ૨-૩ મિનિટ સુધી ઉકાળો, હવે તેમાં કાશ્મીરી ગ્રીન ટી ઉમેરો અને ૧-૨ મિનિટ ધીમી આંચ પર થવા દો. ચાને ગાળીને કપમાં નાખો.

ઉપર ઝીણી સમારેલી બદામ ઉમેરો અને મધ/ખાંડ ઉમેરો અને ગરમગરમ સર્વ કરો.

કાશ્મીરી કાવાના ફાયદા
કાશ્મીરી કાવામાં વોર્મિંગ અસર છે કારણ કે તેમાં વપરાતા ઘટકો શરીરને ગરમ રાખવામાં મદદ કરે છે. તે શરદી અને ઉધરસમાં રાહત આપે છે, આ સિવાય કાશ્મીરી કાવામાં હાજર કેસર અને મસાલા એન્ટિઓક્સિડન્ટથી ભરપૂર હોય છે, જે રોગપ્રતિકારક શક્તિને મજબૂત બનાવે છે. એલચી અને તજ જેવા મસાલા પાચનતંત્રને મજબૂત કરવાનું કામ કરે છે.

તેમજ, કાવામાં ઉપયોગમાં લેવાતા સુગંધિત મસાલા માનસિક તણાવને દૂર કરવામાં પણ મદદ કરી શકે છે. જો તમે દરરોજ કાશ્મીરી કાવાનું સેવન કરો છો, તો તે ત્વચાને સુધારશે અને એન્ટિ એજિંગ પણ અટકાવશે, કારણ કે કેસરમાં એન્ટિઓક્સિડન્ટ ગુણો જોવા મળે છે. પાલી પેટે કાશ્મીરી કાવાનું સેવન કરવાથી શરીરમાંથી ઝેરી તત્ત્વોને બહાર કાઢવામાં મદદ મળે છે, જેનાથી વજન પણ ઘટે છે. ■

